

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**STATISTIKA KULTURE V SLOVENIJI IN NJENO PRILAGAJANJE EVROPSKIM
STATISTIČNIM STANDARDOM**

Ljubljana, september 2004

JASMINA JAGODNIK

IZJAVA

Študent/ka _____ izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom _____ in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

1. UVOD	1
2. STATISTIKA KULTURE V EU	3
2.1 Razvoj statistike kulture v EU	3
2.2 Statistika kulture v okviru Eurostata	4
2.3 Vodilna skupina za statistike kulture	4
2.3.1 Splošni cilji Vodilne skupine za statistiko kulture	4
2.3.2 Splošni pristop Vodilne skupine za statistiko kulture	5
2.3.2.1 Delovna skupina 1: Metodologija	5
2.3.2.2 Delovna skupina 2: Zaposlenost na področju kulture	8
2.3.2.3 Delovna skupina 3: Izdatki in financiranje na področju kulture	9
2.3.2.4 Delovna skupina 4: Sodelovanje v kulturnih dejavnostih	13
2.3.3 Institucionalni pristop Vodilne skupine za statistiko kulture	15
2.4 Delovna skupina na področju statistike kulture	16
2.4.1 Delovna skupina za zaposlenost na področju kulture	16
2.4.2 Delovna skupina za izdatke in financiranje na področju kulture	17
2.4.3 Delovna skupina za sodelovanje na področju kulture	18
2.5 Analiza delovanja Eurostatovih delovnih skupin	19
3. STATISTIKA KULTURE V SLOVENIJI	20
3.1 Statistika kulture v Sloveniji	20
3.1.1 Statistični urad Republike Slovenije	22
3.1.1.1 Statistika kulture v okviru Statističnega urada Republike Slovenije	22
3.1.1.2 Posredne raziskave Statističnega urada Republike Slovenije	24
3.1.2 Ministrstvo za kulturo	26
3.1.3 Pooblaščen državnih izvajalci	27
3.1.4 Narodna univerzitetna knjižnica	28
3.2 Mestna raven – primer občine Ljubljana	28
3.3 Druge institucije in viri	29
3.3.1 Raziskave javnega mnenja	29
3.3.2 Filozofska fakulteta, Ljubljana, oddelek za bibliotekarstvo – raziskava <i>Knjiga in bralci</i>	29
3.3.3 Mediana – Inštitut za raziskovanje trga in medijev	30
3.3.4 Nacionalna raziskava <i>branosti</i>	32
3.3.5 Druge posamične raziskave	33
4. ANALIZA SLOVENSKE STATISTIKE KULTURE GLEDE NA METODOLOGIJO EUROSTATA IN NACIONALNE POTREBE	33
4.1 Analiza slovenske statistike kulture glede na standarde Eurostata	33
4.2 Analiza obstoječega sistema statistike kulture v Sloveniji	35
4.3 SWOT analiza obstoječega sistema statistike kulture v Sloveniji	40
4.4 Revizija slovenske statistike kulture	42
4.5 Statistika kulture v okviru nacionalnih računov	43
4.6 SWOT analiza nastajajočega sistema statistike kulture v Sloveniji	44
5. UGOTOVITVE IN PRIPOROČILA STATISTIČNEMU URADU REPUBLIKE SLOVENIJE	46
5.1 Splošne ugotovitve in priporočila Statističnemu uradu Republike Slovenije	47
5.2 Ugotovitve in priporočila v okviru evropeizacije slovenske statistike kulture	48
6. SKLEP	48

LITERATURA	51
VIRI	52

1. UVOD

Slovenija je z nastankom lastne države sprejela statistične obveznosti mednarodne skupnosti. Svetovna in predvsem statistična ureditev Evropske unije (v nadaljevanju EU) postavlja statistične standarde in skozi intenzivno sodelovanje vseh udeležencev usklajujeta prakse posameznih držav. Mednarodna uporaba je predvsem z vključitvijo Slovenije v EU postala odločilnega pomena in naloga z najvišjo prednostjo. Zahteve EU-ja so natančneje določene v statistični zakonodaji EU-ja v obliki uredb in direktiv ter tudi »gentlemanskih dogovorov« držav, da bodo izpolnjevale potrebe po podatkih tudi na tistih področjih, ki jih statistični »acquis« še ne zahteva (Križman, 2002, str. 60). EU namenja statistiki še posebno skrb, saj so kakovostne in objektivne informacije pogoj za spremljanje odločitev na različnih ravneh v različnih povezavah EU. Slovenija mora državno statistiko razvijati v smeri upoštevanja Eurostatovih¹ in drugih mednarodnih standardov, saj je usklajena državna statistika pogoj za pogajanja in članstvo v EU. Poleg tega pa Slovenija sama kot sodobna odprta država potrebuje primerljivo državno statistiko tudi zaradi mednarodne primerljivosti in za sporazumevanje z zunanjimi partnerji (Bregar, 1999, str. 9-13). V času, ko sem pripravljala diplomsko delo, je bila RS država kandidatka EU, 1. maja 2004 pa je postala država članica EU. Z včlanitvijo Slovenije v EU je slovenska državna statistika v celoti prevzela obveznosti, določene s statistično zakonodajo EU-ja in dodatnimi medsebojnimi dogovori (*gentleman's agreements*); njene naloge so se še povečale (SPSR 2003-2007, 2003, str. 2).

Status kulture v ekonomiji in v družbi se nenehno spreminja. Razvoj avdiovizualne tehnologije in informacijske družbe, razvoj pristočasne ekonomije ter naraščanje pomena, ki ga ima kultura v ekonomskem razvoju in socialnih povezavah pomenijo, da je potrebno boljše razumevanje mehanizmov in povezav med kulturo in ekonomskim in socialnim razvojem (Definition and Production of Harmonized Statistics on Culture in Europe, 2004, str. 3). Kulturna politika, ki je nekoč vključevala le »visoko« kulturno umetnost in dediščino, se je razširila in vključuje ročna dela, kulturno industrijo, skupno umetnost, manjšinsko umetnost in podobno, in se srečuje z naraščajočimi interesi ekonomike kulture za ta področja (Towse, 2003, str. 3). Kultura ima pomembno notranjo vrednost za vse ljudi v Evropi, je pa tudi bistven element Evropske integracije in prispeva k aktivnosti evropskega modela skupnosti (Official Journal of the European Communities, 2000, str. 1). Zanimanje za kulturo je razvidno iz številnih pobud. To nakazujejo tudi »*Treaty on European Union*«, trije programi »*Action Programmes*«, ki so bili lansirani s strani Komisije (Kaleidoscope, Raphael, Ariane)², številne študije, ki so bile izvedene na področju avdiovizualne kulture, in pa program Kultura 2000³ (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 5).

¹ Eurostat je evropski statistični urad, ki je del statističnega sistema EU. Poleg Eurostata izgrajujejo statistični sistem v okviru EU še statistični uradi EU in nacionalni statistični sistemi držav članic (Bregar, 1999, str. 9).

² Program Kultura 2000 je združil prejšnje programe Kaleidoscope (1996 – 1998), Ariane (1997 – 1999) in Raphael (1997 – 1999) (Čopič, 2004, str. 3).

³ Program Kultura 2000 (*Culture 2000 Programme*) je petletni kulturni program EU, ki sofinancira mednarodne projekte z različnih kulturno-umetniških področij (uprizoritvene umetnosti, vizualne umetnosti, literatura, kulturna dediščina). Slovenija je postala članica

Oprelitev področja kulture in elementov, ki sestavljajo področje kulture, se razlikujejo od države do države. Veliko število kulturnih dejavnosti in dejstvo, da lahko kulturo uvrstimo v več različnih ekonomskih področij, onemogoča, da bi področje kulture ovrednotili kot enoten sektor. Kompleksno je tudi obnašanje kupcev v potrošnji kulturnih dobrin. Vse to pa otežuje metodološka statistična opazovanja (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 11-24). Pojem »ekonomika kulture« je na nek način napačen izraz. V uporabo je prišel zaradi pomanjkanja primernejšega, saj si je težko zamisliti izraz, ki bi zajemal ustvarjalno in upodabljalno umetnost, dediščino ter kulturno industrijo. S strokovnega vidika predstavlja ekonomika kulture razvijajoče se področje ekonomike (Towse, 2003, str. 1).

Zaradi neusklajenega spremljanja področja kulture med državami, neenotnih opredelitev in klasifikacij ter novih področij kulture oziroma novih načinov posredovanja kulturnih dobrin, ki so nastali s tehnološkim razvojem, je Eurostat v letu 1999 začel s projektom mednarodnega poenotenja kulturnih statistik (SPRS 2003-2007, 2003, str. 61).

Področje kulture lahko preučujemo na makroekonomski in mikroekonomski ravni. V diplomskem delu se omejujem predvsem na makroekonomsko raven (zaposlenost, financiranje ter kulturno sodelovanje) in opredelitve Eurostata ter na spremljanje kulturnega področja v Sloveniji.

Namen diplomskega dela je na splošno predstaviti statistiko kulture v EU v okviru Eurostata ter statistiko kulture v Sloveniji v okviru slovenskih institucij, ki vodije te evidence. Poleg splošne predstavitve je namen diplomskega dela tudi analizirati, kakšna je razpoložljivost obstoječih virov podatkov na področju statistike kulture v Sloveniji. Moj cilj je ugotoviti, kako učinkovit je sedanj sistem, s katerim slovenske institucije zbirajo podatke za področje kulture, pri zagotavljanju podatkov za nacionalne potrebe po tovrstnih informacijah, ter v kolikšni meri je slovenska statistika kulture usklajena z standardi Eurostata. V diplomskem delu podam tudi okvirno analizo ključnih elementov, ki jih bo potrebno na področju zbiranja statističnih informacij v okviru evropeizacije slovenske državne statistike na področju statistike kulture prilagoditi metodološkim osnovam Eurostata. Prikažem tudi analizo vloge statistike kulture v okviru sistema Nacionalnih računov Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju SURS).

V diplomskem delu v prvem poglavju na splošno predstavim značilnosti sistema spremljanja statistike kulture v EU v okviru Eurostata, kjer prikažem opredelitve, klasifikacije ter področja kulture, ki so jih zasnoval Eurostatove delovne skupine. Podam tudi kritičen pogled na oblikovanje harmonizirane evropske statistike kulture. V drugem poglavju podam splošno predstavitev značilnosti sistema spremljanja statistike kulture v Sloveniji. V naslednjem poglavju orišem sodelovanje SURS-a in Eurostata na kulturnem področju in podam analizo razpoložljivosti obstoječih virov podatkov za statistiko kulture v Sloveniji glede na

programa 1. januarja 2002, kar je obogatilo, tako kvantitativno kot kvalitativno, kulturno sodelovanje z evropskimi državami. Program se bo predvidoma iztekel v letu 2000 in ga bo nasledil naslednji kulturni program EU, ki trenutno še ni definiran (Splošno – kultura, 2004).

nacionalne potrebe (kulturalna politika) ter glede na potrebe evropske harmonizirane statistike kulture. Na osnovi ugotovitev podam SWOT analizo obstoječega sistema statistike kulture v Sloveniji ter SWOT analizo novega sistema statistike kulture v Sloveniji, ki je trenutno v fazi razvoja. Diplomsko delo zaključim s sklepom, v katerem prikažem najpomembnejše ugotovitve analize statistike kulture v Sloveniji in njenega prilaganja evropskim statističnim standardom.

2. STATISTIKA KULTURE V EU

2.1 Razvoj statistike kulture v EU

Svet Evrope je metodološko in politično zasnoval svoj prvi poskusni evropski program proučevanja nacionalnih kulturnih politik leta 1985, in sicer na osnovi predhodnega delovanja OECD⁴. Leta 1986 je Svet Evrope sprejel švedski predlog za razširitev mednarodnih raziskav o nacionalnih kulturnih politikah, kazalcih oziroma kazalnikih in metodah za vrednotenje, ki jih je predhodno izvajala že OECD. Bistvena težava, s katero se srečujejo države, udeležene v tem programu, je neulovljivost predmeta raziskovanja. Niti sociologi, etnologi in filozofi ne morejo uskladiti definicij pojma »kulturalna politika«. Najprimernejša rešitev tega problema naj bi bilo (po sugestiji Unesca⁵) upoštevanje opredelitev avtoritet v vsaki posamezni državi. Vendar je to spet problematično s stališča mednarodno-primerjalnih teženj (Interna gradiva MK, 2003). Očitna začetna točka je bila Unescova zasnova, ki je leta 1986 predlagal klasifikacijo kategorij, ki naj bi jih upoštevali pri spremljanju statistike kulture. To je bil velik napredek na tem področju, toda težave v harmonizaciji so bile tako velike, da je bila po desetih letih primerjava statistike kulture na evropski ravni zelo omejena (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 6).

Na osnovi priporočil Svetovne komisije za kulturo in razvoj (*World Commission on Culture and Development*) v poročilu »Naša kulturna raznolikost« (*Our Cultural Diversity*), je Unesco izdal dve Svetovni poročili o kulturi (*World Culture Reports*), in sicer leta 1998 in 2000. Poročilo predstavlja tiste vidike kulture, ki jih je mogoče kvantitativno ovrednotiti. Eden od ciljev projekta je pričeti proces spremljanja in poročanja o svetovni kulturi in s tem v Poročilu prikazati bolj popolno podobo. Tabele s kazalniki v poročilu leta 1998 so bile organizirane v

⁴ OECD (angl. *Organization for Economic Cooperation and Development* - »Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj«) obstaja od leta 1961 (sedež ima v Parizu) in velja za organizacijo bogatih držav (OECD države proizvedejo 2/3 svetovne proizvodnje). Organizacija je odprta za vse države, ki so zavezane tržni ekonomiji in načelom demokracije. Ukvarja se z vsemi oblikami ekonomskega sodelovanja in zbira podatke, spremlja trende, izdeluje analize, predvideva ekonomski razvoj, spremlja spremembe v mednarodni trgovini, okolju, kmetijstvu, tehnologiji, davkih itd. (Kumar, 2000, str. 12).

⁵ Unesco (angl. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organizations* - »Organizacija Združenih Narodov za izobraževanje, znanost in kulturo«) je bil ustanovljen leta 1945 kot specializirana organizacija Združenih narodov za področje izobraževanja, znanosti, kulture in komunikacij, katere cilji in naloge so opredeljene v Ustavi organizacije. Namen organizacije je prispevati k miru in varnosti s spodbujanjem sodelovanja na področju izobraževanja, znanosti, kulture in komunikacij med narodi in s tem širiti splošno spoštovanje pravičnosti, vladavine prava ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih priznavajo vsi narodi, ne glede na raso, spol, jezik ali vero kot je zapisano v I.1. členu Ustave Unesca. Republika Slovenija je bila sprejeta v Unesco 27. maja 1992 kot 167. članica (Unesco, 2004).

sedem tematskih skupin: kulturne aktivnosti, kulturna praksa in dediščina, trgovina v kulturi in komunikacija, kulturni trendi, ratifikacija konvencij, prevajanje ter kulturna vsebina. Veliko multikulturnih značilnosti spada pod tematsko skupino kulturna praksa in dediščina, ki vključuje uradni jezik ter glavne jezike, ki so v uporabi pri vsakdanjem sporazumevanju, vodilne religije, nacionalne javne praznike, dediščino in najbolj obiskane kraje in popularne festivale. V povezavi s tem je bil vsaki državi poslan kratek vprašalnik o treh še nepokritih področjih: uradni jezik in ostali govoreči jeziki, vodilne religije, najbolj obiskani kraji ter popularni festivali. Odziv je bil več kot zadovoljiv, saj je odgovore poslalo preko 100 držav, rezultati pa so prikazani v Svetovnem poročilu o kulturi 2000 (Goldstone, 2003, str. 177-178).

2.2 Statistika kulture v okviru Eurostata

Od leta 1995 dalje se je na mednarodnih srečanjih držav članic EU (Pariz 1995, Madrid 1995 in Urbino 1996) omenjalo pomanjkanje podatkov iz statistike kulture na evropski ravni, zato so države članice prosile institucije Skupnosti, naj začne delovati tudi na tem področju. Kot odgovor na številna srečanja strokovnjakov iz statistike kulture, je 20. novembra 1995 Svet Evrope sprejel resolucijo o promociji statistike kulture. Skupnost je v odgovor na zahteve Sveta Evrope in držav članic, 3.-4. februarja 1997 v Luksemburgu, ustanovila Vodilno skupino na področju statistike kulture v EU, ki jo je Statistična programska komisija (v nadaljevanju SPC⁶) sprejela v marcu, leta 1997. Glavni cilj je bil osnovevanje sistema skladnih in primerljivih informacij, ki bo lahko prispeval k boljšemu razumevanju povezav med kulturo in socialno-ekonomskim razvojem držav članic (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 4-11). V marcu 2000 je bila kot naslednik Vodilne skupine za statistiko kulture ustanovljena Delovna skupina za statistiko kulture (*Working Group on Cultural Statistics*). Cilj slednje je identifikacija, primerljivost, analize, diseminacija statistike kulture, ki je primerljiva na evropski ravni in zadovoljuje potrebe EU ter javnosti in političnih krogov na evropski in nacionalni ravni (Working Group on Cultural Statistics, 2000, str. 1-2).

2.3. Vodilna skupina za statistike kulture

2.3.1 Splošni cilji Vodilne skupine za statistiko kulture

Na želje držav članic, predvsem Italije in Francije, je SPC v marcu leta 1997 imenovala kandidate Vodilne skupine za statistiko kulture (LEG⁷). Vodilna skupina za statistiko kulture je bila opredeljena kot triletni pilotni projekt, ki naj bi na evropski ravni vzpostavil skladen in primerljiv sistem informacij ter prispeval k boljšemu razumevanju povezav med kulturo in

⁶ Statistical Programme Committee (SPC) je organ evropske statistike, sestavljen iz generalnih direktorjev statistik držav članic in Eurostata, ki odloča o vsebini dela za letno in srednjeročno obdobje (Križman, 2002, str. 120).

⁷ Člani delovnih skupin Eurostata uporabljajo v strokovnih poročilih oziroma dokumentih kratico LEG za Vodilno skupino za statistiko kulture (angl. *Leadership Group on Cultural Statistics*).

socialno-ekonomskim razvojem. Vodilna skupina za statistiko kulture je pri delovanju uporabljala dva komplementarna pristopa, in sicer:

- **splošni pristop**, ki obravnava subjekte, ki so posebnega pomena za kulturno politiko (zaposlovanje, financiranje, kulturna praksa);
- **institucionalni pristop**, katerega cilj je opisati institucije iz različnih zornih kotov, zbirati statistične podatke o njihovem delovanju, dobrinah in storitvah, ki jih proizvedejo ter o občinstvu. Z institucionalnega vidika je statistika kulture lahko razdeljena na štiri področja:
 - splošna statistika - število institucij, razčlenitev po posameznih institucijah, obisk ipd.;
 - statistika delovne sile - število zaposlenih, ekvivalent polnega delovnega časa ipd.;
 - statistika prihodkov in izdatkov - nakupi dobrin in storitev, stroški dela, promet, subvencije ipd.;
 - statistika obiskovalcev in občinstva - razčlenitev publike glede na različne kriterije.

2.3.2 Splošni pristop Vodilne skupine za statistiko kulture

Vodilna skupina za statistiko kulture se je osredotočila na štiri vidike:

- opredelitev kulturnega področja, ki bi pri svojem delu bilo skupno vsem državam in organiziranje tega področja v dejavnosti, z osnovanjem **klasifikacije kulturnih dejavnosti** (delovna skupina 1);
- analiziranje zaposlenosti na področju kulture in osnovanje **klasifikacije poklicev** (delovna skupina 2);
- analiziranje financiranja in izdatkov na področju kulture ter izdelava poskusne ocene potrošnje kulturnih dobrin in storitev (delovna skupina 3);
- preučevanje povpraševanja v okviru individualnega sodelovanja na različnih področjih kulture (delovna skupina 4).

Vsaka delovna skupina je opredelila spremenljivke in kazalnike, ki se nanašajo na posamezno področje (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 4-12).

2.3.2.1 Delovna skupina 1: Metodologija

Cilj delovne skupine za metodologijo statistike kulture je bil osnovanje metodološke osnove, ki je predpogoj za primerljivo statistiko. Bolj specifična področja znotraj ogrodja, ki ga je opredelila delovna skupina za metodologijo, ki so povezana z raziskovanjem na področju zaposlitve, financiranja in sodelovanja na področju kulture, so bila delegirana ostalim delovnim skupinam. Države članice Vodilne skupine za statistiko kulture so potrdile uporabnost Unescove zasnove za statistiko kulture. Ta sistem je vsaka država prilagodila glede na nacionalne posebnosti in razpoložljive podatke. Tako je bilo sklenjeno, da kaže zasnovo Unesca sprejeti s poudarkom na:

- oblikovanju skupnega jedra dejavnosti, ki jih vse države uvrščajo v kulturno področje, ne da bi pri tem diskvalificirali nacionalne interpretacije;

- določitvi in razvrstitvi dejavnosti po posameznih področjih.

Delovna skupina je pregledala številna vprašanja, povezana z razčlenitvijo področja. Sklenjeno je bilo da:

- se ne vključi oglaševanja;
- se ne vključi tem, povezanih z jezikom, npr. števila oseb, ki uporablja nacionalni jezik, tuj jezik oziroma regionalni jezik;
- se v področje kulture vključi dejavnosti, povezane s trgovino s kulturnimi dobrinami in storitvami;
- se vključi področje »arhitektura«;
- se ne vključi športa, iger, okolja in narave, ki so sicer uvrščeni v Unescovi zasnovi. Kljub temu je delovna skupina 4 vključila sodelovanje v športnih aktivnostih.

Osem področij je bilo izbranih kot osnova za delovanje Vodilne skupine za statistiko kulture:

- **umetniška in spomeniška dediščina:**
 - zgodovinski spomeniki;
 - muzeji;
 - arheološka najdišča;
 - drugo;
- **arhivi;**
- **knjižnice;**
- **knjige in serijske publikacije:**
 - knjige;
 - časopisi in serijske publikacije;
- **vizualna umetnost:**
 - vizualna umetnost;
 - fotografija;
 - multimedijske interdisciplinarne uprizoritve;
- **arhitektura;**
- **uprizoritvena umetnost:**
 - glasba;
 - ples;
 - fotografija;
 - glasbeno gledališče;
 - dramsko gledališče;
 - multimedijske interdisciplinarne uprizoritve;
 - drugo (cirkus, pantomima ipd.)
- **audio in audiovizualni mediji/spletni viri in gradiva:**
 - film;
 - radio;
 - televizija;
 - video;
 - avdio posnetki;

- spletni viri in gradiva.

Na osnovi kulturnih področij je bil oblikovan tudi sistem funkcij, ki naj bi razvrščal ekonomske dejavnosti glede na njihovo funkcijo v produkcijsko-reprodukcijskem ciklu (Priloga 1). Dejavnost je opredeljena glede na področje, v katerega sodi, ter glede na funkcijo, ki jo opravlja. Podrobna lista kulturnih dejavnosti je bila oblikovana kot prototip, ki naj bi služil delovnim skupinam kot osnova pri njihovem delovanju. Delovna skupina je imenovala 6 funkcij:

- **ohranjanje:** dejavnosti, povezane z ohranjanjem dediščine, restavriranjem in vzdrževanjem;
- **ustvarjanje:** invencija originalnih del;
- **proizvodnja:** dejavnosti, ki omogočajo razpoložljivost originalnega dela širši javnosti;
- **diseminacija** (vklj. organiziranje dogodkov, promocijo);
- **trgovina/prodaja;**
- **izobraževanje.**

Delovna skupina je sestavila Korespondenčno tabelo med kulturnimi dejavnostmi in razredi po klasifikaciji NACE⁸ (Priloga 2). Tabela v Prilogi 2 prikazuje, kako težko je označiti tako veliko število kulturnih dejavnosti. Nakazuje tudi pregrado združevanje nekaterih razredov NACE klasifikacije, saj so kulturne dejavnosti razvrščene v razrede skupaj z dejavnostmi, ki jim niso sorodne. To združevanje onemogoča splošno identifikacijo kulturnih dejavnosti in ugotovitev njihove ekonomske vrednosti. Otežuje tudi izvajanje podrobnih analiz kulturnega področja, ki bi bile uporabne pri oblikovanju kulturne politike. Zaradi širokega področja dejavnosti in omejenega časa, je delovna skupina za svoje delovanje izbrala na štiri področja in njihova podpodročja, ki so pomenila poskusna področja za konstrukcijo kazalnikov za celotno Vodilno skupino za statistiko kulture. To so bili: muzeji, knjižnice, vizualna umetnost, gledališča. Delovna skupina 2 »kulturna zaposlenost« in delovna skupina 3 »financiranje kulture« so ravno tako delovale na teh področjih. Delovna skupina 4 »kulturno sodelovanje« je zaradi problemov pri zbiranju podatkov o knjižnicah in vizualni umetnosti osredotočila na muzeje, gledališča, branje, kinematografe in koncerte.

Delovna skupina 1 je izvedla poskus v dveh fazah:

- oblikovanje kazalnikov;
- opredelitev statističnih virov, ki bodo omogočali oskrbovanje ustreznih informacij v vsaki državi, sestavljanje obstoječih podatkov ter oceno njihove primerljivosti.

Ta prvi poskus zbiranja podatkov, ki je bil izveden v petih državah predstavnicah delovne skupine, je pokazal naslednje:

⁸ NACE Rev. 1 se kot obvezna klasifikacija uporablja v EU od 1. januarja 1993. Pogoji in način uporabe so bili predpisani z uredbo Council Regulation EEC (*European Economic Community*) No 3037/90. Nace Rev. 1 temelji na prvi evropski klasifikaciji dejavnosti iz leta 1970 (NACE 70), dopolnjena in usklajena pa je tudi z zadnjo različico klasifikacije ISIC Rev. 1, ki jo je objavil statistični oddelek Združenih narodov (Bregar, 1999, str. 31).

- skoraj popolno pomanjkanje izvajanja rednih nacionalnih statističnih raziskav o gledališčih in vizualni umetnosti ter v manjšem obsegu tudi o knjižnicah in gledališčih;
- potrebnost uvedbe globine in dometa virov, posebno profesionalnih;
- heterogen značaj definicij in metod zbiranja podatkov, ki jih te institucije uporabljajo.

Rezultati te raziskave nakazujejo težave, ki nastajajo pri zagotavljanju primerljivih statistik, temelječih na obstoječih nacionalnih podatkih. Delovna skupina 1 je tako predlagala razvoj skupne in primerljive statistike, ki bo temeljila na kazalnikih in ustreznih opredelitvah. Zasedovati je potrebno dva cilja (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 21-38):

- v nacionalne raziskave je potrebno vključiti predlagane opredelitve, klasifikacije in kazalnike;
- potrebno je vzpodbujati razvoj nacionalnih raziskav v državah, ki teh še nimajo, pri tem pa upoštevati predlagane opredelitve, klasifikacije in kazalnike.

Opredelitve, klasifikacije in kazalniki, ki jih je predlagala delovna skupina, so prikazani v Prilogi 3.

2.3.2.2 Delovna skupina 2: Zaposlenost na področju kulture

Širši cilj delovne skupine za zaposlenost v kulturi je bil oblikovati statistične kazalnike, ki bi bili primerljivi med državami članicami EU, da bi na njihovi osnovi lahko ugotovili število zaposlenih ter značilnosti zaposlenosti na področju kulture. Sklenjeno je bilo, da bodo kazalniki izračunani na podlagi obstoječih statističnih virov.

Obstajata dve harmonizirani evropski klasifikaciji: NACE klasifikacija dejavnosti in ISCO-COM⁹ klasifikacija poklicev. Delovna skupina 2 je za analizo zaposlenosti v kulturi uporabila dva enakovredna pristopa. Na eni strani je preučila zaposlenost v enotah, ki proizvajajo kulturne dobrine in storitve (NACE), na drugi strani pa je pregledala zaposlenost v kulturnih poklicih (ISCO). Področje kulture je v obeh klasifikacijah razdrobljeno. Zaradi tega morajo biti klasifikacije uporabljene na čimbolj razčlenjeni ravni (4-mestna številčna šifra). Analize zaposlenosti v kulturnih poklicih zahtevajo pregled vseh del, ki se izvajajo v ekonomskih entitetah (ustanovah, organizacijah, strukturah, samozaposlenih delavcih ipd.), katerih dejavnosti se izražajo na kulturnem področju, npr. muzeji, gledališča, plesna podjetja, samozaposleni umetniki. Raziskava zaposlenosti v kulturnih dejavnostih je povezana z evidenco in opisom značilnosti ljudi, ki delujejo v kulturnih dejavnostih, čeprav so te osebe zaposlene v podjetjih, ki spadajo v druge dejavnosti. Kriterij za opredelitev kulturnih dejavnosti je: (i) dejavnosti, povezane s proizvodnjo kulturnih dobrin in storitev; (ii) dejavnosti, ki vsebujejo neko ustvarjalno vsebino; (iii) dejavnosti, ki so nujnega pomena v

⁹ Leta 1991 je SPC v okviru Eurostata sprejel odločitev, da njene članice pri spremljanju, analiziranju in drugih nalogah, povezanih s poklicno strukturo uporabljajo klasifikacijo ISCO-88 (COM), ki je za potrebe članic EU prilagojen ISCO-88. ISCO-88 je ILO sprejela kot mednarodni standard v svoji Resoluciji III na 14. mednarodni konferenci statistike dela leta 1987 (Standardna klasifikacija poklicev, 2000, str. 1).

opredelitvi in vsebini kulturnih proizvodov. Kulturni sektor se zelo spreminja in pojavljajo se nove skupine dejavnosti ali pa se spremeni status dejavnosti (npr. iz strokovnega v umetniškega). To je tudi vzrok, da so statistične klasifikacije vedno zastarele in niso dovolj odprte za raznoliko kulturno življenje. Ugotovljeno je bilo, da sta vira najboljših in najbolj uporabnih informacij o zaposlenosti v kulturnem sektorju evropska Anketa o delovni sili ter Popis prebivalstva (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 16-80).

Analiza razpoložljivih informacij, ki jo je izvedla delovna skupina 2, je pokazala, da sta obe raziskavi neučinkoviti pri zagotavljanju števil, ki bile primerljive med državami. Razlog za to je uporaba mednarodnih klasifikacij NACE in ISCO na ravni 3-mestne številčne šifre, ki dovoljuje identifikacijo širših kategorij in večja združevanja, ki ne morejo zajeti podrobnosti v kulturi. Za cilje Vodilne skupine za statistiko kulture je delovna skupina 2 razvila predlog za klasifikacijo kulturnih poklicev. Ta nova klasifikacija je sestavljena iz ISCO-88 (COM) klasifikacije, ki je predelana in dopolnjena za potrebe merjenja zaposlenosti v kulturnih dejavnostih (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 16-92). Obstoječa ISCO-88 (COM) klasifikacija in predlogi za spremembe delovne skupine 2 so prikazani v Prilogi 4. Ker usklajene evropske klasifikacije in raziskave o zaposlenosti – posebno Anketa o delovni sili – obstajajo, bi morale omogočiti oblikovanje primerljivih kazalnikov za celotno kulturno področje v sprejemljivem času (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 94). Lista kazalnikov, ki jo je oblikovala Vodilna skupina za statistiko kulture za področje kulturne zaposlenosti, je podana v Prilogi 5.

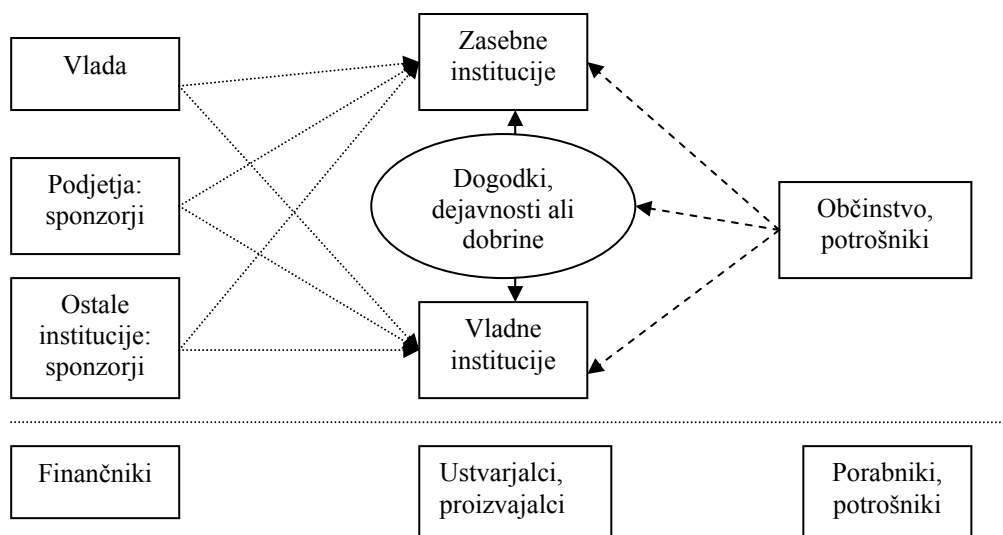
2.3.2.3 Delovna skupina 3: Izdatki in financiranje na področju kulture

Na področju izdatkov in financiranja kulture obstaja večje število med sabo različnih si akterjev in procesov, ki jih je potrebno upoštevati. Opredeljene so tri glavne skupine, in sicer finančniki, proizvajalci in potrošniki. Vse procese in akterje lahko združimo skupaj v eno (teoretično) shemo, ki daje vpogled v medsebojne povezave. Te medsebojne povezave prikazuje Slika 1 na strani 10.

Sklenjeno je bilo, da se delovna skupina na sedanji stopnji omeji na preučevanje vlade in se pri tem izloči preučevanje sponzorskih dejavnosti podjetij ter posebnih institucij, ki zagotavljajo finančna sredstva (*funding institutions*). Pri drugi skupini je preučevanje usmerjeno na podjetja in institucije, ki so neposredno aktivne na kulturnem področju (npr. muzeji, knjižnice). To pomeni, da v sedanji fazi t. i. kulturna industrija ipd. ne bo obravnavano. Seveda bi bilo zanimivo v prihodnosti upoštevati vse te dejavnosti in oblikovati nekakšen satelitski račun dejavnosti, ki so povezane s kulturo. Za tretjo skupino je uporabljena zelo stvarna omejitev, saj je glavni vir razpoložljivosti podatkov o potrošnji gospodinjstev za kulturne dobrine in storitve Anketa o porabi v gospodinjstvih (v nadaljevanju APG¹⁰).

¹⁰ Z Anketo o porabi v gospodinjstvih (APG) zbira SURS podatke o izdatkih gospodinjstev, glede na namen porabe (hrana, pijača, obleka, obutev, stanovanje, zdravje ipd.), njihovih dohodkih in stanovanjskih razmerah (Anketa o porabi v gospodinjstvih (APG), 2004).

Slika 1: Procesi in nosilci

Legenda:

- tokovi nakupov in potrošnje -----
- proizvod (fizični) _____
- finančni tokovi

Vir: Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 119.

Delovna skupina za izdatke in financiranje si je zastavila naslednje cilje:

- Harmonizacijo podatkov o vladnih izdatkih.
- Oblikovanje zasnove za spremljanje vladnih izdatkov za kulturo v Evropi na večji ravni podrobnosti.
- Harmonizacijo podatkov o izdatkih institucij.
- Oblikovanje zasnove za spremljanje izdatkov institucij za kulturo. Končni cilj je, da bi lahko ob koncu delovanja Vodilne skupine za statistiko kulture, zbirali podatke za štiri (pod)razrede klasifikacije NACE.
- Harmonizacijo podatkov o zasebnih izdatkih.
- Raziskavo razpoložljivosti podatkov o zasebnih izdatkih v državah članicah.
- Oblikovanje kazalnikov.

Za delovno skupino 3 pomeni začetno točko tabela, ki kombinira pomembna področja s predlaganimi funkcijami. Ta klasifikacija se lahko uporabi za preučitev, katere finančne podatke o vladnih izdatkih, institucijah in zasebni potrošnji bi bilo potrebno zbirati. (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 17-121). Začetna, t. i. Tabela A, je podan v Prilogi 6

Za primerjanje javnih kulturnih izdatkov med državami EU je bila predlagana skupina kazalnikov. Kazalniki so bili razčlenjeni v dve kategoriji: opisni kazalniki in analitični kazalniki. Delovna skupina 3 je poudarila, da je potrebno pri opisnih kazalnikih upoštevati spremembe ravni cen in trende populacije. Priporočena je bila uporaba **kulturnih neto izdatkov na prebivalca**, ponderiranih z ravno cen baznega leta (konstantna cena). V povezavi z analitičnimi kazalniki sta bila za javne neto kulturne izdatke za vse ravni vlade

predlagana **delež od BDP-ja** in **delež od celotnih vladnih izdatkov** (Task Force on Cultural Expenditure and Financing, 2004, str. 10).

- Izdatki vlade

Začetna faza zbiranja harmoniziranih podatkov o vladnih izdatkih na področju kulture se mora nanašati na podatke za posamezne ravni vlade v državi, to je centralno vlado, regionalno vlado ali državno upravo in lokalno vlado. Nadalje je potrebno upoštevati neto izdatke vsake ravni vlade. V začetni fazi je zbiranje harmoniziranih podatkov o vladnih izdatkih omejeno na:

- celotne **tekoče izdatke** po področjih (opredeljenih kulturnih postavkah), ki so sestavljeni iz celotnih izdatkov za plače, materialne porabe, deprecijacije, obresti, subvencij, tekočih transferjev in ostalih tekočih izdatkov;
- celotne **tekoče prejeme** po področjih (opredeljenih kulturnih postavkah), ki so sestavljeni iz prejemkov iz naslova subvencij in transferjev iz ostalih ravni vlade ter ostalih specifičnih tekočih transferjev;
- celotne **kapitalske investicije** po področjih (opredeljenih kulturnih postavkah), kot so kapital v obliki zgradb, mehanizacije in drugih specifičnih investicij.

Za vsako raven vlade je potrebno posredovati podatkovno matriko, tj. ločene tabele za centralno vlado, regionalno vlado ali državno upravo in lokalno vlado (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 126). Osnovna podatkovna matrika za prikaz podatkov o vladnih izdatkih za kulturo je na voljo v Prilogi 7.

Na osnovi projektov, ki so preučevali vladne izdatke za kulturo, je bilo ugotovljeno, da je harmonizacija podatkov med različnimi državami članicami mogoča samo na ravni centralne vlade (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 18). Eden izmed razlogov za probleme, ki nastajajo pri zbiranju podatkov za kulturni sektor, je v podatkovnih bazah in analizah, ki so na nezadovoljivi ravni tudi v državah, kjer je kulturna politika dobro razvita. Podatki o uporabi subvencij so pomembni, saj predstavljajo odgovor na vprašanja o nepristranskosti ter učinkovitosti kulturne politike (Towse, 2003, str. 6).

- Podatki o institucijah

Koncept institucije vključuje organizacije, ki so lahko društva, podjetja ali drugi, ki so aktivni v proizvodnji ali diseminaciji različnih oblik kulture. Informacija o institucijah je pomembna, saj se kulturne dejavnosti dejansko izvajajo v institucijah. Tu se financiranje vlade srečuje z ustvarjanjem kulturnih dobrin in storitev ter z ljudmi (občinstvo, obiskovalci, stranke), ki imajo koristnost od teh dobrin in storitev. Pri izvajanju statistike o izdatkih institucij je pod predpostavko, da bodo tako zajete pomembnejše nacionalne in regionalne institucije, priporočeno osredotočenje na večje institucije. Bistveno vprašanje, ki ga je potrebno rešiti, je razločevanje institucij na zasebne in javne. V idealni situaciji bi bilo

potrebno doseči skladnost z SNA (ali ESA)¹¹. Potrebna bi bila tudi popolna skladnost s klasifikacijo NACE za dejavnosti in podjetja in s klasifikacijama COFOG¹² ter CPA¹³. Da bi dosegli večjo skladnost uporabljenih metod, je kot osnova za institucionalne podatke za kulturo predlagana Splošna institucionalna zasnova (*General Institutional Framework*) za storitveno statistiko, ki jo uporablja Eurostat.

Čeprav je delovno področje delovne skupine 3 omejeno na izdatke in financiranje, je v primeru podatkov o institucijah nujno obravnavati dodatne podatke. Potrebno je upoštevati podatke o proizvodih oziroma storitvah, ki jih institucije nudijo. Druga skupina spremenljivk, ki jih je potrebno upoštevati, se nanaša na podatke o obravnavanih institucijah in njihovi relativni velikosti. Za nadaljnja razčlenjevanja institucij je pomembno tudi združevanje podatkov o homogenih institucijah, npr. muzejev glede na vrsto zbirke ipd. Pomembno je tudi povezovanje podatkov o zaposlenosti v institucijah s finančnimi podatki. Pri tem se lahko uporabijo podatki delovne skupine 2. Ujemati se morajo tudi s podatki iz statistike izdatkov. Na podlagi preučevanja teh dejstev je bila glede na oblikovana kulturna področja zastavljena glavna podatkovna matrika za prikazovanje podatkov o kulturnih institucijah (*Cultural Statistics in the EU, 2000, 128-130*). Glavno podatkovno matriko lahko bralec najde v Prilogi 8.

- Zasebni izdatki

Za zbiranje podatkov o zasebnih izdatkih za kulturo je predlagana Eurostatova APG (rezultati APG iz leta 1997), predvsem zaradi pomena vladnih subvencij, ki običajno zvišajo raven potrošnje in izdatkov gospodinjstev za kulturo. Podatki iz Ankete o porabi gospodinjstev so lahko uporabljeni na več načinov. Obstajajo tudi omejitve, ki jih je potrebno omeniti: (i) Različne raziskave preučujejo dohodke in izdatke gospodinjstev, kar pomeni, da v večini primerov ni razpoložljivih informacij na individualni ravni. (ii) Podatki ne omogočajo prikaza celotne slike o zasebni potrošnji in financiranju kulture. Primer tega je potrošnja gospodinjstev za gledališča, ki je sestavljena iz nakupa vstopnic za ogled predstave. Vendar lahko obstajajo tudi drugi pomembni finančni tokovi, do katerih pride prek drugih kanalov, npr. ko delodajalec kupi vstopnice kot ugodnost za zaposlene poleg plače (*fringe benefit*). (iii) V državah članicah, kjer je kulturni sektor močno subvencioniran, je prispevek individualnega gospodinjstva za kulturne aktivnosti relativno majhen. Pri interpretaciji teh števil je potrebno upoštevati, da so subvencije sestavljene iz davčnih prihodkov in tako v velikem delu izhajajo iz istih gospodinjstev (*Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 18-133*).

¹¹ Konceptualno temeljijo nacionalni računi na metodologiji Združenih narodov, imenovani Sistem nacionalnih računov (SNA), objavljeni leta 1968. SNA je sestavljen iz med seboj povezanega, integriranega in konsistentnega niza makroekonomskih računov, bilanc stanja in tabel, ki temeljijo na mednarodno sprejetih konceptih, definicijah, klasifikacijah in računovodskih standardih. Evropska različica SNA je Evropski sistem računov (ESA). Prva verzija je bila oblikovana 1979. Za potrebe EU ter Evropske monetarne unije je bila oblikovana nova metodologija (*European System of National and Regional Accounts ESA95*). Novo metodologijo (ESA 95) uporabljajo od leta 1999 vse države članice EU (Bregar, 1999, str. 169-171).

¹² Klasifikacija po funkcijah države (COFOG) kaže razdelitev državnih izdatkov na dobrine kot so zdravstvo in izobraževanje ter na izdatke za obrambo in oskrbovanje zaporov (Bregar, 1999, str. 178).

¹³ CPC (Osrednja klasifikacija proizvodov) so zasnovali statistiki Združenih narodov z namenom, zagotoviti okvir za primerjavo številnih različnih vrst statistik v zvezi z blagom in storitvami. CPA (Klasifikacija proizvodov po dejavnostih) je evropska različica CPC in je v državah EU obvezni statistični standard (Standardna klasifikacija dejavnosti, 2002, str. 12).

2.3.2.4 Delovna skupina 4: Sodelovanje v kulturnih dejavnostih

Splošni cilji delovne skupine 4 so bili prvič predstavljeni na četrtem srečanju Vodilne skupine za statistiko kulture v Amsterdamu (maj 1997). Opremljena so bila naslednja delovna področja skupine:

- zbiranje in analiziranje obstoječega raziskovalnega materiala;
- sporazum o klasifikacijah in terminologiji za raziskave in predstavitev podatkov ter oblikovanje predlogov za harmonizacijo in sinhronizacijo obstoječih raziskav;
- oblikovanje osnutkov vprašalnikov (spiskov vprašanj), ki jih bodo države članice uporabile v raziskavah v prihodnosti;
- oblikovanje statističnih kazalnikov (in predstavitev statističnih tabel za izbrane dejavnosti), ki so pomembni za odločanje v kulturnem področju.

V splošnem obstajajo trije viri podatkov o javnem interesu za kulturo: ankete prebivalstva, ankete občinstva (tj. ankete med obiskovalci kulturnih prireditev in ustanov) oziroma članstva (npr. v knjižnicah) ter formalne arhivske evidence o obiskovalcih kulturnih prireditev in ustanov. Za delovno skupino 4 so najpomembnejši vir podatkov o kulturnih dejavnostih **ankete prebivalstva**. Ta metoda raziskovanja temelji na vzorcu populacije neke države, regije ali mesta. Omogoča primerjave obiskovalcev in neobiskovalcev ali občasnih in rednih obiskovalcev na zelo podrobni ravni. Več vprašanj kot jih raziskava vključuje o (prostočasnih) aktivnostih, večjo vrednost ima, ker vsebuje informacijo o relativnem pomenu kulturnih aktivnosti ter o širših interesih obiskovalcev in neobiskovalcev. Nekaterne kulturne aktivnosti se izvajajo v glavnem doma, kot na primer gledanje informativnih televizijskih programov ali poslušanje resne glasbe. Da bi opisali kulturno sodelovanje na nacionalni ravni, se lahko te aktivnosti zajame le z anketami prebivalstva. Ankete prebivalstva imajo poleg prednosti tudi pomanjkljivosti. Nemogoče je natančno ugotoviti, katere kulturne ustanove privlačijo obiskovalce. Vprašanja o frekvenci obiskovanja zahtevajo dober spomin (nezanesljiv vir). Obstaja tudi verjetnost, da se nekateri ljudje predstavljajo za bolj kulturne kot v realnosti so (odgovarjajo s socialno bolj sprejemljivimi odgovori).

Ankete prebivalstva so najboljša metoda za primerjanje kulturnega sodelovanja v EU državah, vendar se tu pojavijo problemi pri primerjavi rezultatov raziskav med državami članicami. Večina držav članic že ima raziskave, ki vključujejo vprašanja o sodelovanju v kulturi in ostalih prostočasnih aktivnostih. Raziskave izvajajo različne ustanove po naročilu strank in uporabnikov, naslovljene so na različne skupine, z različno kulturno usmerjenostjo. Raziskave se tudi razlikujejo glede na uporabljeno metodologijo, tehnike anketiranja in velikost vzorcev. Za izdelavo primerljivih statističnih podatkov o sodelovanju v kulturnih dejavnostih, je potrebno upoštevati naslednje predloge:

- Podatki o sodelovanju v kulturnih dejavnostih morajo izhajati iz nacionalnih raziskav, kjer je vzorec oblikovan na osnovi naključnega izbora.
- Vzorec mora biti reprezentativen za celotno populacijo, staro 15 let in več.

- Raziskave morajo vključevati vsaj naslednje značilnosti: starost, spol, poklic, zaposlitveni status (zaposlena/brezposelna oseba) in stopnjo izobrazbe. Določeno je bilo, da se uporablja poenostavljeno shemo, ki temelji na novi različici ISCED¹⁴ klasifikacije.
- Nacionalne raziskave naj vključujejo kulturne dejavnosti, ki so predlagane v vprašalnikih, ki jih je osnovala delovna skupina 4.
- Klasifikacija kulturnih dejavnosti, ki se uporablja v nacionalnih raziskavah, naj bo preoblikovana v klasifikacijo, priloženo vprašalniku delovne skupine za sodelovanje v kulturnih dejavnostih.
- Frekvenca, s katero se izvajajo nacionalne raziskave o kulturnih dejavnostih, naj bo skladna s kategorijami, ki so predlagane v vprašalniku. Podatke o obisku ter o branju knjig naj bi se zbiralo za preteklih 12 mesecev; podatke o ostalih kulturnih dejavnostih, npr. gledanje televizije ali poslušanje radia, naj bi spremljali dnevno in/ali tedensko (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 19-156). Eurostatov vprašalnik o kulturnem sodelovanju je podan v Prilogi 9.

- Opredelitev sodelovanja v kulturnih dejavnostih

Pri pojmu sodelovanje v kulturnih dejavnostih se srečamo z istim fenomenom, kot pri pojmu kultura na kulturnem statističnem področju. Z drugimi besedami povedano, gre tu za model, ki opredeljuje »kulturo« kot nekaj področij in dejavnosti in pri tem brez posebnega razloga izključuje ostale kategorije in dejavnosti iz kulturnega področja. V tem kulturnem modelu sta implicirana predvsem dva problema: na eni strani imajo pojmi, povezani s kulturo, različne pomen v različnih državah in na različnih kulturnih področjih, na drugi strani pa gre za pomanjkanje kulturnih opredelitev (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 166). Ker je splošni cilj razširiti kulturno sodelovanje med širšo skupino populacije tudi skupni cilj (širši cilj je rast demokracije v socialnem kontekstu), pomen »sodelovanje« vnaša nekatere probleme v opredelitve, zato se tu predlagana opredelitev »sodelovanje v kulturnih dejavnostih« navezuje na koncept publikacije Sveta Evrope »*Participation à la vie culturelle an Europe*¹⁵«. Opredelevanje in uporaba kulture je bil v preteklosti in je še danes neke vrste boj v skupnosti. Tako kot je bila širitev dostopnosti kulturnih proizvodov del demokratizacijskega procesa v evropski skupnosti, tako je bilo opredeljevanje in uporaba kulture del procesa razlikovanja, vključevanja in izključevanja socialnih skupin v skupnost. Nasprotja in hierarhija kulture, kot je aktivna/pasivna, visoka/nizka ter profesionalna/amaterska, so bile in še vedno so dimenzije tega boja. V tem smislu je oblikovanje statističnega sistema del kulturne politike (Task Force on Participation in Cultural Activities, 2004, str. 10-11).

¹⁴ Mednarodno standardno klasifikacijo izobraževanja »*International Standard Classification of Education (ISCED) 1997*« je sprejel Unesco leta 1997. ISCED naj bi bila po svoji naravi univerzalna, uporabna v vseh državah ne glede na stopnjo razvitosti njihovega izobraževalnega sistema. Služila naj bi kot orodje za združevanje in prikazovanje primerljive statistike in kazalnikov izobraževanja tako znotraj posameznih držav kot med državami. Zajela naj bi vse organizirane in trajnostne oblike učenja za vse starostne skupine (Priložnik za uporabo Mednarodne standardne klasifikacije izobraževanja (ISCED 1997), 2004).

¹⁵ *Council of Europe 1993. Participation à la vie culturelle an Europe: tendances, stratégies et défis. Table ronde de Moscou. Paris: La Documentation française.*

Za področja, opredeljena s strani delovne skupine 1 in delovne skupine 4, so bili predlagani trije tipi obnašanja v kulturnem sodelovanju: (i) **udeleževanje/sprejemanje**; (ii) **predstava/proizvodnja amaterjev**; in (iii) **interakcija**. Tako predlagana opredelitev kulturnega sodelovanja upošteva (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 170-171):

- tri vrste obnašanja v kulturnem sodelovanju;
 - zavračanje delitve na »visoko, srednjo, nizko« raven kulture;
 - probleme pri obravnavanju različnih »krajev« kulture;
 - omejitve pristopa, ki bi upošteval le ustvarjalne dejavnosti;
 - kazalnike kulturnega področja.
-
- Kot zaključek delovna skupina 4 predlaga za statistično uporabo koncept »sodelovanje v kulturnih dejavnostih«, ki (Task Force on Participation in Cultural Activities, 2004, str. 11-12):
 - **ne vključuje**: proizvajalnih metod, institucij, procesov socialnih diferenciacij, socialnih vlog, izobraževalnih postopkov, vzorcev obnašanja, neformalnih socialnih odnosov, običajev, porok, družinskih odnosov, strokovnih znanj, simbolov, čustev;
 - **ne vključuje**: pravil, vrednot in etike; vendar pa se vrednote, pravila in norme socialnega obnašanja odražajo pri sodelovanju v kulturnih dejavnostih.

V Prilogi 10 so prikazani specifični tipi obnašanja v kulturnem sodelovanju. Na podlagi te zasnove je delovna skupina 4 oblikovala spisek vprašanj in kazalnikov za primerjavo sodelovanja v kulturnih dejavnostih med državami članicami. Vprašalnik je zmanjšan na minimalno raven, da bi lahko raziskavo izvedlo čimveč držav, kar bi zagotovilo oblikovanje primerljivih kazalnikov o kulturnem sodelovanju na evropski ravni (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 173).

2.3.3 Institucionalni pristop Vodilne skupine za statistiko kulture

Zadnja leta je Eurostat izpopolnjeval statistični informacijski sistem o avdiovizualnih storitvah, imenovan AUVIS (tj. *AUsioVisual Information System*). Sistem temelji na metodološkem priročniku, pripravljenem v sodelovanju z državami EU, državami kandidatki in državami organizacije EFTA (angl. *European Free Trade Association*) in služi kot osnova za zbiranje in razširjanje obstoječe statistike. Namen avdiovizualnega sistema je vključiti kvantitativne in kvalitativne informacije o 14 delih in segmentih AUVIS: SBS za avdiovizualne dejavnosti; splošni podatki o avdiovizualnih trgih; avdiovizualna produkcija (za kinematografe in TV); avdiovizualna distribucija (kinematografi, video); razstavnih prostori v kinematografih; video trg; televizija (TV oddajniki); zvočni posnetki; radijski trg; kabelski operaterji; radijsko-televizijski oddajniki; satelitski prenos (za radijsko in televizijsko oddajanje); multimediji (videoigre) brez spletne podpore, multimediji za radio in TV s spletno podporo (Cinema, TV and Radio in the EU, 2003, str. I).

2.4 Delovna skupina na področju statistike kulture

Vodilna skupina za statistiko kulture je leta 1999 izdala končno poročilo in v njem predstavila svoja stališča in rezultate ter zaključke triletnega dela. SPC je v novembru 1999 preučila zaključke in priporočila Vodilne skupine za statistiko kulture in osnovala Delovno skupino za področje statistike kulture, s ciljem zagotoviti nadaljnje sodelovanje z državami članicami (Task Force on Participation in Cultural Activities, 2004, str. 3). Delovna skupina bo podpirala in nadzorovala razvoj statistike kulture in spodbujala države članice k vključevanju v zbiranje primerljivih podatkov na evropski ravni. Te cilje bo dosegla z njenimi sestavnimi elementi, tj. delovnimi skupinami za zaposlenost na področju kulture, za sodelovanje na področju kulture in za izdatke in finance ter s srečanji držav članic (Working Group on Cultural Statistics, 2000, str. 1).

2.4.1 Delovna skupina za zaposlenost na področju kulture

Na osnovi opredelitev ILO (*International Labour Organization*) ter sodelovanja med Eurostatom in evropskimi nacionalnimi statističnimi organizacijami, je bila oblikovana harmonizirana Anketa o delovni sili (v nadaljevanju C-LFS¹⁶). Prva izvedba C-LFS v letu 2001 za leto 1999, je pokazala, da je v 15 državah članicah EU v kulturi zaposlenega med 1,74 % in 2,51 % aktivnega prebivalstva. Da bi lahko harmonizirali statistiko o kulturni zaposlenosti v razširjeni obliki, je bilo priporočeno, naj se ne ločuje ocen v ekonomskih dejavnostih, določenih s klasifikacijo NACE in poklicev po klasifikaciji ISCO. S tem pristopom so preizkusili, če statistična metoda omogoča ocenjevanje kulturne zaposlenosti z kombiniranim tabelaričnim prikazom obeh dimenzij na ravni 2-mestnih številčnih šifer ter na ravni 3-mestnih številčnih šifer (Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 3). Na tej stopnji je raven podrobnosti za posamezno klasifikacijo nezadovoljiva, vendar se s kombinacijo obeh klasifikacij upošteva vsa delovna mesta v kulturno orientiranih ustanovah (Definition and Production of Harmonized Statistics on Culture in Europe, 2004, str. 4).

Da bi ugotovili, katere države članice spremljajo dejavnosti in poklice na bolj razčlenjeni ravni klasifikacije NACE ter klasifikacije ISCO, je bila v avgustu leta 2003 nacionalnim statističnim organizacijam prek interneta poslana raziskava, katere namen je bil zbrati informacije iz 31 evropskih nacionalnih statističnih uradov. Ugotovljeno je bilo, da na sedanji stopnji le tri države lahko posredujejo podatke na ravni 3-mestne številčne šifre klasifikacije NACE in 4-mestne številčne šifre klasifikacije ISCO (Luksemburg, Islandija in Švica). 17 držav je predstavilo podrobne podatke za raziskavo C-LFS 2002 v eni ali drugi dimenziji (Definition and Production of Harmonized Statistics on Culture in Europe, 2004, str. 7). Vprašalnik o zaposlenosti na kulturnem področju je podan v Prilogi 11.

¹⁶ Kratico C-LFS (angl. *Harmonized Labour Force Survey*) uporabljajo predstavniki Eurostatovih delovnih skupin v dokumentih oziroma poročilih, ki jih izdajajo. C-LFS je Anketa o delovni sili, ki jo izvajajo v državah v skladu z evropskimi nacionalnimi statističnimi uradi.

Ker je kombiniran tabelarni prikaz kulturne zaposlenosti na ravni 2-mestne številčne šifre NACE in 3-mestne številčne šifre ISCO klasifikacije preveč agregiran, je bilo potrebno rezultate iz leta 2001 predstaviti z intervalom minimalno/maksimalno. Nadgradnja temu procesu je pristop, ki temelji na ocenjenih vrednostih na osnovi t. i. matrik kulturnih koeficientov. Ti kazalniki so izračunani s pomočjo rezultatov raziskav ADS 2002, ki so jih posredovale države članice na višji ravni podrobnosti. Nov pristop je nedvomno bolj natančen pri ocenjevanju podpodročij, ki jih je potrebno izločiti iz kulturne zaposlenosti (npr. športne aktivnosti), ali jih je potrebno dodati (npr. prodaja na drobno). Obstajajo področja, kjer to še vedno ni mogoče (npr. arhitektura), kjer tudi kombiniranje 3-mestne številčne šifre NACE in 4-mestne številčne šifre ISCO klasifikacije ne zajema celotnega področja. Zaradi teh primerov ostajajo nujne neposredne in dodatne raziskave/študije (Definition and Production of Harmonized Statistics on Culture in Europe, 2004, str. 5).

Identifikacija in izboljšanje kulturnega sektorja v klasifikaciji NACE in kulturnih poklicev v klasifikaciji ISCO ter identifikacija kulturne zaposlenosti z njunim kombiniranjem je zaključena. Delovna skupina za statistiko kulture je sklenila, da za to področje ni potrebno oblikovati novo delovno skupino. Delovna skupina za statistiko kulture je poudarila pomen publiciranja rezultatov v najkrajšem možnem času. Eurostat in Delovna skupina za statistiko kulture bosta nadzirala delovanje in aktivno sodelovala pri reviziji klasifikacij NACE in ISCO (predvsem na področjih, ki se nanašajo na kulturo), ki se bo začela izvajati v bližnji prihodnosti (Short Conclusions Working Group on Culture Statistics, 2003, str. 3).

2.4.2 Delovna skupina za izdatke in financiranje na področju kulture

- Javni izdatki za kulturo

Delovna skupina za izdatke in financiranje na področju kulture si je zastavila naslednje cilje: Opredeliti doseženo razvojno raven statistike kulture za financiranje na področju kulture. Poglobiti obstoječe metodološko delo, da bi lahko zbirali bolj temeljite in primerljive podatke. Prioritetno področje bo področje javnega financiranja. Obravnavani bodo izdatki gospodinjestev za kulturo in uporabnost raziskave APG. V skladu z mandatom Vodilne skupine za statistiko kulture, je bila nomenklatura dopolnjena z devetimi področjem »**interdisciplinarnost**«, s pomočjo katerega se lahko upošteva izdatke, skupne več področjem, ki jih ni mogoče razporediti po področjih. Na srečanju v Parizu leta 2003 je bila sprejeta odločitev, da se od področja interdisciplinarnost, ki vsebuje izdatke, ki se nanašajo na več področij hkrati (npr. medsebojne kulturne povezave, socialno-kulturne dejavnosti, skupna uprava) izloči dodatno področje »**ni razporejeno po področjih**«, v katerega naj bi se uvrščalo izdatke, ki jih zaradi nepopolnosti sistema zbiranja podatkov ni mogoče razčleniti po področjih. Da bi se izognili uvrščanju izdatkov pod »interdisciplinarnost« ali »ni razporejeno po področjih« dvakrat ali večkrat (do tega prihaja v več državah, predvsem pri arhivih, knjižnicah, tiskarski industriji in avdiovizualnih medijih), je bilo sklenjeno oblikovanje vmesne, bolj grobe klasifikacije, z agregiranjem kulturne dediščine, arhivov in knjižnic v širše

oziroma makro področje **kulturne dobrine**; arhitekture, vizualne umetnosti in uprizoritvene umetnosti v makro področje **umentost** ter knjig in serijskih publikacij in avdiovizualnih medijev v makro področje **mediji**. Sklenjeno je bilo, da se upošteva le specializirano izobraževanje na umetniškem in kulturnem področju, ki se izvaja v specifičnih ustanovah (akademiških, glasbenih konzervatorijih ipd.) in se izdatke za izobraževanje uvrsti ločeno v vsako področje (Task Force on Cultural Expenditure and Financing, 2004, str. 8-13).

Raziskava o javnih izdatkih za kulturo je bila izvedena v letu 2003: 32 držav je prejelo vprašalnik, 18 pa jih je podalo delni ali celotni odgovor. Glavne težave/vrzel, ki so bile identificirane pri izvedbi raziskave, so bile naslednje: statistika za vse ravni vlade, podatki o transferjih (predvsem medvladni), podatki o prejemkih, razčlenitev na kulturna področja (Short Conclusions Working Group on Culture Statistics, 2004, str. 4). Vprašalnik za statistiko javnih kulturnih prejemkov in izdatkov je podan v Prilogi 12.

- Zasebni izdatki za kulturo

Preučevanje zasebnih izdatkov gospodinjstev za kulturo v Evropi temelji na APG. Sestavljena je iz dveh delov: prvi del je preučevanje individualne potrošnje po namenu (COICOP-HBS¹⁷, usklajena na evropski ravni), drugi pa analiza nacionalnih klasifikacij (Cultural Statistics in Europe, 2002, str. 25). Obravnava zasebnih izdatkov naj bi se nadaljevala vzporedno (npr. z razvojem klasifikacije/modela, ki bi bil dodan v APG).

Za nadaljevanje dela na področju javnih in zasebnih izdatkov za kulturo je potrebno oblikovati novo delovno skupino. Delovna skupina bo dobila tudi nov mandat (Short Conclusions Working Group on Culture Statistics, 2004, str. 4).

2.4.3 Delovna skupina za sodelovanje na področju kulture

Zaključno poročilo Vodilne skupine za statistiko kulture vsebuje jasno in uporabno opredelitev kulturnega sodelovanja, vprašanja za zbiranje primerljive statistike na ravni EU in ustrezne kazalnike za prikaz kulturnega sodelovanja v državah EU (Task Force on Participation in Cultural Activities, 2004, str. 3).

- Raziskava o sodelovanju na področju kulture

Raziskavo so v okviru standardne raziskave Eurobarometer izvedli med 22. avgustom in 27. septembrom 2001. Rezultati so bili uradno objavljeni v publikaciji »*European's Participation in Cultural Activities*¹⁸, v aprilu 2002 (Interna gradiva MK, 2003). Kulturno sodelovanje so

¹⁷ COICOP-HBS klasifikacija je štirimestna nomenklatura, ki opisuje vso individualno potrošnjo. Eurostat je predstavil COICOP-HBS nomenklaturu, ki jo je osnoval OECD in je bila prilagojena potrebam Ankete o porabi gospodinjstev in je usklajena z klasifikacijami, ki so uporabljene za izračune v sistemu nacionalnih računih ter indeksa cen življenjskih potrebščin (Cultural Statistics in Europe, 2002, str. 27).

¹⁸ *Eurobarometer (EB56.0), Executive summary, Europeans' Participation in Cultural Activities.* [URL: http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb_special.htm] (Task Force on Participation in Cultural Activities, 2004, str. 4).

preučevali na področjih radia in televizije, računalnikov in interneta, knjig in časopisov, glasbe, kulturnih dejavnosti ter kulturne prakse (Interna gradiva MK, 2003).

Vprašalnik o kulturnem sodelovanju je na voljo v Prilogi 9. Vprašalnik, ki ga je pripravila Vodilna skupina za statistiko kulture in je bil uporabljen v raziskavi Eurobarometer za države EU, je bil uporabljen tudi v izvajanju raziskave Eurobarometer v državah kandidatkah, ki je bila leta 2003 izvedena na pobudo Delovne skupine za izobraževanje in kulturo (*DG Education and Culture*)¹⁹ (Task Force on Participation in Cultural Activities, 2004, str. 5-6). Čeprav je statistična kvaliteta raziskav vprašljiva, je njihovo pomembnost potrdil interes, ki so ga evropski tisk in politične diskucije pokazale na nacionalni in mednarodni ravni. Na podlagi teh rezultatov je potrebno oblikovati priročnik za vključitev kulturnega modela v nacionalne raziskave. Vzporedno s tem je potrebno na evropski ravni identificirati raziskave (Raziskava o izobraževanju odraslih, Poraba prostega časa, EU-SILC²⁰ ipd.). Del, ki je povezan z razvojem informacijske in komunikacijske tehnologije, mora slediti razvoju v informacijski statistiki (*Information Society Statistics*). Sklenjeno je bilo, da trenutno na tem področju delovna skupina ni potrebna (Short Conclusions Working Group on Culture Statistics, 2004, str. 2-3).

2.5 Analiza delovanja Eurostatovih delovnih skupin

Kot je razvidno iz zgornjih poglavij, tudi ostale države članice EU za področje kulture (iz obstoječih virov) nimajo podatkov, ki bi bili razčlenjeni glede na standarde Eurostata. Postavlja se mi vprašanje, zakaj je Eurostat celotno področje kulture razčlenil v sistem, ki ni značilen za nobeno evropsko državo. V tem smislu se mi zdi spremljanje in analiziranje harmonizirane statistike kulture na evropski ravni nek ideal, ki še dolgo ne bo dosežen. Pri preučevanju Eurostatovih dokumentov sem zaznala tudi premalo pobud s strani delovnih skupin:

- njihova srečanja so le enkrat letno;
- v večini izdanih dokumentov oziroma poročil je opisana celotna zgodovina in metodologija dela za harmonizacijo evropske statistike kulture (ponavljanje), ob tem pa so premalo poudarjene bistvene spremembe in izboljšave, do katerih je prišlo v metodologiji in pri zbiranju podatkov v posameznih državah v enoletnem obdobju;
- CIRCA²¹ ne vsebuje ažurnih (zadnje izdanih) dokumentov oziroma poročil delovnih skupin. Menim, da to otežuje delo institucij, ki spremljajo statistiko kulture (poleg nacionalnih statističnih uradov), saj se morajo le-te za metodologijo in vsebinsko usklajevanje z zahtevami Eurostata obračati na SURS.

¹⁹ Rezultati obeh raziskav so prikazani na Eurostatovi spletni strani CIRCA za področje izobraževanja, usposabljanja in kulture, na naslovu: [URL: <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/dsis/edctcs/library?l=/public/culture/eurobarometerssurveysons>].

²⁰ SILC je raziskava dohodkov in življenjske ravni. V EU-ju naraščajo potrebe po socialnih statistikah. V naslednjem srednjeročnem obdobju je v Sloveniji napovedana velika anketa (SILC), ki bo pokrila potrebe po podatkih o določenih socialnih stanjih prebivalstva (SPSR 2003-2007, 2003, str. 3-91).

²¹ CIRCA (angl. *Communication and Information Resource Centre Administrator*) je javna spletna stran Eurostata, na kateri so objavljeni dokumenti oziroma poročila Eurostata, rezultati raziskav, publikacije, ki jih Eurostat izdaja ipd. [URL: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>].

Hkrati, ko se razvija mednarodno primerjalno raziskovanje in poteka harmonizacija uradnih statistik držav članic EU in deloma tudi držav kandidatk za članstvo, se oblikujejo tudi **pomisliki glede vloge statistik na področju kulturnih politik v EU** (Interna gradiva MK, 2003):

- **opozorilo v končnem poročilu Sveta Evrope** (Council of Europe, 2001, str. 36):

»Raziskovalci smo zaznali zaskrbljenost, da bi se lahko razumne zahteve za privolitev v cilje javne politike spreobrile v vsiljene cilje, ki bi jih izkrivili prioritete, upravljanje organizacij, ki bi lahko razvrednotili ključne namene.«

- **neučinkovitost oblikovanja skupnih kulturnih politik v EU:**

»Problem Eurostatove delovne skupine je, da delajo na štirih ključnih temah, a nimajo ne svojih financ in ne zaposlenih. Poleg tega razen rezultatov raziskave o udeležbi še niso pokazali nobenih rezultatov svojega dela.«

- **nacionalna obremenitev in pomisleki glede nepotrebnosti oblikovanja skupnih kulturnih statistik:**

»Kulturne aktivnosti v EU so zelo šibke, za kulturo namenjajo toliko % kot »kulturno« majhne ali srednje velike države. Tako še vedno osrednji vir financiranja ostajajo nacionalne države, dejavnosti na ravni EU pa so posledično temu omejene.«

3. STATISTIKA KULTURE V SLOVENIJI

3.1 Statistika kulture v Sloveniji

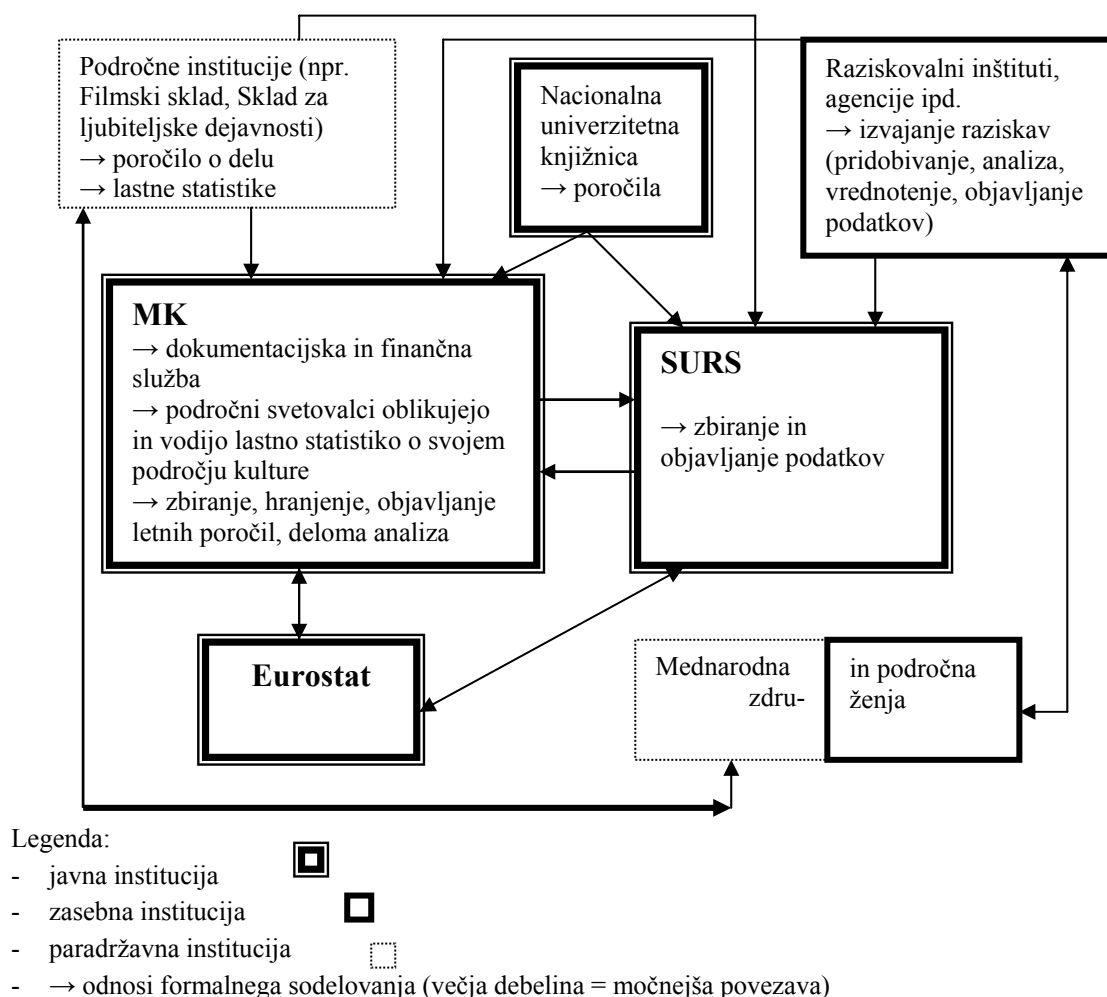
V Sloveniji na področju kulturnih politik še ni vzpostavljen enoten sistem za zbiranje in obdelavo statističnih podatkov. Statistične podatke, ki so relevantni za oblikovanje in izvajanje kulturnih politik v Sloveniji, zbirajo različne ustanove oziroma organizacije, in sicer na dveh ravneh: (i) na ravni države in (ii) na ravni civilne družbe. Statistične raziskave, ki jih izvajata oba akterja, se izvajajo redno, občasno ali enkratno. V Sloveniji obstaja **pestra sestava ustanov**, ki zbirajo podatke, ki so relevantni na področju kulturnih politik. Med njimi so ustanove, ki se vsaj deloma, praviloma pa v veliki meri javno financirajo (SURS, NUK, Moderna galerija, Arhiv RS). Kulturno statistiko na ravni države vodita predvsem SURS in Ministrstvo za kulturo (v nadaljevanju MK). Na ravni civilne družbe pa veliko statističnih podatkov pridobiva Mediana - Inštitut za raziskovanje trga in medijev, nekaj pa se jih posredno pridobiva tudi preko izvajanja različnih raziskovalnih projektov (npr. Slovensko javno mnenje). V celoti gledano, se raziskovalne ustanove le občasno in v manjši meri raziskovalno ukvarjajo s spremljanjem in vrednotenjem kulturnih politik. Univerza in javni raziskovalni inštituti so povabljeni k izvajanju ciljnih raziskovalnih projektov, sofinanciranih s strani MK in ministrstva, pristojnega za znanost. V manjši meri se naročajo in uporabljajo podatki, ki jih zbirajo tržne raziskovalne ustanove. Dostopni dokumenti, v katerih najdemo podatke o statistiki kulture, kažejo na to, da imata v sedanjem sistemu pomembno vlogo zlasti

dve ustanovi, in sicer **SURS**, ki skrbi za pridobivanje uradnih državnih statističnih podatkov in **MK**, ki z delovanjem svojih področnih služb tudi izgrajuje osnovni sistem, razvit na statističnem uradu. Podatke, ki so lahko zelo pomembni za spremljanje in vrednotenje kulturnih politik, zbirajo tudi različne paradržavne področne organizacije oziroma združenja, sveti itd. Njihova naloga je pridobivanje podatkov o področni dejavnosti, kjer delujejo in poročanje o tej dejavnosti trem ravnam (Interna gradiva MK, 2003):

- uradni državni statistiki;
- ministrstvu, pristojnemu za kulturo, ki njihovo dejavnost delno financira in
- sorodnim mednarodnim združenjem, katerih člen je nacionalna ustanova oziroma ali organizacija.

Sistem spremljanja kulture v Sloveniji (ustanove, organizacije, formalna razmerja med njimi) je prikazan na spodnji Sliki 2.

Slika 2: Značilnosti sistema spremljanja področja kulture v Sloveniji

Vir: Interna gradiva MK, 2003.

3.1.1 Statistični urad Republike Slovenije

Zbiranje podatkov temelji na nacionalnem programu statističnih raziskovanj, ki obsega program statističnih raziskovanj ter razvojne in metodološke naloge. V skladu z navedbo v Zakonu o državni statistiki (ZDStat) je državna statistika strokovno neodvisna dejavnost izvajanja nacionalnega programa statističnih raziskovanj.

Letni program statističnih raziskovanj vsebuje natančen pregled statističnih raziskovanj, ki se izvajajo v skladu z zakonom, ki ureja delovanje državne statistike. Sestavljen je iz rednih in razvojnih nalog, ki so razporejene v poglavje, področje in modul. Kultura je uvrščena tako med redne kot tudi med razvojne naloge SURS-a. Med rednimi nalogami je področje kultura (zap. št. 34) uvrščeno v poglavje II Demografske in socialne statistike, statistika kulture pa je uvrščena v modul št. 341 (Priloga 14). Med razvojnimi nalogami je področje kulture obravnavano v okviru demografskih statistik (RII) zavzema št. R24, kulturna statistika pa modul R341 (Priloga 15). S SURS-om tesno sodelujejo in mu posredujejo podatke tudi:

- **Narodna univerzitetna knjižnica** (v nadaljevanju NUK), ki vodi vso **bibliografsko statistiko** in jo posreduje SURS-u za nadaljnjo obdelavo;
- **Mediana – Inštitut za raziskovanje trga in medijev**, ki na podlagi reprezentativnih vzorcev, izbranih s pomočjo SURS-a, ugotavlja stanje v Sloveniji na področju **medijev**;
- **Naročniška služba RTV²² Slovenija**, ki SURS-u posreduje podatke o TV in **radijskih naročnikih** (Interna gradiva MK, 2003).

3.1.1.1 Statistika kulture v okviru Statističnega urada Republike Slovenije

Raziskave SURS-a, ki se izvajajo v okviru statistike kulture so prikazane v spodnji Tabeli 1. V Prilogi 16 pa so prikazani podatki oziroma spremenljivke, ki jih SURS zbira z vprašalniki za področje statistike kulture.

Tabela 1: Raziskave SURS-a na področju statistike kulture

Ime raziskave	Metodološka pojasnila
Statistično poročilo o uvozu in distribuciji (prometu) filmov in videofilmov (FILM-D)	Zajema področje statistike uvoza filmov oziroma videofilmov ter distribucije (prometa) filmov in videofilmov in vključuje predvsem spremenljivke, ki se nanašajo na distribucijo na tržišču po vrsti filmov ali videofilmov, glavnih značilnostih teh in koliko od teh jih je uvoženih, s poimensko navedbo.
Statistično poročilo o domači proizvodnji filmov in videofilmov ter distribuciji in izvozu domačih filmov in videofilmov (FILM-P)	Zajema področje statistike slovenske proizvodnje ter tudi distribucije oziroma izvoza filmov in videofilmov in vključuje predvsem spremenljivke, ki se nanašajo na ustvarjanje po vrsti filmov ali videofilmov, glavnih značilnosti teh in koliko od teh je bilo distribuiranih oziroma izvoženih, s poimensko navedbo.

²² RTV je javna neprofitna radiodifuzna organizacija, ki opravlja radijsko in televizijsko dejavnost (Program statističnih raziskovanj za področje kultura – redne naloge, 2004, str. 41).

Statistično poročilo kinematografov (KINO)	Zajema področje statistike kinematografov in vključuje predvsem spremenljivke, ki se nanašajo na kinematografsko dejavnost.
Statistično poročilo splošnih arhivov (KU-ARH)	Zajema področje varstva arhivskega gradiva in arhivov, splošnih podatkov o arhivskem gradivu, razstave, obiskovalce, izobraževanja v splošnih arhivih ter tudi podatke o arhivski knjižnici in zaposlenih v arhivih.
Statistično poročilo splošnih knjižnic (KU-BIB)	Zajema področje statistike šolskih knjižnic in vključuje šolske knjižnice osnovnih šol, srednjih šol, dijaških domov in glasbenih šol ter spremenljivke, ki se nanašajo na knjižnično dejavnost.
Statistično poročilo kulturnih domov in zavodov za kulturo ter drugih organizatorjev kulture (KU-DK)	Zajema področje statistike kulturnih domov in zavodov za kulturo ter drugih organizatorjev kulture in vključuje predvsem spremenljivke, ki se nanašajo na organiziranje kulturnih dejavnosti.
Statistično poročilo o gledališki dejavnosti (KU-GL)	Zajema področje gledališke dejavnosti poklicnih gledališč, otroških ali lutkovnih poklicnih gledališč, neinstitucionalnih gledališč (neodvisnih gledaliških skupin), producentov gledališke dejavnosti in stalnih amaterskih gledališč.
Statistično poročilo filharmonije, poklicnih orkestrrov in poklicnih zborov (KU-FO)	Zajema področje izvajanja umetniških glasbenih del filharmonij, poklicnih orkestrrov in poklicnih zborov. Predvsem se veže na izvajanje oziroma koncerte ter s tem povezana gostovanja, zbirajo pa tudi podatke o zaposlenih osebah teh organizacij, ki so profesionalni glasbeniki in so v rednem delovnem razmerju.
Statistično poročilo o razstavnih dejavnosti galerij – razstavišč (KU-GR)	Zajema področje razstavne dejavnosti galerij in razstavišč. Pri tem gre za razstavljena likovna dela, prostore, v katerih galerije in gledališča razstavljajo ter strokovne sodelavce.
Statistično poročilo kulturnih društev (KU-KUD)	Zajema področje statistike društev, ki se ukvarjajo z eno ali več panogami kulturne dejavnosti. V glavnem gre za kulturne prireditve in razstave teh društev.
Letno poročilo za serijske publikacije (ZAL-SP)	Zajema področje statistike serijskih publikacij in vključuje predvsem spremenljivke po Univerzalni decimalni klasifikaciji (v nadaljevanju UDK ²³), ki se nanašajo na različne vrste serijskih publikacij (časopisi, časniki, magazini ipd.) in periodičnost izhajanja.
Statistično poročilo muzejev in muzejskih zbirk (KU-MZ)	Zajema področje varstva premične dediščine in so dostopni javnosti. Zbirajo se podatki dejavnosti muzejev in muzejskih zbirk glede glavnih karakteristik, njihove razstavne dejavnosti premične dediščine, zaposlene osebe in nekatere finančne podatke o muzejih in muzejskih zbirkah.
Statistično poročilo RTV organizacij (KU-RTV)	Zajema področje statistike socialnih storitev in vključuje predvsem spremenljivke, ki se nanašajo na ustvarjanje, pripravlanje in oddajanje radijskega ali televizijskega programa.
Statistično poročilo za knjige in brošure (ZAL-KB)	Zajema področje statistike knjig in brošur in vključuje predvsem spremenljivke po UDK, ki se nanašajo na različne vrste knjig.
Statistično poročilo živalskih vrtov in akvarijev (KU-ZV)	Zajema področje statistike varstva živali z namenom ogleda javnosti, števila teh obiskovalcev, zaposlenih in finančnih sredstev živalskega vrta in akvarijev.

Vir: Interna gradiva SURS.

²³ Univerzalna decimalna klasifikacija (UDK) je mednarodna standardna knjižnična klasifikacija. UDK je svetovno poznan sistem, jezikovno neodvisen in je na voljo v različnih jezikih. Praktična naloga knjižnične klasifikacije je identifikacija vsebine gradiv in njihove uvrstitve v ustrezno znanstveno skupino (Sistem UDK, 2004).

Večino podatkov o kulturi zbira SURS na podlagi statističnih raziskovanj (ta potekajo vsako leto, na tri leta ali občasno). Izjema so podatki o knjižni proizvodnji in serijskih publikacijah; od vključno leta 1991 te podatke zbira in obdeluje NUK v Ljubljani, računalniške storitve pa opravljata Univerzitetni inštitut informacijskih znanosti v Mariboru ter SURS. Podobno velja tudi za podatke o knjižnicah: do leta 1989 jih je zbiral in obdeloval SURS, od vključno leta 1990 pa to delo opravlja NUK v Ljubljani, ki kot matična knjižnica za vse knjižnice v Sloveniji zbira in obdeluje podatke o vseh knjižnicah, razen o šolskih; podatke o šolskih knjižnicah še vedno zbira SURS. Izjema so tudi podatki o radijskih in televizijskih zavezancih za plačilo RTV prispevka oziroma številu fizičnih oseb, ki so zavezani za plačilo RTV prispevka. Te podatke SURS-u posreduje Služba za RTV prispevek RTV Slovenije. Podatke o branosti serijskih publikacij, poslušanosti radijskih in gledanosti TV-organizacij ter obiskovalcev kinematografov po starosti in izobrazbi pa so posredovali iz Mediane-Inštituta za raziskovanje medijev.

V poročilih statistike kulture so zajeti podatki o založbah, galerijah in razstaviščih, gledališčih, filharmoniji in poklicnih orkestrih, kinematografih, filmskih proizvajalcih in distributerjih, zavodih za kulturo in kulturnih domovih (vsakoletna raziskovanja), šolskih knjižnicah, muzejih in muzejskih zbirkah, arhivih (triletna raziskovanja) ter kulturno-umetniških društvih (občasno raziskovanje). Podatki o gledališčih, filharmoniji in poklicnih orkestrih, zavodih za kulturo in kulturnih domovih ter kulturnih društvih se nanašajo na gledališke sezone, podatki o drugih kulturnih zavodih pa na koledarska leta. Zajetje poročevalskih enot za gledališča, filharmonične orkestre in arhive je popolno, za druga področja kulture pa ni popolno, ker nekatere poročevalske enote ne posredujejo podatkov (Statistični letopis RS 2003, 2003, str. 152).

3.1.1.2 Posredne raziskave Statističnega urada Republike Slovenije

SURS pridobiva številne statistične podatke iz drugih sistemskih področij, ki pa se pogosto posredno navezujejo tudi na kulturne statistike. V letu 2002 je SURS izvedel popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v RS, ki bo posredno prinesel tudi podatke, povezane s kulturnimi statistikami. Prav tako v letnih izdajah Statističnega letopisa zasledimo podatke, ki se neposredno ne navezujejo na področje »Kultura in šport«, posredno pa merijo prav stanje na področju kulture. V nadaljevanju navajam področja v Statističnem letopisu, kjer se nahajajo podatki, ki se posredno navezujejo na statistiko kulture (Interna gradiva MK, 2003):

- Pod področjem »**Življenjska raven**« se nahajata rubriki »Povprečno letno porabljen denarna sredstva gospodinjstev – rekreacija in kultura« in »Opremljenost gospodinjstev s trajnimi potrošnimi dobrinami«. Prikazane podatke zbira SURS neposredno s pomočjo raziskave APG, ki je od leta 1997 dalje prilagojena metodologiji Eurostata.
- Področje »**Komunikacije**« vsebuje kulturne podatke pod rubriko »Opremljenost gospodinjstev z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo«.

V istem poglavju se nahajajo tudi bolj podrobni kazalniki informacijske družbe, ki so povezani zlasti z vprašanji osebnih računalnikov, dostopa do interneta in telekomunikacij. Prikazane podatke za SURS zbirajo zunanje institucije: Telekom Slovenije, Mobitel, Debitel in Simobil ter Fakulteta za družbene vede (v nadaljevanju FDV), Center za metodologijo in informatiko (raziskava Raba interneta v Sloveniji) in Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij (projekt Slovensko javno mnenje).

- Področje »**Nacionalnih računov**« vsebuje rubriko »Izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo po namenu in vrstah proizvodov – rekreacija in kultura«.
- Področje »**Cene**« zajema naslednje kulturne dejavnike v rubrikah »Indeksi cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih po dejavnosti«, »Indeksi cen življenjskih potrebščin po COICOP/HIPC²⁴«, »Indeksi cen življenjskih potrebščin«, »Indeksi cen na drobno«, »Indeksi povprečnih drobnoprodajnih cen« ter »Povprečne drobnoprodajne cene v izbranih naseljih«.

Podatke o cenah SURS zbira neposredno s pomočjo posebnih opazovalcev cen v stalno določenih krajih v Kopru, Ljubljani, Mariboru in Novem Mestu na stalnih prodajnih mestih in v stalno določenem razdobju. Podatke o proizvajalčevih cenah določenih industrijskih proizvodov pa SURS zbira samostojno z mesečnimi vprašalniki.

SURS objavlja podatke, ki zajemajo kulturne podatke tudi v publikacijah Statistične informacije, CESTAT Statistical Bulletin, Slovenija v številkah, Rezultati raziskovanj, Mesečni statistični pregled RS. Občasno se podatki, zbrani v preučevanem statističnem področju, objavljajo tudi v posebnih publikacijah.

Razdrobljenost področja kulture kaže tudi Standardna klasifikacija dejavnosti (v nadaljevanju SKD²⁵), kjer kultura ni uvrščena v eno samo statistično področje, ampak je zastopana kar na 7 tovrstnih področjih (in še kakšno bi se našlo). Veliko kulturnih dejavnosti pokriva področje **O** (to področje poleg drugih dejavnosti pokriva še dejavnosti javne higiene, dejavnosti združenj in organizacij, športno in razvedrilno dejavnost), poleg tega pa vsebujejo kulturne dejavnosti še področja **D**, in sicer oddelek d (Proizvodnja vlaknin, papirja in kartona ter izdelkov iz papirja in kartona; Založništvo in tiskarstvo), **F** (Gradbeništvo), **G** (Trgovina, popravila motornih vozil in izdelkov široke porabe), **K** (Poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve), **L** (Dejavnosti javne uprave in obrambe, obvezno socialno zavarovanje) in **M** (Izobraževanje) (Interna gradiva MK, 2003).

²⁴ Proizvodi in storitve so razvrščeni na osnovi klasifikacije COICOP/HIPC. To je posebej prilagojena klasifikacija individualne potrošnje po namenu porabe (angl. *Classification of Individual Consumption by Purpose*) za potrebe izračuna HICP (Bregar, 1999, str. 95).

²⁵ Standardna klasifikacija dejavnosti (SKD) se od leta 1997 uporablja tudi kot obvezni statistični standard za razvrščanje poslovnih subjektov po dejavnosti (Interna gradiva MK, 2003). SKD se uporablja za določanje glavne dejavnosti in za razvrščanje poslovnih subjektov in njihovih delov za potrebe uradnih in drugih administrativnih zbirk podatkov (registri, evidence, podatkovne baze ipd.) ter za potrebe statistike in analitike v državnem in mednarodnem merilu na različnih ravneh primerjanja in odločanja. SKD se vsebinsko in strukturno skoraj povsem ujema z NACE Rev.1.1 dodano pa je še peto mesto v šifri za delitev razredov v nacionalne podrazrede (Standardna klasifikacija dejavnosti, 2004).

3.1.2 Ministrstvo za kulturo

Nekatere kazalnike s področja kulture spremlja tudi Ministrstvo za kulturo (v nadaljevanju MK). Analiza letnih Poročil o (so)financiranju kulturnih programov in projektov, ki jih pripravlja MK kaže, da je največji poudarek poročil namenjen finančnemu prikazu stanja v proračunskem letu. Poročila iz leta 1997, 1998, 1999 tako vsebujejo finančne programe po naslednjih področjih:

- pregled državnega proračuna po proračunskih postavkah, vključno s pregledom realizacije in strukture državnega proračuna po ključnih programskih sklopih oziroma dejavnostih;
- pregled financiranja kulturnih programov javnih zavodov in dotiranih organizacij;
- pregled (so)financiranja kulturnih projektov in njihovih izvajalcev.

Struktura poročil 2000 in 2001 je preoblikovana, saj vsebujejo poleg že uveljavljenega prikaza financiranja kulturnih programov in institucij za posamezna področja tudi pregled zakonodaje in aktualnih dogajanj na ministrstvu (poročilo o nastajanju Nacionalnega kulturnega programa (v nadaljevanju NKP²⁶), informatizaciji ministrstva). MK je v poročilih 2000 in 2001 objavilo podatke, ki jih pridobiva iz vsebinskih poročil (so)financiranja ustanov in iz lastnih virov, in sicer:

- podatke o financiranju; pregled državnega proračuna po proračunskih postavkah, vključno s pregledom realizacije in strukture državnega proračuna po ključnih programskih sklopih oziroma dejavnostih; pregled financiranja kulturnih programov javnih zavodov in dotiranih organizacij; pregled (so)financiranja kulturnih projektov in njihovih izvajalcev in
- izbrani vsebinski podatki o delu posameznega Oddelka znotraj ministrstva. Znotraj MK-ja delujejo **oddelek za umetnost, oddelek za založništvo in knjižnične dejavnosti, oddelek za dediščino, oddelek za regionalizacijo in stike z lokalnimi skupnostmi ter arhiv RS za kulturne dejavnosti** (Interna gradiva MK, 2003).

Struktura državnega proračuna za kulturo vsebuje naslednje programske sklope oziroma dejavnosti (Interna gradiva MK, 2003):

- **uprizoritvene umetnosti;**
- **glasbene umetnosti;**
- **vizualne umetnosti;**
- **založništvo;**
- **knjižničarstvo;**
- **filmska dejavnost;**
- **ljubiteljska dejavnost;**
- **varstvo premične kulturne dediščine;**
- **varstvo nepremične kulturne dediščine;**

²⁶ Nacionalni kulturni program (NKP) načrtuje razvoj slovenske kulture oziroma kulture v Sloveniji, s čimer razumemo ustvarjanje nove kulture in ohranjanje pretekla, tj. kulturne tradicije v Sloveniji. V ta namen si nacionalni kulturni program zastavlja cilje, ki jih je mogoče dosegati na podlagi ustvarjalnega potenciala slovenske kulture oziroma njenih ustvarjalcev ter gmotnega temelja slovenske družbe (Predlog nacionalnega kulturnega programa, 2000).

- narodnostne manjšine v RS;
- Slovenci zunaj RS;
- mednarodno sodelovanje;
- samostojni ustvarjalci na področju kulture;
- štipendije;
- investicije in investicijsko vzdrževanje;
- drugo;
- upravni organi MK-ja.

S tem zaključim s predstavitvijo kvantitativnega vrednotenja kulture na MK-ju in nadaljujem s predstavitvijo državnih izvajalcev, pri katerih je tudi mogoče zaslediti zbiranje kulturnih podatkov.

3.1.3 Pooblaščen državnih izvajalci

Največ statističnih podatkov na področje kulture zbirajo naslednje institucije:

- Javni sklad za kulturne dejavnosti;
- Narodna univerzitetna knjižnica;
- Filmski sklad;
- RTV Slovenija;
- Svet za radiodifuzijo;
- različna združenja: gledališča, skupine, producenti, poklicni orkestri, producenti in distributerji filmov in videofilmov, kinematografi, muzeji, galerije, razstavišča, kulturni zavodi in domovi, kulturna društva;
- Gospodarska zbornica Slovenije – v njenem okviru Združenje za tisk in medije – Strokovno združenje založnikov in knjigotržcev;
- Agencija RS za plačilni promet;
- Ministrstvo za finance;
- Banka Slovenije;
- Inštitut za varovanje zdravja RS;
- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije;
- Zavod RS za zaposlovanje;
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Pooblaščen državnih izvajalci statističnih raziskovanj na področju kulture podatke sicer zbirajo, jih pa predvidoma ne objavljajo v obliki, ki bi bila primerna za izdelavo statističnih analiz na področju kulture (Interna gradiva MK, 2003).

3.1.4 Narodna univerzitetna knjižnica

Narodna univerzitetna knjižnica (v nadaljevanju NUK) v Ljubljani opravlja naloge slovenske nacionalne knjižnice, glavne univerzitetne knjižnice Univerze v Ljubljani ter državne matične knjižnice. Zaradi bogastva svojih fondov ter raznovrstne dejavnosti predstavlja tudi osrednjo slovensko znanstveno knjižnico. Kot državna matična knjižnica skrbi za povezovanje slovenskih knjižnic v enoten knjižnični informacijski sistem, razvija in organizira razvojno, raziskovalno in svetovalno delo na področju knjižničarstva ter strokovno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje knjižničnih delavcev in uporabnikov ter vodi centralni in vzajemni katalog knjižničnega gradiva v Sloveniji, razvid slovenskih knjižnic in usklajuje nabavno politiko v knjižničnem informacijskem sistemu (Dejavnosti in storitve, 2004). V funkciji nacionalne knjižnice je zadolžena še za izvajanje nalog nacionalnega bibliografskega servisa, državnega referalnega centra, državnega centra za vladne in uradne publikacije in državne matične službe. V okviru NUK-a deluje tudi raziskovalni in razvojni center za knjižničarstvo, center za varovanje pisne kulturne dediščine ter od 1998 dalje tudi Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope. Knjižnica predstavlja eno izmed temeljnih nacionalnih infrastrukturnih institucij, pri tem pa je tesno vpeta v dogajanja tako v sferi kulture, izobraževanja in znanosti (Poročilo 2001, str. 1). NUK zbira **bibliografske statistične podatke** in nekatere statistične podatke **o knjižnicah** v Sloveniji.

Po Zakonu o pošiljanju tiskov (Uradni list 1972) so vse tiskarne oziroma drugi zavezanci na območju Slovenije dolžni poslati obvezni izvod vsakega tiska NUK-u, redno pa morajo NUK-u pošiljati tudi obrazec Poročilo o novih tiskih (Uradni list 1973). NUK statistično obdeluje podatke o spodaj navedenih publikacijah v najširšem smislu – ne glede na medij: knjige, serijske publikacije, video posnetke, glasbene medije (kasete, plošče, DVD, CD), magnetofonske zapise, kartografska gradiva, atlase, zemljevide, slikovna gradiva, rokopise. Statistične podatke o knjižnicah zbira Državna matična služba za knjižničarstvo (glede na posamezne tipe knjižnic (splošne, visokošolske, specialne)) (Interna gradiva MK, 2003).

3.2 Mestna raven – primer občine Ljubljana

Nekatere statistične kazalnike, povezane s kulturo, pridobivajo na lokalnih ravneh. Tako na ozemlju Mestne občine Ljubljana takšne vrste podatkov spremlja Služba za mestno statistiko in ekonomske analize Mestne občine Ljubljana. Služba za nekatere podatke zaprosi SURS in NUK, nekatere podatke pa pridobi s pomočjo predhodnih dopisov, ki jih vsako leto pošlje naslednjim kulturnim institucijam: galerijam, muzejem, knjižnicam, kinematografom, gledališčem, ki so locirani na ozemlju, ki ga pokriva Mestna občina Ljubljana ter Cankarjevemu domu, kulturnemu in kongresnemu centru (Interna gradiva MK, 2003).

3.3 Druge institucije in viri

Nekatere statistike na področju kulturne politike zbirajo igralci iz akademske (univerze, inštituti) in civilnodružbene sfere. Te organizacije večinoma pridobivajo podatke občasno z različnimi raziskavami, ki posegajo na področje kulture.

3.3.1 Raziskave javnega mnenja

FDV v Ljubljani, Inštitut za družbene vede je organizacijska enota znanstvenoraziskovalne dejavnosti, v okviru katere se izvajajo raziskovalni projekti fakultete. Inštitut sestavlja več raziskovalnih centrov, ki izvajajo temeljne, aplikativne in razvojne raziskovalne projekte na področju družbenih ved.

Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij od leta 1968 dalje sistematično izvaja projekt **Slovensko javno mnenje**, najširšo longitudinalno družboslovno empirično raziskavo v Sloveniji, ki temelji na reprezentativnem vzorcu polnoletnih prebivalcev Slovenije in je po zasnovi podobna General Social Survey, NORC v ZDA oziroma ALLBUS, ZUMA v Zvezni republiki Nemčiji. Center izvaja raziskave na področju socialne stratifikacije in mobilnosti, migracij, političnega javnega mnenja, vodilnih procesov in političnih strank, raziskave razširjenosti množičnih medijev. S projektom Slovensko javno mnenje je center vključen v mednarodne primerjalne programe kot denimo Social Survey Program, World Value Survey in druge. Projekt Slovensko javno mnenje obsega teme, kot so: stališča o demokratizaciji v Evropi, slovenska družba na prehodu, neenakosti in socialno-ekonomskih orientacijah, procesi demokratizacije, mediji, javno mnenje, okolje in družina, razvojne vrednote in prostor, stališča o zdravju in zdravstvu, narodna identiteta, nacionalna varnost in mednarodni odnosi, znanost in tehnologija, volilni sistemi, razumevanje vloge države, zdravje, zdravstvo, športne aktivnosti, stališča Slovencev o približevanju EU, vera, odnos do cerkve, neenakost, religija, razumevanje preteklosti.

Posredno je za podatke o kulturni politiki uporabna tudi redna mesečna raziskava Polibarometer, ki jo isti center izvaja za pridobivanje javnomnenjskih ocen o delovanju posameznih ministrstev ter o ocenah aktualnih dogodkov (Interna gradiva MK, 2003).

3.3.2 Filozofska fakulteta, Ljubljana, oddelek za bibliotekarstvo – raziskava *Knjiga in bralci*

Raziskava *Knjiga in bralci* je bila prvič izvedena leta 1974, zadnjič pa leta 1999. Cilj raziskave je, da bi se izvajala približno vsakih pet let, saj je zaradi področja, ki ga pokriva, za Slovence izredno pomembna. *Knjiga in bralci* je obsežno delo, ki se osredotoča na izdajanje, branje in kupovanje knjig v Sloveniji ter na javno politiko do slovenske knjige. *Knjiga in bralci IV* poleg navedenega vsebuje tudi kratko raziskavo drugih medijev (televizija, radio,

internet), raziskuje pa tudi povezavo med branjem knjig in uporabo računalnika ter branjem knjig in gledanjem televizije ipd. (Interna gradiva MK, 2003).

3.3.3 Mediana – Inštitut za raziskovanje trga in medijev

Mediana – Inštitut za raziskovanje trga in medijev od leta 1992 naprej izvaja sistematične raziskave na področju medijev v Sloveniji. Raziskave se vsebinsko osredotočajo na **tiskane medije, radio, televizijo, internet in prostočasne aktivnosti**. Mediana v procesu oblikovanja reprezentativnih vzorcev sodeluje tudi s SURS-om (Interna gradiva MK, 2003). Ključni projekti, povezani s pridobivanjem kulturne statistike, ki jih izvajajo na Mediani, so naslednji:

▪ Mediana BGP – Branost, gledanost in poslušanost

Multimedijska raziskava, ki so jo na Mediani na podlagi javnega razpisa izvajali med letoma 1992 in 2001. Namen raziskave (Mediana BGP: Projekti. Mediana, 2004):

- seznanjenost z medijsko ponudbo v Sloveniji;
- opredelitev medijske strategije;
- kvalitativno in kvantitativno vrednotenje ter izbor vrst medijev in medijskih enot, doseganje optimalne pokritosti ciljne skupine z avditoriji izbranih medijev;
- izračunavanje osnovnih kazalcev v načrtovanju medijev.

Od 31. decembra 2001 Nacionalne raziskave branosti (v nadaljevanju NRB) ne izvaja več Mediana – Inštitut za raziskovanje trga in medijev, ampak CATI d. o. o., ki je prek javnega razpisa dobil naročilo za njeno izvedbo (Interna gradiva MK, 2003).

▪ Poslovna mediana BGP

Multimedijska raziskava poslovne javnosti, ki so jo na Mediani izvajali v letih 1996 in 1999. Namen raziskave: omogočiti preglednost slovenskega medijskega prostora na področju poslovne javnosti (Poslovna mediana BGP: Projekti. Mediana, 2004).

▪ Mediana IBO (Investiranje blagovnih znamk v oglaševanje)

Vsebina projekta (Setinšek Irena: Mediana IBO: Projekti. Mediana, 2004):

- vrednost slovenskega oglaševalskega trga;
- pregled in evaluacija medijskih planov;
- tržni deleži medijev, njihovih konkurentov in odkrivanje tržnih niš;
- bruto vrednosti oglaševanja blagovnih znamk;
- bruto vrednosti oglaševanja oglaševalcev;
- vrednosti oglaševalskega bruto (in neto) prometa medijev;
- bruto vrednosti oglaševanja po vrstah in enotah medijev;
- arhiv oglasov.

Način in čas izvajanja raziskave (Setinšek: Mediana IBO: Projekti. Mediana, 2004):

- investiranje blagovnih znamk v oglaševanje – od 1. januarja 1994;

- vsakodnevno evidentiranje, snemanje in analiziranje medijev;
- evidentiranje vseh pomembnih slovenskih tiskanih medijev;
- snemanje petih slovenskih TV-programov.

▪ **Mediana RM (Dnevno spremljanje poslušnosti radia)**

Vsebina projekta (Renko: Mediana RM: Projekti. Mediana, 2004):

- aktualni podatki o poslušnosti vseh radijskih programov na območju Slovenije in v posamezni regiji;
- jasna razmerja med deleži poslušalcev posameznih radijskih programov;
- značilnosti avditorija radijskih programov;
- časovne analize (povprečne tedenske/mesečne) poslušnosti programov/oddaj.

Način in čas izvajanja raziskave (Renko: Mediana RM: Projekti. Mediana, 2004):

- vsakodnevno kontinuirano anketiranje iz Medianinega telefonskega studia od januarja 2000;
- petstopenjska kontrola izvajanja raziskave: izbor sogovornika, telefonski pogovor, vnos podatkov, realizacija vzorca in preverjanje poteka anketiranja.

Raziskovani podatki (Renko: Mediana RM: Projekti. Mediana, 2004):

- poslušnost radijskih programov v zadnjih sedmih dneh;
- poslušnost radijskih programov v preteklem dnevu (15 minutni intervali);
- ukvarjanje z aktivnostmi med poslušanjem;
- kraj poslušanja;
- demografija.

▪ **Mediana SM (Preglednica slovenskih medijev)**

Vsebina projekta je popoln, sistematiziran in ažuren pregled vseh slovenskih tiskanih in radiodifuznih medijev. Objavljeni podatki (Možic Dejan: Mediana SM: Projekti. Mediana, 2004):

- ime medija, izdajatelj, oglaševalec, uredništvo, naslovi, telefoni, faks, e-naslov, internetni naslov;
- začetek rednega izhajanja/oddajanja, periodika izhajanja;
- cena izvoda, format, vrsta tiska, povprečna tiskana naklada, prodana naklada, število naročnikov, primarno geografsko področje pokritosti;
- načrtovana ciljna skupina, lastna predstavitev medija;
- cene oglaševanja, agencijski in količinski popust, rok za oddajo oglasov, frekvence, oddajniki, programska usmeritev;
- število/povprečna starost redno zaposlenih, število/povprečna starost stalnih zunanjih sodelavcev, lastniška organiziranost, lastniki, struktura prihodkov.

▪ **TGI – Target Group Index (Uporaba blagovnih znamk in medijev)**

Gre za odkrivanje uporabe blagovnih znamk in nakupovalnih navad v gospodinjstvih. Z raziskavo se zbirajo še podatki o medijski izpostavljenosti, demografiji in življenjskih stilih

respondentov (s katerimi dejavnostmi se ukvarjajo in s katerimi stališči se strinjajo). Pri raziskavi TGI pridobi Mediana »single source« podatke, kar pomeni, da isti respondent odgovarja tako na vprašanja o blagovnih znamkah, ki jih najpogosteje uporablja, kot tudi na vprašanja o televizijskem in radijskem programu, ki ga spremlja, časnikih in revijah, ki jih bere, temah, ki ga zanimajo itd. S programom Choices3, s katerim analizirajo podatke, zbrane v raziskavi TGI, lahko izdelajo tudi korespondenčno mapo. S korespondenčnim zemljevidom lažje analiziramo trg za več blagovnih znamk hkrati. Gre torej za grafično predstavitev povezav med blagovnimi znamkami in stališči uporabnikov v multidimenzionalnem okolju (Jereb: TGI – Target Group Index: Projekti. Mediana, 2004).

▪ **Mediana TeVe**

Vseslovensko raziskavo gledanosti televizijskih programov so na Inštitutu za raziskovanje trga in medijev Mediana izvajali od decembra 1995 do konca 1999, ko so z mednarodnim koncernom AGB Group ustanovili specializirano podjetje Media Services AGB²⁷. Namen raziskave (Mediana TeVe: Projekti. Mediana, 2004):

- zagotavljanje vsakodnevne, ažurne preglednosti slovenskega TV-trga;
- ugotavljanje razmerij med deleži avditorijev posameznih TV-programov;
- izvajanje časovnih analiz (tedenskih, mesečnih) gledanosti TV-programov oziroma oddaj;
- ugotavljanje značilnosti avditorijev TV-programov oziroma oddaj.

Druge institucije, ki zbirajo podobne statistike kot Mediana, so tudi CATI center d. o. o., Telefonsko raziskovanje; PR plus, agencija za odnose z javnostmi; Ninamedia - Organizacija za raziskovalno dejavnost, založništvo in distribucijo, d. o. o.; SPEM – Komunikacijski sistemi; Delo STIK, tržne raziskave; GRAL-ITEO d. o. o.; Pristop – Družba za komunikacijski management, d. o. o.; Kline & Kline d. o. o.; Studio Marketing – Raziskovanje, svetovanje in oblikovanje tržnih komunikacij. Statistični podatki o kulturi pa se pojavljajo tudi v nekaterih raziskavah, ki se izvajajo le enkratno in pri katerih avtorji za potrebe svoje raziskave pridobivajo tudi relevantne podatke (običajno z anketo in družboslovnim intervjujem) (Interna gradiva MK, 2003).

3.3.4 Nacionalna raziskava branosti

NRB 2004 je korak naprej k urejanju medijskega in oglaševalskega trga, saj je (Kaj je NRB?, 2004):

- prva raziskava v Sloveniji, ki je nastala kot plod skupnega dela medijev, oglaševalcev ter agencij in z upoštevanjem potreb vseh treh delov oglaševalskega trikotnika;
- prva sindicirana raziskava neprofitnega značaja;
- prva raziskava, ki je vodena in nadzorovana s strani skupnega industrijskega telesa, kakršna je praksa v razvitem svetu.

²⁷ Media Services AGB je del mednarodne korporacije ABG Group, vodilnega svetovnega podjetja za raziskovanje televizijskih občinstev, specializiranega za sistem telemetrije (Media Services AGB, 2004).

Naročnik in lastnik raziskave NRB je Slovenska oglaševalska zbornica, v njenem okviru pa Svet pristopnikov, ki raziskavo financira. Svet pristopnikov sestavljajo: Burda d. o. o.; časnik Finance, časopisno založništvo, d. o. o.; ČZP Večer d. d. Maribor; Delo revije d. d.; Dnevnik; GIZ nekomercialnih radijskih postaj Slovenije; Gorenjski glas, časopisno podjetje d. o. o.; Gospodarska zbornica Slovenije. Za izvajanje raziskave je bil na javnem razpisu za dobo treh let izbran izvajalec **CATI d. o. o.** (Kaj je NRB?, 2004). Družba CATI, ustanovljena leta 1996, je ena izmed vodilnih slovenskih podjetij na področju tržnih in mnenjskih raziskav. Aktivnosti družbe temeljijo na lastnem razvoju najnovejših metodoloških tehnik in modernih tehnologij, ki se uporabljajo za potrebe tržnega in medijskega raziskovanja. Kot prva je na področju Slovenije postavila komercialni telefonski studio s sistemom CATI (*Computer Assisted Telephone Interviewing*), izvedla prvo komercialno Internet anketo, ter prva v Evropi pričela z dnevnim telefonskim omnibusom. V času svojega obstoja je razvila različne partnerske odnose: z *Gallup Organization* skupaj izvajata Eurobarometer za EU; ter SPSS Inc., kjer je družba CATI zastopnik analitičnih orodij in storitve na področju Slovenije, Hrvaške, Jugoslavije, Bosne in Hercegovine in Albanije (Predstavitev izvajalca – CATI d. o. o., 2004).

3.3.5 Druge posamične raziskave

Statistični podatki o kulturi se pojavljajo tudi v nekaterih raziskavah, ki se izvajajo le enkratno in pri katerih avtorji za potrebe svoje raziskave pridobivajo tudi relevantne podatke (običajno z anketo in družboslovnim intervjujem) (Interna gradiva MK, 2003). Spodaj navajam nekatere izmed njih (Interna gradiva MK, 2003):

- Mihalič T., et. al.: Modeli financiranja ekonomike varstva in upravljanja s kulturno dediščino. Slovenski gradovi – financiranje, ekonomika, varstvo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, Filozofska fakulteta, 2000.
- Žabjek S: Slovenska amaterska kultura v Videmski pokrajini v vlogi oživljanja in ohranjanja slovenstva; Raziskovanje slovenskega narodnega vprašanja: Problemi in perspektive slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih deželah Ljubljane. 1984.
- Fink Hafner D. in Kustec D.: Model za evalvacijo kulturne politike. Ljubljana : Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2000.

4. ANALIZA SLOVENSKE STATISTIKE KULTURE GLEDE NA METODOLOGIJO EUROSTATA IN NACIONALNE POTREBE

4.1 Analiza slovenske statistike kulture glede na standarde Eurostata

Eurostat do leta 1999 ni bil dejaven na področju statistike kulture, sedaj pa so se začeli ukvarjati s kulturo, da bi dobili mednarodno primerljive podatke (Interna gradiva MK, 2003).

Opređeljena sta osnovna pristopa za spremljanje kulturne dejavnosti (SPRS 2003-2007, 2003, str. 62):

- **institucionalni pristop** – predvideno je zbiranje podatkov o dobrinah in storitvah, ki jih ponujajo različne kulturne institucije znotraj opredeljenih osnovnih kulturnih področij, obiskovalce oziroma publika, zaposleni, prihodki in odhodki teh institucij;
- **splošni pristop** – predvideni so trije osnovni sklopi podatkov: financiranje kulture v državi in poraba sredstev; zaposleni v kulturi z vidika kulturnih poklicev in/ali z vidika kulturnih dejavnosti (možni viri teh podatkov sta Anketa o delovni sili oziroma Popis prebivalstva, kjer pa so trenutno ti podatki premalo razčlenjeni za potrebe statistike kulture); udeležba v kulturnih dejavnostih (vir teh podatkov bodo ankete, morda posebna anketa o sodelovanju na področju kulture ali ad-hoc moduli o tem v obstoječih anketah).

SURS sodeluje na Eurostatovih srečanjih kot institucija države kandidatke od leta 2001, leta 2003 pa je prvič prejel vprašalnika o delovni sili oziroma zaposlenih in financiranju s področja kulture. Kar se tiče sodelovanja na področju kulture, ki poteka v okviru Eurobarometra, zaenkrat Slovenija še ni vključena. Vprašalnik o sodelovanju v kulturnih dejavnostih je v Prilogi 9, vprašalnik o delovni sili je v Prilogi 11, vprašalnik o javnih izdatkih in prejemkih v kulturi pa v Prilogi 13. Pri zagotavljanju podatkov področje statistike kulture sodeluje z drugimi viri podatkov, kot je na primer statistika dela v okviru SURS-a.

V letu 2002 je bila Slovenija prvič, skupaj z drugimi predpristopnimi državami, vključena v izpolnjevanja Eurostatovega AUVIS vprašalnika o avdiovizualnih storitvah (zaenkrat skrajšana različica tega vprašalnika) (SPRS 2003-2007, 2003, str. 62). Vprašalnik združuje podatke s področja statistike kulture, strukturnih statistik, APG, poslovnih statistik ter nekatere podatke institucij izven SURS-a (Interna gradiva SURS).

V nadaljevanju podajam analizo razpoložljivosti virov podatkov za potrebe Eurostatovih podatkovnih baz. Analiza je le okvirna, saj nisem preučevala, če so podatki iz obstoječih virov popolnoma skladni z zahtevami Eurostata, ampak samo, ali je mogoče dobiti podatke iz obstoječih virov v Sloveniji.

Zaposlenost v kulturi. SURS je že prejel Eurostatov vprašalnik o zaposlenih v dejavnostih s področja kulture (v skladu s klasifikacijo po dejavnostih SKD) in poklicih na področju kulture in posredoval podatke Eurostatu. Vir podatkov je bil SRDAP²⁸ (Zapisnik 2. seje statističnega sosveta za statistiko kulture, 2003). SURS je podatke posredoval na ravni podrobnosti, ki je v skladu z Eurostatovimi standardi, in sicer 3-mestne številčne šifre NACE in 4-mestne številčne šifre ISCO klasifikacije.

Kulturni izdatki in financiranje. SURS je posredoval vprašalnik o izdatkih za kulturo in o virih financiranja kulture na treh ravneh (centralni (državni), regionalni ter lokalni (občinski) ravni) MK-ju in Ministrstvu za finance. Slovenija razpolaga z finančnimi podatki tudi za

²⁸ Statistični register delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP) vzdržuje SURS že več let. Predstavlja bogat vir podatkov o demografskih in zaposlitvenih značilnostih zaposlenih in samozaposlenih oseb (SPSR 2003-2007, 2003, str. 14).

kulturno področje, vendar te evidence niso razčlenjene na takšno raven, kot jo predvideva Eurostat v vprašalniku o financah za kulturo (Interna gradiva SURS).

MK v okviru ekonomsko finančnega sektorja zbira podatke za tri vrste nalog: izvrševanje proračuna v najširšem smislu, financiranje javnih zavodov s področja kulture ter investicije na področju kulture. MK je »že dve leti vključeno v sistem MFERAC²⁹, ki je sistem za vso javno upravo. V ta sistem se v petih dneh vnese vsaka sklenjena pogodba, kar predstavlja evidenco proračunskih postavk, vrste projektov in višine sredstev, ki so bila namenjena financiranju projektov« (Interna gradiva MK, 2003).

AUVIS vprašalnik. Razširitev delovanja in postopno vključevanje Slovenije v evropski statistični sistem pričakujemo od leta 2003 tudi na področju avdiovizualnih storitev (razvoj statistike kinematografije ter storitev radia in TV, spremljanje trga video iger in mednarodne menjave avdiovizualnih storitev, polnitev podatovne baze AUVIS vključitev podatkov s področja avdiovizualnih storitev v SBS³⁰ (SPSR 2003-2007, 2003, str. 34-62)).

4.2 Analiza obstoječega sistema statistike kulture v Sloveniji

Prvi preliminarni pregled vsebin kulturnih kazalnikov in institucij, ki zbirajo podatke o kulturni politiki, je pokazal, da v Sloveniji obstaja **izrazita pluralnost in tudi nepreglednost institucij in vsebin**. Kot ključne raziskovalne ugotovitve o kazalnikih na področju kulturnih politik v Sloveniji lahko izpostavimo naslednje (Interna gradiva MK, 2003):

- podatki na kulturi se zbirajo na različnih nivojih (državnem, paradržavnem in civilno družbenem), vendar pretežno za namene države in ne zasebne sfere;
- ni osrednjega systemskega, sistematičnega in enotnega pregleda nad tem, katere institucije zbirajo podatke o kulturi, kakšna je vsebina kazalnikov, ki jih zbira posamezna institucija, kdaj se zbira podatke (časovna dinamika) in kako se podatke zbira, obdeluje in objavlja (metodologija);
- metodologija zbiranja in obdelave kulturnih statistik, v celoti gledano, ni usklajena niti znotraj Slovenije niti navzven, tako da so podatki pogosto težko primerljivi med seboj ali pa celo niso primerljivi ne znotraj Slovenije niti mednarodno (obstajajo nekatere izjeme na posameznih specializiranih področjih);
- ni enotnega dogovora oziroma opredelitve kulture in posameznih kulturnih (pod)področij, vsebin, institucij;
- podatke o statistikah na področju kulture najdemo tudi v okviru različnih drugih »ne-kulturnih« raziskovalnih vsebin.

²⁹ Sistem MFERAC je projekt Ministrstva za finance, ki omogoča Ministrstvu za finance in neposrednim proračunskim uporabnikom dober nadzor in izvrševanje proračuna in vodenja enotnega računovodstva (Sistem MFERAC, 2004).

³⁰ Strukturne poslovne statistike (SBS) (angl. *Structural Business Statistics*).

V nadaljevanju diplomskega dela sledi analiza obstoječih virov podatkov za statistiko kulture. V analizi so izpostavljeni ključni problemi neenotnega in neusklajenega opredeljevanja kulture v Sloveniji.

- Zbiranje in analiza podatkov

- **ustanove, ki predvsem zbirajo podatke:**

Med njimi so ustanove iz jedra izvršne oblasti (zlasti MK in Ministrstvo za finance) pa tudi ustanove, ki se vsaj deloma, praviloma pa v relativno veliki meri javno financirajo (SURS, NUK, Moderna galerija, Arhiv RS). Te ustanove so v veliki meri med seboj odvisne in vse občutijo probleme zaradi neizgrajenega sistema delitve dela, usklajevanja metodologije in sodelovanja v vsebinskem in organizacijskem pogledu. V celoti gledano se raziskovalne ustanove le občasno in v manjši meri raziskovalno ukvarjajo s spremljanjem in vrednotenjem kulturnih politik. Pri vseh teh raziskovalnih institucijah, ki so na trgu je problem, da kulturne institucije denarja nimajo. V manjši meri se naročajo in zbirajo podatki, ki jih zbirajo tržne raziskovalne ustanove. Na nekaterih posameznih področjih zbirajo podatke posamezna zasebna podjetja, ki sicer niso raziskovalne organizacije (npr. na področju filma).

- **ustanove, ki samo analizirajo drugod zbrane podatke:**

Urad za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljevanju UMAR) se ukvarja samo s sekundarno analizo drugod zbranih podatkov na vseh področjih, tudi na področju kulture. Področje kulture tako ni edino in osrednje področje analitičnega dela te ustanove. Gospodarska zbornica Slovenije (v nadaljevanju GZS) se na področju založništva deloma ukvarja s sekundarno analizo drugje zbranih podatkov (NUK), deloma pa tudi sama zbira podatke.

- **ustanove, ki zbirajo in analizirajo zbrane podatke:**

Iz obstoječih dokumentov je mogoče sklepati, da v Sloveniji so organizacije in ustanove, ki zbirajo in na določen način tudi analizirajo zbrane podatke na področju kulture (npr. SURS, strokovnjaki po različnih področjih znotraj MK-ja, analitične službe ali posamezniki znotraj organizacij na posameznih področjih kulture). Ob tem pa vendarle v mnenjih strokovnjakov izstopa izjemna kritičnost, ki se po eni strani nanaša na metodološke probleme zbiranja podatkov, po drugi strani pa na metodološko šibkost pri analizi teh podatkov.

Analiza je pokazala, da raziskovalne institucije (akademske oziroma univerzitetne in zasebne), opravljajo relativno majhen delež raziskav o kulturi. Pri tem se zdi, da relativno več raziskav opravijo raziskovalne ustanove v akademskem (pretežno javno financiranem) univerzitetnem okolju (Interna gradiva MK, 2003). Menim, da sta v Sloveniji osrednji instituciji, ki sta pristojni za kulturno statistiko, MK in SURS, saj neposredno sodelujeta z mednarodnimi institucijami (Eurostat, Unesco), poleg tega pa imata za zbiranje podatkov tudi zakonsko osnovo.

Po Zakonu o državni statistiki (ZDStat) ima SURS zaradi izvajanja programa statističnih raziskovanj pravico zbirati podatke iz vseh obstoječih virov. Statistični podatki, ki so rezultat

izvajanja programa statističnih raziskovanj in jih objavlja Urad, so uradni. Poročevalske enote so po tem zakonu nosilci uradnih in drugih administrativnih zbirk podatkov (evidence, registri, baze podatkov itd.) ter fizične in pravne osebe, ki so s programom statističnih raziskovanj določeni kot dajalci podatkov. Poročevalske enote, ki morajo v skladu z zakonom in programom statističnih raziskovanj obvezno poročati, morajo Uradu in pooblaščenim izvajalcem posredovati popolne in pravilne podatke brezplačno, pravočasno in na predpisani način.

MK ima v pristojnosti zbiranje podatkov le tistih institucij, ki imajo status javnega zavoda, in sicer (Interna gradiva MK, 2003):

- vodenje uradnih evidenc za samostojne kulturne delavce in tiste, ki dobivajo prispevke in republiške priznavalnine;
- po zakonu je Uprava za kulturno dediščino pristojna za celo vrsto evidenc, imajo natančno popisane kulturne spomenike, varstveni režim in računalniško voden način dokumentacije;
- stvar statistike so splošne zadeve, ministrstvo pa ime posebno evidenco javnih zavodov o kulturi, kjer je natančno popisana njihova organizacijska in kadrovska struktura.

- Neobstoj enotnega pregleda nad zbiranjem podatkov

Navkljub relativno pogosti oceni, da je v Sloveniji »premalom« kulturnih podatkov, se te ocene pravzaprav nanašajo na različne probleme – ne gre le za to, da je podatkov »premalom« glede na obseg, temveč glede na njihovo kvaliteto, sestavljenost, zanesljivost in veljavnost. Na nekaterih novejših področjih kulturne dejavnosti, ki se razvijajo z novimi tehnologijami (npr. na svetovnem spletu), praktično ni oblikovanih kazalnikov in ni sistematičnega zbiranja podatkov. Na drugih starejših področjih je dosežena raven oblikovanosti kazalnikov in zbiranja podatkov zelo različna. Le na redkih področjih (npr. nacionalne in etnične manjšine) se pojavljajo ocene o relativno visoki ravni razvitosti kazalnikov in dejanskega spremljanja dejavnosti (Interna gradiva MK, 2003).

V nadaljevanju analiziram probleme glede zbiranja podatkov (Interna gradiva MK, 2003):

- Problem »splošnosti« podatkov velja pri spremljanju **občinstva**, kar onemogoča podrobnejši vpogled v stanje in s tem tudi v potrebe in možnosti vplivanja države na tem področju (npr. koliko je bilo občinstva). Za vodenje kulturne politike bi moral biti ta pojem strukturiran po spolu, poklicu, starosti in preferencah občinstva.
- Na področju **filma** je po mnenjih strokovnjakov, ki delujejo na področju kulture, najbolj izpostavljen problem zbiranja podatkov o kulturni dejavnosti in o učinkih vpletanja države po različnih fazah časovno in vsebinsko raznolikega procesa, od kulturne »proizvodnje« do »potrošnje«.
- Pri področju **založništva** obstajajo trije viri podatkov, in sicer o izposoji v knjižnicah (kar zelo dobro evidentira NUK); raziskava Knjiga in bralci, ki je manj zanesljiva, vendar je dobra, ker je dolgoletna; tretji vir pa je GZS, ki daje ekonomske podatke, omejene na nivo produkcije. Zavesti o tem, kako pomembno je dajati realne podatke, ni. Razvoj spremljanja

in vrednotenja učinkov kulturnih politik na tem področju ovira še nedostopnost nekaterih podatkov zaradi njihovega statusa poslovne tajnosti.

- **Knjiga.** Na tem področju so izpostavljeni problemi presplošnih (nestrukturiranih) podatkov, ki bi bili mednarodno primerljivi, preračunani s pomočjo mer (npr. obseg pojava na določeno število prebivalcev). Ni tudi podatka o tem, koliko je bilo izposojenih knjig: obstaja le podatek, koliko je bilo izposojenega knjižnega gradiva.
- **Kulturna dediščina.** Strokovnjaki opozarjajo na pomanjkanje nekaterih osnovnih podatkov na tem področju (evidence o obstoju in stanju predmetov oziroma nepremičnin, o državnih vlaganjih vanje, o dejavnostih oziroma programih na tem področju).
- **Mednarodna primerljivost.** Nekateri mednarodne mreže sorodnih organizacij, ki delujejo na istem kulturnem področju, so pomembno vplivale na metodologijo in vsebino zbiranja podatkov o določenih kulturnih dejavnostih tudi v Sloveniji – prek slovenskih članic. Na nekaterih področjih se zdi, da so zbrani podatki mednarodno primerljivi (predvsem tisti, ki se zbirajo znotraj mrež istovrstnih organizacij, dejavnosti) morda celo bolj uporabljeni v tujini kot doma. Pri tem se pojavljajo tudi težave neusklajenosti že prej razvitih mednarodnih metodologij z nastajajočimi harmonizacijami na ravni EU. Strokovnjaki, ki delujejo na področju kulture, menijo, da je evropsko usklajevanje (Eurostat) doslej potekalo predvsem pri SURS-u, deloma pri MK-ju, v drugih ustanovah in organizacijah pa so ga zaznali posredno (le informacije o tem, da usklajevanje poteka).

- Periodičnost zbiranja podatkov

Periodika izvajanja SURS-a: večinoma letna, muzeji in muzejske zbirke tri letna in kulturna društva petletna (Interna gradiva MK, 2003). Zaznala sem neusklajenost zbiranja podatkov med MK-jem, ki ima večino evidenc na letni ravni (podatki se nanašajo na proračunsko leto) ter SURS-om, ki podatke zbira za kulturno sezono (posredovanje podatkov mednarodnim institucijam (Unesco)), kar povzroča dodatno neusklajenost podatkov. MK in SURS bi morala nujno uskladiti periodiko zbiranja podatkov. Vendar ta problematika ni enostavna, saj je MK vezano na letno porabo proračuna in poročanje o tem, SURS pa mora Zakonu o državni statistiki (ZDStat) posredovati podatke mednarodnim institucijam. SURS trenutno Unesco ne posreduje podatkov, tudi za muzeje in muzejske zbirke ter kulturna društva ne; podatke so posredovali nekaj let nazaj, in sicer do takrat, ko je Unesco ukinil vprašalnike (Interna gradiva SURS).

- Zastarelost in neusklajenost opredelitev kulture in kulturnih področij ter zakonska (ne)opredeljenost

Znotraj Slovenije se pojavljajo različna razumevanja besedno enako izraženih pojmov. Pri tem se zastavlja vprašanje, ali to nujno pomeni tudi spremljanje istega pojava v več različnih strokovnih centrih, zadolženih za zgolj določene lastnosti, podatke. Posebno razsežnost seveda predstavlja tudi problem mednarodne usklajenosti pojmov, ki se uporabljajo na področju spremljanja in vrednotenja učinkov kulturnih politik. Na nekaterih področjih

strokovnjaki opozarjajo na to, da je mogoče problem terminološke neskladnosti razrešiti le z uzakonitvijo uradne opredelitve določenih kulturnih pojavov – npr. pojem »muzej«.

- Problematično opredeljene enote raziskovanja, spremljanja

Kulturne dejavnosti so razpršene po standardni klasifikaciji, ker gre za premajhne pojave, ki jih statistika ne prikazuje skupaj ampak ločeno. Problem je v samem naboru spremljanja, vendar ni jasno, kako je prišlo do tega nabora, zakaj so nekateri subjekti vzeti, drugi pa izvzeti iz nabora podatkov (Interna gradiva MK, 2003).

- Poslovni register

V osnovi naj bi poslovni registri vsebovali vse statistične enote, ki opravljajo pridobitno ali nepridobitno dejavnost na območju ekonomskega teritorija določene države. Popolnost zajetja vseh enot omogoča vrsto uporab registrov (Bregar, 1999, str. 46). Po predaji Poslovnega registra Slovenije (v nadaljevanju PRS) novemu upravljalcu Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) julija 2002 Urad še vedno uporablja PRS kot osnovni administrativni vir za izvajanje programa raziskovanj državne statistike (Prednostne in razvojne naloge v sistemu državne statistike v letu 2004, 2003, str. 4). Uredba o poslovnih registrih predvideva, da so vpisi in izpisi iz poslovnega registra ažurirani enkrat letno. (Bregar, 1999, str. 51). Vendar imajo poslovni registri tudi nekatere pomanjkljivosti, kar je tudi razlog, da zbrani podatki za kulturo, ki velja za zelo raznovrstno področje, dejansko ne ustrezajo realnosti. Najbolj pogoste pomanjkljivosti so (Bregar, 1999, str. 53):

- nepopolno zajetje enot: določene statistične enote, ki dejansko obstajajo, v registru niso zajete;
- podvajanje ali celo večkratno zajemanje enot: ena in ista enota je vnesena register večkrat pod različnimi identifikacijskimi številkami;
- napaka v naslovu: potencialna nevarnost za ostale pomanjkljivosti;
- napake pri šifriranju: ta problem se nanaša večinoma na klasifikacijske spremenljivke;
- navidezno aktivne enote: tovrstne napake je mogoče odpraviti z raziskavo, vendar le-ta zahteva večji vzorec.

- Premajhna ažurnost zbranih podatkov

Število poročevalskih enot je relativno malo, princip je popolni zajem in ker je teh enot malo, je to toliko bolj pomembno, saj že ena manjkajoča enota pomeni manjšo zanesljivost podatkov. Tukaj je torej dilema med ažurnostjo podatkov in popolnostjo (Interna gradiva MK, 2003). Statistika kulture v okviru SURS-a se srečuje tudi z velikim številom neodgovorov, kar zmanjšuje kakovost in ažurnost zbranih podatkov (Interna gradiva SURS).

- (Premajhna) uporabnost podatkov

SURS sicer zbira podatke vseh institucij, vendar se pri njihovih podatkih postavlja problem kazalcev, ki pač pokažejo določeno stanje, za specifične potrebe posameznega področja pa so največkrat manj pomembni. Namen podatkov z vidika MK-ja: načeloma je prav, da se podatki zbirajo na osnovi nekega načrta, kjer je prva iztočnica ta, čemu jih potrebujemo. Res pa je, da se na raznih mestih še vedno zbirajo podatki, za katere ne vemo, kaj pomenijo, nekatere ne vemo, ali so ali jih ni, nekateri podatki so presplošni, se prekrivajo.

- Težave zaradi zaupnosti podatkov

Izjemoma se pri zbiranju relevantnih podatkov pojavljajo tudi ovire zaradi varovanja zaupnosti podatkov oziroma poslovnih skrivnosti (Interna gradiva MK, 2003).

4.3 SWOT analiza obstoječega sistema statistike kulture v Sloveniji

SWOT analiza je sinonim za celovito oceno prednosti in slabosti ter možnosti in nevarnosti podjetja in označuje sistematično zbiranje in vrednotenje preteklih, sedanjih in na možno prihodnost usmerjenih podatkov z namenom identificiranja notranjih prednosti in slabosti ter zunanjih priložnosti in nevarnosti podjetja. SWOT analiza proučuje prednosti (*strengths*) in slabosti (*weaknesses*) ter priložnosti (*opportunities*) in nevarnosti (*threats*) (Lenarčič, 2003, str. 24). V nadaljevanju prikazujem analizo prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti obstoječega sistema statistike kulture. Zaradi kompleksnosti razločevanja med notranjimi in zunanjimi dejavniki slovenske statistike kulture, podajam skupno oceno prednosti in priložnosti ter slabosti in nevarnosti obstoječega sistema zbiranja podatkov za področje kulture, s poudarkom na SURS-u, kot glavnemu izvajalcu in povezovalcu celotnega sistema. Kompleksnost razmejevanja med zunanjimi in notranjimi dejavniki, ki vplivajo na statistiko kulture, je tudi razlog, da v diplomskem delu ne prikažem SWOT analize obstoječega sistema statistike kulture v Sloveniji v matrični obliki.

- Prednosti in priložnosti

V Sloveniji obstajajo podatki za kulturo, ki omogočajo neko kvantitativno vrednotenje kulture na ravni države. Institucije so bile v preteklosti odprte tudi do mednarodnega okolja, saj strokovnjaki za področje kulture poznajo temeljne opredelitve in klasifikacije, v skladu s katerimi delujejo druge države in delujejo v smeri zbiranja primerljivih podatkov na evropski ravni. SURS je tako več let posredoval kulturne podatke Unescu. Prizadeva si tudi za uvajanje metodologij in klasifikacij v skladu z Eurostatom. Predstavniki slovenskih institucij (SURS-a in MK-ja) so se tako udeleževali srečanj Eurostatovih delovnih skupin za statistiko kulture, ko je bila Slovenija še država kandidatka EU. SURS je na osnovi obstoječih virov posredoval Eurostatu podatke o kulturni zaposlenosti na ustrezni ravni podrobnosti, ko Slovenija še ni bila polnopravna članica EU. To je izjemna prednost in zagotovilo za še večje in uspešnejše

sodelovanje z evropskim okoljem tudi v prihodnosti. Večletna sodelovanja z mednarodnim okoljem na področju kulture pomenijo, da Slovenija razpolaga s podatki, ki omogočajo mednarodno primerljivost.

V Sloveniji torej obstaja zbiranje podatkov za kulturo in za to usposobljeni kadri, ki imajo sposobnosti in znanja, kar predstavlja pomembno prednost za oblikovanje in vzdrževanje sistema statistike kulture v prihodnje.

- Slabosti in nevarnosti

Analiza obstoječega sistema statistike kulture je pokazala, da se v Sloveniji z zbiranjem tovrstnih podatkov ukvarja več institucij, ustanov, podjetij in posameznikov. Podatki so razdrobljeni v različnih bazah, ki pa ne omogočajo oblikovanja nekega sistema, ki bi omogočal vpogled v celotno kulturno področje. Razpoložljivi viri tudi ne zagotavljajo podatkov, ki so potrebni za NPK in za izpolnjevanje Eurostatovih vprašalnikov o prejemkih in izdatkih ter o sodelovanju na področju kulture.

Razdrobljenost podatkov pomeni tudi podvajanje podatkov. To ne predstavlja le dodatnega dela in večjih stroškov, ampak pomeni tudi preobremenjenost poročevalskih enot, ki morajo posredovati podatke o svojem delovanju raznim organizacijam in institucijam. Zasičenost poročevalskih enot z raznovrstnimi vprašalniki pa vodi v naraščajočo stopnjo neodgovorov in v zmanjševanje pravočasnosti in kakovosti podatkov. Nepreglednost zbiranja kulturnih podatkov predstavlja slabost tudi z vidika uporabnikov tovrstnih podatkov.

Zastarelost pojmov, ki se pojavljajo na področju kulture (toliko bolj v zadnjih letih zaradi velikih strukturnih sprememb, ki so posledica razvoja informacijske in komunikacijske tehnologije) in pomanjkanje zakonsko opredeljenih izrazov v kulturi, predstavljajo slabost na celotnem kulturnem področju. To tudi zmanjšuje uporabnost obstoječih statističnih podatkov in pomeni vrzel na novejših področjih kulturne dejavnosti (npr. spletna gradiva). Strokovnjaki opozarjajo, da se je v preteklosti zbiralo podatke predvsem za tista področja, ki so tudi sicer bolj natančno regulirana s strani države (Interna gradiva MK, 2003).

Vse hitrejši tehnološki, organizacijski in informacijski razvoj družbe se ne odraža le na ekonomskem področju, ampak tudi na socialnem, v katerega uvrščamo statistiko kulture. Velike spremembe na trgu dela, težnja ljudi po kakovostnem življenju, po večjih možnostih informiranja, izobraževanja, dostopa do sredstev, potrebnih za primeren življenjski standard, povzročajo novonastajajoče socialnoekonomske pojave (SPSR 2003-2007, 2003, str. 9). Tudi SWOT analiza pokaže, da Slovenija potrebuje prenovno sistema zbiranja kulturnih podatkov v smislu ustrezne delitve dela med institucijami, ki so pristojne za zbiranje kulturnih podatkov in oblikovanja novih, mednarodno primerljivih metodologij in orodij oziroma klasifikacij za njihovo spremljanje.

4.4 Revizija slovenske statistike kulture

Informacija je temeljno orodje za vodenje kulturne politike. Ker je bila doslej kulturna politika usmerjena predvsem v administriranje in distribuiranje javnega denarja, take potrebe ni bilo. Sedaj pa se zaradi legitimacijskih potreb in upravičenosti javnega financiranja kulture povsod po Evropi, pojavljajo vprašanja v zvezi z učinkovitostjo in uspešnostjo alokacije javnih sredstev. Zato je evalvacija ključno orodje in informacija pri »sine qua non«. Prehajamo na strateški način dodeljevanja javnih sredstev, kar pomeni tudi drugačen način zbiranja podatkov, zaradi drugačnih namenov in potreb (Interna gradiva MK, 2003).

Konec leta 2002 je stopil v veljavo Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo, ki v 8. členu navaja slovensko kulturno identiteto kot eno od izhodiščnih točk kulturnega razvoja Slovenije in slovenskega naroda. Zakon je tudi podlaga za Resolucijo o NPK-ju, ki jo je slovenski parlament sprejel v februarja 2004. MK je oblikovalo osnutek NPK-ja, ki je bil dan v široko javno razpravo, temu pa je sledilo oblikovanje predloga, ki ga je Vlada oktobra 2003 potrdila in ga poslala v parlamentarno proceduro (Splošno – kultura, 2004). Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture v 7. členu določa, da se z NPK-jem določijo temelji kulturne politike v državi ter obseg dejavnosti na področju kulture, ki se (so)financira iz državnega proračuna (in iz drugih javnih ter zasebnih sredstev). Prav zaradi njegove dolgotrajne priprave je v minulih letih prihajalo na področju kulture do težav ali celo anomalij oziroma neizvajanja z omenjenim predpisom uzakonjenih določb (Predlog nacionalnega kulturnega programa, 2000). Potrebno je imeti statistično podlago za načrtovanje, spremljanje in uresničevanje te skrbi oziroma z njo povezane kulturne politike. Pri statističnih podatkih ima poleg MK-ja ključno in nenadomestljivo vlogo tudi SURS (Zapisnik 2. seje statističnega sosveta za statistiko kulture, 2003). Po Zakonu o državni statistiki (ZDStat) je med strokovnimi nalogami, ki jih v okviru osnovnih funkcij upravlja Urad, tudi ugotavljanje javnih potreb po podatkih v sodelovanju s Statističnim svetom RS in statističnimi sosveti, določanje metodoloških osnov statističnih raziskovanj ter njihovo usklajevanje v sodelovanju s Statističnim svetom RS v skladu z mednarodnimi standardi. Pri Uradu se oblikujejo statistični sosveti za posamezna področja državne statistike. Za opravljanje posameznih nalog svojega delovnega področja lahko Svet in statistični sosveti določijo posebne delovne skupine.

Na osnovi 15. člena Zakona o državni statistiki (ZDStat) je bil v začetku leta 2002 sprejet sklep o ustanovitvi statističnih sosvetov pri SURS-u za več področij državne statistike, med njimi tudi za statistiko kulture (Sklep o ustanovitvi statističnih sosvetov pri SURS-u, 2002). Sklep 2. seje Statističnega sosveta za statistiko kulture je bil, da se ustanovi več delovnih skupin, ki bodo s krovnega vidika posodobile statistiko kulture, ki bo ustrezala potrebam uporabnikov statističnih podatkov. Posodobitev obstoječih statistik kulture bo tudi uvrščena kot posebna razvojna naloga v letnem programu statističnih raziskovanj za leto 2004 (Zapisnik 2. seje statističnega sosveta za statistiko kulture, 2003).

»Kultura je eno redkih, ki je ostalo v izključni pristojnosti slovenske države. Razlog za tako izjemen položaj je v izjemnem pomenu kulture, ki ji ga pripisujejo države članice EU« (Čopič, 2004, str. 14). Revizija statistike kulture v Sloveniji mora potekati v dveh, vzajemno dopolnjujočih se smereh (Interna gradiva MK, 2003):

- oblikovanje enotne metodologije na nacionalni ravni, ki bo usmerjala zbiranje podatkov na nižjih ravneh in
- povezovanje vseh relevantnih strokovnjakov v oblikovanje skupne metodologije po posameznih področjih kulture.

Na tem mestu bi bilo smiselno analizirati skladnost podatkov, ki so v obstoječih virih, ter podatkov za statistiko kulture glede na zahteve NPK-ja in podatkov, ki so potrebni v okviru evropeizacije državne statistike za področje statistike kulture, vendar takšna natančnejša analiza presega okvire tega diplomskega dela. S podrobno analizo potrebnih kulturnih podatkov se v okviru revizije statistike kulture ukvarja več slovenskih institucij (predvsem SURS in MK). Glavni cilj omenjene revizije je torej zagotoviti podatke za kulturo, ki jih zahtevata NPK ter Eurostat.

4.5 Statistika kulture v okviru nacionalnih računov

Področje Nacionalnih računov upošteva kulturo razdrobljeno, tako kot je ta razdrobljena po področjih SKD in je to v diplomskem delu prikazano v tretjem poglavju. Slovenija potrebuje nov sistem spremljanja in vrednotenja kulturnega področja ter oblikovanje novega sistema kazalnikov in sistema zbiranja podatkov.

Vprašanje kazalnikov na področju kulturnih politik je natančno izdelal finski strokovnjak profesor Illka Heiskanen. Ko oblikujemo kazalnike, običajno govorimo o treh zvrsteh le-teh (Heiskanen, 2002): (i) tehničnih; (ii) indikativnih oziroma povednih in (iii) pojasnjevalnih. **Tehnični kazalniki** so običajno statistični parametri (npr. odstotek, mediana itd.) ali standardizirani faktorji, ki so že uporabni za interpretacijo statistik (znižanje cen, deleži populacije itd.). **Indikativni ali povedni kazalniki** so statistične časovne vrste, ki so izbrane in standardizirane tako, da so lahko uporabljene za spremljanje razvoja, npr. kulturnega financiranja skozi čas (odstotek rasti) in/ali so v razmerju s pripadajočimi faktorji, kot npr. ekonomski razvoj ali razvoj javne finančne politike. **Pojasnjevalni kazalniki** želijo odpreti vidike, povezane s takšnimi vsebinami, kot so denimo politični oris (*policy outline*) ali razvoj upravljanja ali administracije. Takšni kazalniki nam pomagajo razumeti naravo in obseg aktivnosti (npr. stopnjo komercializacije kulture ali dodano vrednost glede na GDP (angl. *Gross Domestic Product*)) ter celoto delovnih pogojev (npr. kako je porazdeljena odgovornost za financiranje kulturnih in umetniških institucij in kakšne so potencialne spremembe). Takšna zvrst kazalnikov je lahko uporabna tudi za opis narave in kvalitete aktivnosti (npr. delež brezplačnih koncertov v repertoarju orkestra ali odstotek glasbenih del v programu gledališča). Zadnja zvrst kazalnikov vsebuje tudi veliko različnih kazalnikov o uprizoritvah. Z njimi lahko ugotovljamo delež lastnega prihodka institucij, ki prejemajo javno podporo, glede

na njihove stroške ali pa obratovalne stroške institucije na enega obiskovalca. Namen takšnih kazalnikov, ki so imenovani tudi javnopolitično povezani pojasnjevalni kazalniki, je pogosto prikazati npr. močan vpliv kulture na zaposlovanje. Vendar pa so v takšnih primerih neposredne vzajemne povezave prekinjene in jih ne moremo več uporabiti za analizo splošnih razmer ali za oblikovanje konsistentnih političnih smernic. Prav iz zgornjih razlogov je zato pomembno, da se oblikuje poseben »satelitski sistem« nacionalnih računov tudi za kulturo in umetnost. Tako bi lahko obširno opisovali staneje na področju umetnosti in kulture z vidika ekonomskih učinkov (Interna gradiva MK, 2003).

Oblikovanje satelitskega sistema nacionalnih računov za področje kulture ni opredeljeno ne v Letnem programu statističnih raziskovanj ne v SPRS 2003-2007 SURS-a. To sem tudi pričakovala, saj se je rekonstrukcija slovenske statistike kulture začela izvajati konec leta 2003 oziroma v letu 2004. Oblikovanje novega sistema statistike kulture, pa je večletni proces, v katerem bodo morale sodelovati institucije (državne in nedržavne), poročevalske enote (podjetja, društva in posamezniki) in nenazadnje tudi uporabniki podatkov s povratnimi informacijami.

4.6 SWOT analiza nastajajočega sistema statistike kulture v Sloveniji

Na osnovi SWOT analize je mogoče oblikovati učinkovito strategijo, ki maksimizira prednosti in priložnosti podjetja ter minimizira slabosti in nevarnosti podjetja (Lenarčič, 2003, str. 24). Podajam SWOT analizo nastajajočega sistema statistike kulture, katere cilj je v tem primeru oblikovanje strateških usmeritev za maksimizacijo prednosti in priložnosti ter minimizacijo slabosti in nevarnosti sistema, ki je trenutno še v fazi razvoja. Tako kot pri SWOT analizi obstoječega sistema statistike kulture v Sloveniji, tudi tu zaradi kompleksnosti razločevanja med zunanjimi in notranjimi dejavniki, ki vplivajo na delovanje statističnega sistema, predstavim le dvoje ovrednotenj in tudi SWOT analize ne prikažem v matrični obliki. Najprej navajam prednosti in priložnosti, nato pa slabosti ter nevarnosti novega sistema zbiranja podatkov za področje kulture. Tudi tu izpostavljam SURS, kot nosilca slovenske uradne statistike in statistike kulture.

- Prednosti in priložnosti

Timsko delo in partnerski odnosi med sodelujočimi organizacijami in institucijami bo oblikovalo in ohranjalo kakovosten in učinkovit sistem statistike kulture. V oblikovanje in vzdrževanje novega sistema bodo vključene institucije, ki zbirajo kulturne podatke, uporabniki kulturnih podatkov in institucije, ustanove, podjetja in posamezniki, ki delujejo na kulturnem področju in predstavljajo poročevalske enote. Medsebojno sodelovanje in partnerski odnosi pa vodijo v kakovosten sistem statistike kulture. Ustrezna delitev dela bo odpravila podvajanje podatkov, kar pomeni zmanjšanje dela in tako tudi stroškov poslovanja ter zmanjšanje obremenjenosti poročevalskih enot. Rezultat teh dejavnikov bo večja ažurnost in uporabnost podatkov.

Oblikovanje novega sistema pomeni priložnost za dogovarjanje in sodelovanje med civilnodružbenimi organizacijami in s tem za učinkovitejše pridobivanje podatkov iz nejavnega sektorja.

Nov sistem statistike kulture bo v slovensko terminologijo za kulturno področje prinesel nove zakonske opredelitve pojmov in kategorij.

Vzpostavitev novega načina zbiranja podatkov predstavlja priložnost za vzpostavitev elektronskega zbiranja podatkov in s tem za dodatno razbremenitev poročevalskih enot.

K povečanju kakovosti statističnih podatkov bodo prispevale posodobitve statističnih klasifikacij, ki so jih napovedale mednarodne institucije. Revidiranje mednarodnih klasifikacij bo vplivalo na posodabljanje slovenskih klasifikacij in šifrantov, saj bo SURS »spremljal razvoj mednarodnih klasifikacij na socialnem področju in jih bo skladno s pokrivanjem potreb mednarodnega izkazovanja podatkov uporabljal v raziskovanjih« (SPSR 2003-2007, 2003, str. 10). K povečanju ažurnosti podatkov bo prispevala metodološka in tehnična posodobitev SRDAP-a, ki jo SURS omenja v SPRS-ju za obdobje 2003-2007. K uresničevanju dolgoročnih ciljev državne statistike bo prispevala tudi ustanovitev in vodenje SPR-ja v skladu z evropskimi predpisi in metodologijo (SPRS 2003-2007, 2003, str. 13). To bo povečalo kakovost podatkov, saj je popolnost zajetja statističnih enot za področje kulture temeljni dejavnik, ki prispeva k zanesljivim statističnim podatkom, ker je v posamezno raziskavo zajetih relativno malo poročevalskih enot.

Kakovosten sistem statistike kulture in primerljivi kulturni podatki predstavljajo veliko priložnost za Slovenijo, kot novo članico EU, ter za njeno vključevanje v skupni evropski prostor.

- Slabosti in nevarnosti

V nadaljevanju izpostavljam probleme, ki sem jih zaznala pri rekonstrukciji statistike kulture, za katere menim, da so lahko ključni pri oblikovanju in vzdrževanju novega, usklajenega spremljanja in evalvacije kulture v Sloveniji. Vključevanje Slovenije v mednarodno okolje pomeni tudi vse večje obveznost za relativno majhne zmogljivosti slovenske uradne statistike. Možne **proračunske in zaposlitvene omejitve** v tem smislu lahko predstavljajo resne težave (SPSR 2003-2007, 2003, str. 7). Dejstvo je, da je statistika kulture v okviru SURS-a omejena na enega oziroma dve zaposleni (oddelki na MK-ju imajo precej več zaposlenih). Na kadrovski primanjkljaj lahko gledamo iz različnih zornih kotov (Interna gradiva MK, 2003):

- pomanjkanje ustreznih strokovnjakov (isti uslužbenci so obremenjeni z uradniškim in strokovno analitičnim delom, na posameznih področjih dela premalo strokovnjakov, da bi zmogli to delo), po drugi strani pa tudi na to, da

- dolgoletno delo istih strokovnjakov na istih področjih lahko pripelje do rutine, ki tudi lahko ovira nadaljnji razvoj.

Pri oblikovanju novega sistema kazalnikov, zbiranja in analiziranja podatkov o njih, bi bilo nujno iskati enotne oziroma kompatibilne **tehnološke rešitve** na ravni ministrstva in celotne modernizajoče se javne uprave (Interna gradiva MK, 2003).

Resno nevarnost predstavlja tudi možnost, da bo novonastali sistem spremljanja statistike kulture kompleksen in kot tak ne bo omogočal kvantitativnega vpogleda v celotno kulturno področje in ne bo zagotavljal podatkov, ki so potrebni glede na NPK in za izpolnjevanje Eurostatovih vprašalnikov, ki pa sta glavna vzvoda za rekonstrukcijo statistike kulture v okviru uradne državne statistike.

Menim, da prednosti in priložnosti, ki delujejo na strani novega sistema statistike kulture, pretehtajo slabosti in nevarnosti, ki predstavljajo ovire, katerim se je potrebno izogniti. Razlog za to je v pripravljenosti državne statistike in ostalih institucij, da se na ravni države vzpostavi pregled kulturnega področja.

5. UGOTOVITVE IN PRIPOROČILA STATISTIČNEMU URADU REPUBLIKE SLOVENIJE

V nadaljevanju podajam okvirno analizo elementov, ki jih bo potrebno pri zbiranju statističnih informacij za področje kulture spremeniti, da bi zadovoljili nacionalne potrebe po tovrstnih podatkih. Osredotočam se tudi na ključne elemente, ki jih bo potrebno v okviru evropeizacije slovenske državne statistike na področju statistike kulture prilagoditi metodološkim osnovam Eurostata. V Sloveniji mora obstajati osrednja ustanova, ki bo upravljala s vsebino kulturnega področja, in sicer MK, ki mora poskrbeti za povezovanje strokovnjakov pri oblikovanju skupne metodologije na nacionalni ravni po posameznih področjih kulture. Tudi v prihodnosti mora pomemben del podatkov zbirati SURS, nekateri podatki pa naj ostanejo v pristojnosti neodvisnih institucij in organizacij. Menim, da bi moral predstavljati osrednjo bazo podatkov SURS in tako skrbeti za hranjenje podatkov in objavo podatkov za celotno kulturno področje. Ugotovitve in priporočila v nadaljevanju diplomske naloge naslavljam predvsem na SURS, in sicer iz treh razlogov:

- Državna statistika je po Zakonu o državni statistiki (ZDStat) strokovno neodvisna dejavnost izvajanja programa statističnih raziskovanj, ki se izvajajo po načelu nevtralnosti, objektivnosti, strokovne neodvisnosti, racionalnosti statistične zaupnosti in preglednosti.
- Kot sem v prejšnjem poglavju omenila, ima SURS po Zakonu o državni statistiki (ZDStat) zaradi izvajanja programa statističnih raziskovanj pravico zbirati podatke iz vseh obstoječih virov. Poročevalske enote, ki morajo v skladu z zakonom in programom statističnih raziskovanj obvezno poročati, morajo Uradu in pooblaščenim izvajalcem posredovati popolne in pravilne podatke brezplačno, pravočasno in na predpisani način.

- Z včlanitvijo Slovenije v EU je slovenska državna statistika v celoti prevzela obveznosti, določene s statistično zakonodajo EU in dodatnimi medsebojnimi dogovori (*gentleman's agreements*) (SPSR 2003-2007, 2004, str. 2). Po Zakonu o državni statistiki (ZDStat) zagotavlja državna statistika izpolnjevanje mednarodnih obveznosti RS s posredovanjem in izmenjavanjem statističnih podatkov z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami.

5.1 Splošne ugotovitve in priporočila Statističnemu uradu Republike Slovenije

Glavni cilj statistike na področju kulture je vzpostavitev učinkovitega in mednarodno primerljivega sistema statističnega spremljanja kulture v Sloveniji. Ob tem je SURS, kot nosilec slovenske državne statistike, ustanova, ki mora predstavljati centralno bazo podatkov za statistiko kulture. V tem smislu bo moral SURS aktivno sodelovati z javnimi in državnimi institucijami ter zasebnimi organizacijami in posamezniki, ki so doslej uspešno spremljali in analizirali podatke o kulturnih pojavih.

Podatke o delovanju javnega sektorja je relativno lažje pridobiti (za pridobivanje tovrstnih podatkov ima MK določene zakonske pristojnosti) kot podatke iz nejavnega sektorja, zato bo moral SURS posebno pozornost nameniti aktivnemu sodelovanju s civilnodružbenimi organizacijami, ki delujejo na kulturnem področju. Na ta način se bo povečal odziv poročevalskih enot, izboljšala se bo pravočasnost odziva in popolnost informacij, kar vodi v prikaz zanesljivejših in kakovostnejših podatkov. Odziv poročevalskih enot (in pravočasnost poročanja) bi se izboljšala tudi z elektronskim zbiranjem podatkov. »Zmanjševanje zahtev do opazovanih enot s povečano uporabo administrativnih in drugih virov, že dostopnih podatkov bo zahtevalo še boljše poznavanje in obvladovanje virov podatkov« (SPRS 2003-2007, 2003, str. 8).

Izboljšanje kakovosti podatkov za kulturno področje se nanaša tudi na posodobitev Poslovnega registra, na osnovi katerega je sestavljen seznam poročevalskih enot. Na bolj popoln seznam enot bo vplivala tudi posodobitev klasifikacij. »V letu 2007 so predvidene večje spremembe glavnih klasifikacij dejavnosti (mednarodne, evropske, ameriške, nacionalne). V povezavi s statistiko dela je v mednarodnih statističnih programskih dokumentih za prihodnje obdobje navedena tudi potreba po revidiranju mednarodne klasifikacije poklicev ISCO-88. V naslednjih letih je predvidena priprava revidiranih klasifikacij dejavnosti NACE Rev. 2, ISIC Rev. 4 ter nacionalnih klasifikacij dejavnosti, ki izhajajo iz teh dveh standardov. Med njimi je tudi SKD, ki jo bo treba prilagoditi spremenjeni evropski klasifikaciji dejavnosti« (SPSR 2003-2007, 2003, str. 34-62).

SURS se mora osredotočiti tudi na upoštevanje priporočil in potreb uporabnikov podatkov o kulturnih pojavih. Kakovost slovenske statistike kulture bo izboljšalo sodelovanje z uporabniki in vključitev njihovih predlogov v vprašalnike (z večjimi, kot je npr. MK in tudi z manjšimi organizacijami, podjetji in posamezniki).

5.2 Ugotovitve in priporočila v okviru evropeizacije slovenske statistike kulture

SURS mora poseben odnos nameniti tudi mednarodnemu sodelovanju, predvsem z Eurostatom. To pomeni vodenje statistike kulture v skladu z evropskimi predpisi in metodologijo, učinkovito vključevanje in povezovanje statističnih in drugih podatkov, ki jih zbirajo pooblaščenji izvajalci državne statistike in njihovo pravočasno poročanje Eurostatu.

SURS s podatki za zaposlenost na področju kulture razpolaga na zahtevani ravni podrobnosti in jo je v takšni obliki že posredoval Eurostatu. Kot je omenjeno v prejšnjem poglavju, je SURS Eurostatu posredoval tudi podatke iz obstoječih virov za vprašalnik AUVIS. Da bo koncentracija odgovorov znotraj tega vprašalnika večja, bodo potrebna usklajevanja z ostalimi organizacijami in ustanovami, ki razpolagajo s potrebnimi podatki; k temu bo pripomogla tudi revizija statistike kulture. SURS je dobil v izpolnjevanje tudi vprašalnik o javnih kulturnih izdatkih. Zagotovitev kulturnih finančnih podatkov za evropsko statistiko kulture predstavlja za Slovenijo zelo kompleksen problem, predvsem zaradi razdrobljenosti in razpršenosti teh podatkov po različnih drugih področjih (npr. šolstvu, gospodarstvu). Potrebna bi bila reorganizacija resorne statistike v okviru MK-ja in državne statistike v okviru SURS-a. V to bi morali vključiti tudi nekatera druga ministrstva (Ministrstvo za finance, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Ministrstvo za delo, dom in socialne zadeve, Ministrstvo za okolje idr.) ter mnoge institucije, organizacije in podjetja (NUK, UMAR, GZS, Mediana – Inštitut za raziskovanje trga in medijev, Cenex d. o. o., Univerza v Ljubljani – FDV in Filozofska fakulteta idr.). Pojavlja se dvom, ali je ta reorganizacija sploh smiselna/upravičena zaradi proračunskih in kadrovskih omejitev, saj bi bilo potrebno veliko dela, organizacije in sredstev, da bi te podatke zbrali v takšni obliki, kot jih zahteva Eurostat.

Predvidevam, da bo Slovenija v zelo kratkem vključena tudi v raziskavo o kulturnem sodelovanju. Za pridobitev podatkov za to raziskavo predlagam dve rešitvi, in sicer: (i) inputiranje vprašanj o kulturnem sodelovanju v katero od obstoječih anketnih vprašalnikov (APG) in/ali (ii) spletno anketiranje (morda v sodelovanju z MK ali drugimi institucijami) o kulturnem sodelovanju.

6. SKLEP

Za EU so kakovostne statistične informacije ključnega pomena, saj prikazujejo delovanje skupnega evropskega prostora in tako predstavljajo osnovo za odločitve o prihodnosti. Zato si Eurostat prizadeva za oblikovanje enotnega statističnega sistema, ki bi v vseh državah članicah temeljil na skupnih standardih in bi tako zagotavljal primerljive in zanesljive podatke o gibanju na ekonomskem, demografskem ter socialnem področju in na področju okolja in naravnih virov.

Status kulture se v družbi in tako tudi v ekonomiji močno spreminja. Spremembe v svetovnem gospodarstvu, globalizacija in naraščanje informacijske družbe povečujejo vlogo,

ki jo ima kultura v medsebojnih odnosih in pri oblikovanju vrednot kot sestavine človeškega in kulturnega kapitala. Kultura pomeni vzvod ustvarjalnosti in znanju, ki predstavljata napredek in razvoj. Tudi na kulturnem področju prihaja v zadnjih letih do velikih sprememb v metodah proizvodnje in potrošnje, kar je odraz novih tehnologij, načinov komunikacije in s tem tudi življenjskih navad. Ekonomski vidik in formiranje novih delovnih mest na področju kulture, povezava kulture z ekonomsko rastjo, pomen kulturne dimenzije v informacijski skupnosti, vpliv kulture na razvoj skupnosti in njene povezanosti ter na sodelovanje z drugimi državami, postajajo ključnega pomena na evropski ravni. Zato si evropski statistični urad prizadeva za poenotenje opredelitev in klasifikacij tudi na tem področju.

Slovenija je postala članica EU in s tem so se njene obveznosti, določene z zakonodajo EU-ja, še povečale. Zagotavljati mora obsežne, primerljive in zanesljive informacije ter razvijati državno statistiko v skladu z mednarodnimi standardi, usklajena državna statistika pa je potrebna tudi za lastno politično odločanje. V diplomskem delu sem analizirala, v kolikšni meri sedanji sistem statistike kulture ustreza nacionalnim potrebam po informacijah za področje kulture ter razpoložljivost obstoječih virov kulturnih podatkov glede na metodologijo Eurostata. Namen diplomskega dela je tudi predstaviti statistiko kulture v Sloveniji in v okviru Eurostata ter podati ključne elemente, ki jih bo potrebno na področju zbiranja statističnih informacij v okviru evropeizacije slovenske državne statistike na področju statistike kulture prilagoditi metodološkim osnovam Eurostata. Analiza obstoječega sistema slovenske statistike kulture ter SWOT analiza obstoječega sistema sta pokazali, da je doslej potekalo zbiranje podatkov med različnimi institucijami razdrobljeno in precej neorganizirano. Tudi podatki državne statistike ne omogočajo celotnega vpogleda v kulturno področje. Menim, da sta za takšen sistem zbiranja kulturnih podatkov ključna dva dejavnika. Prvi dejavnik je to, da se v kulturi o številkah ni govorilo in tako tudi ni bilo postavljenih jasnih ciljev za zbiranje podatkov. Slovenija je to dobila delno z Nacionalnim programom za kulturo, delno pa z metodološkimi zahtevami Eurostata, ki sta tudi glavna vzvoda revizije statistike kulture, ki trenutno poteka v okviru SURS-a in MK. Drugi dejavnik pa je nizka prioriteta, ki jo je imela kultura v okviru državne statistike in znotraj države. Dejstvo je, da v Sloveniji še ni bila izdana publikacija, ki bi kvantitativno ovrednotila kulturno področje na ravni države na osnovi obstoječe statistike kulture in/ali metodologije, ki jih institucije uporabljajo pri zbiranju informacij o kulturnem področju. To diplomsko delo je zato prvi prikaz metodologije Eurostata za področje statistike kulture v slovenskem jeziku. Je tudi prvi prikaz obstoječega sistema zbiranja podatkov za statistiko kulture v Sloveniji. Pri slednjem sem si pomagala predvsem s (še neobjavljenim) projektom Inštituta za družbene vede, ki je potekal več let, zaljučen pa je bil v letu 2003.

Glavna naloga slovenske državne statistike za področje statistike kulture in tudi naloga ostalih institucij in ustanov, ki so doslej zbirale podatke za kulturno področje, je vzpostavitev kakovostnega in zanesljivega statističnega sistema zbiranja podatkov o kulturi. Za delovanje takšnega sistema je potrebno sodelovanje in medsebojna komunikacija vseh institucij, podjetij, ustanov in posameznikov, ki delujejo na kulturnem področju. SWOT analiza nastajajočega sistema statistike kulture prikazuje nekatere slabosti in nevarnosti, med katerimi

izpostavljam nevarnost oblikovanja (pre)kompleksnega sistema spremljanja kulturnih podatkov, ki ne bo omogočal vpogleda v kulturno področje na ravni države kot celote in ne bo zadovoljeval potreb po podatkih za Nacionalnega programa za kulturo in Eurostatove vprašalnike. Na drugi strani pa SWOT analiza obstoječega sistema statistike kulture kaže na to, da v Sloveniji obstajajo kadri, ki imajo sposobnosti in znanja na področju zbiranja kulturnih podatkov. Menim, da to predstavlja pomembno prednost, ki bo zagotovila oblikovanje sistema zbiranja kulturnih podatkov, ki bo dolgoročno zagotavljal nacionalno in mednarodno primerljivost podatkov.

LITERATURA

1. Bregar Lea, Ograjenšek Irena, Bavdaž Mojca: *Ekonomska statistika 2000*. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1999. 292 str.
2. Cinema, TV and Radio in the EU. *Statistics on Audiovisual Services. Data 1980_2002*. Luxembourg : European Communities, 2003. 164 str.
[URL: http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/dashop/print-catalogue/EN?catalogue=Eurostat&product=KS-BT-03-001-__-C-EN], 15. 1. 2004.
3. *Cultural Statistics in Europe. Part I: Final Report*. Eurostat Working Papers. Population and Social Conditions 3/2002/E/N°18. Luxembourg : European Commission, 2002. 55 str.
4. *Cultural Statistics in the EU. Final Report of the LEG*. Eurostat Working Papers, Population and Social Conditions 3/2000/E/N°1. Luxembourg : European Commission, 2000. 192 str.
5. *Culture Statistics – info: Information Bulletin*. Luxembourg : Commission Européenne, 2003. 9 str.
6. *Definition and Production of Harmonized Statistics on Culture in Europe. Batch 1: Cultural Employment. Chapter 3*. Pariz : French Ministry of Culture and Communication, 2004. 93 str.
7. Goldstone Leo: *Cultural Statistics. A Handbook of Cultural Economics*. Cornwall : Bodmin, MPG Books, 2003. str. 177-182.
8. Item 6 of the agenda Reflection paper on Culture Statistics nad Cultural Industries. Doc. ESTAT/D5/2004-CULT-06-EN. Version 20.02.04. Meeting of the Culture Statistics Working Group. Luxembourg : European Commission, 2004. 13 str.
9. Križman Irena: *Vloga uporabnikov pri celostnem obvladovanju kakovosti storitev državne statistike*. Magistrsko delo. Ljubljana : Fakulteta za družbene vede, 2002. 119 str., 4 pril.
10. Kumar Andrej, Bovha Simona, Aristovnik Aleksander: *Mednarodna ekonomika*. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2000. 130 str.
11. Lenarčič Franc: *Celovita ocena podjetja Jata*. Magistrsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2003. 153 str.
12. Report by the Task Force on Cultural Expenditure and Financing. Doc. ESTAT/E3/2002/CULT03. 3rd Meeting of the Working Group Culture Statistics. Agenda item 4. Luxembourg : European Commission, 2002. 45 str.
13. Short conclusions Working Group on Cultural Statistics. Doc. ESTAT/D5/2004-CULT-30-EN Version 19.02.04. Meeting of the Culture Statistics Working Group. Luxembourg : European Commission, 2004. 7 str.
14. Task Force on Cultural Expenditure and Financing. Final report. Doc. ESTAT/D5/2004-CULT-03-FIN.01-EN. Version 24.02.04. Meeting of the Culture Statistics Working Group. Luxembourg : European Commission, 2004. 43 str.
15. Task Force on Participation in Cultural Activities. Draft report. Doc. ESTAT/D5/2004-CULT-03-PART.01-EN. Version 20.02.04. Meeting of the Culture Statistics Working Group. Luxembourg : European Commission, 2004. 22 str.

16. Towse Ruth: A Handbook of Cultural Economics. Cornwall : Bodmin, MPG Books, 2003. 494 str.

VIRI

1. Anketa o porabi v gospodinjstvih, 2004.
[URL: http://www.stat.si/vodic_glej.asp?ID=165&PodročjeID=8], 7. 7. 2004.
2. Čopič Vesna: Kulturna politika in Evropska unija. Delovni osnutek. 17 str.
[URL: <http://www.kultura.gov.si/main.cp2>], 31.3.2004.
3. Decision No.508/2000/2000/EC of the European Parliament and of the Council of 14 February 2000 establishing the Culture 2000 Programme, Official Journal of the European Communities L63/9, 10/3/2000.
[URL: http://europa.eu.int/comm/culture/eac/sources_info/pdf_word/decision_en.pdf], 16. 2. 2004.
4. Dejavnosti in storitve, 2004.
[URL: <http://www.nuk.uni-lj.si/onuk/storitve.html>], 22. 3. 2004.
5. Interna gradiva MK, 2003.
6. Interna gradiva SURS.
7. Jereb Janez: TGI – Target Group Index: Projekti. Mediana, 2004.
[URL: http://www.mediana-irm.si/index.php?sv_path=5642,5867,6728], 29. 3. 2004.
8. Kaj je NRB?, 2004. [URL: <http://www.nrb.info/nrb.html>], 5. 7. 2004.
9. Letni program statističnih raziskovanj za leto 2004 – razvojne naloge. Ljubljana : SURS, 47 str. [URL: http://www.stat.si/doc/drzstat/lpsr04_razvojne.doc], 27. 1. 2004.
10. Letni program statističnih raziskovanj za leto 2004 – redne naloge. Ljubljana : SURS, 12 str. [URL: http://www.stat.si/doc/drzstat/lpsr04_redne.doc], 27. 1. 2004.
11. Media Service AGB, 2004. [URL: http://www.agb-irm.si/o_nas_podjetje.htm], 12. 7. 2004.
12. Mediana BGP: Projekti. Mediana, 2004.
[URL: http://www.mediana-irm.si/index.php?sv_path=5642,5867,6013], 29. 3. 2004.
13. Mediana TeVe: Projekti. Mediana, 2004.
[URL: http://www.mediana.si/index.php?sv_path=5642,5867,6015], 29. 3. 2004.
14. Možic Dejan: Mediana SM: Projekti. Mediana, 2004. [URL: http://www.mediana-irm.si/index.php?sv_path=5642,5732], 12. 7. 2004.
15. Poročilo 2001, 15 str. [URL: <http://www.nuk.uni-lj.si/onuk/poročilo2001.pdf>], 22. 3. 2004.
16. Poslovna mediana BGP: Projekti. Mediana, 2004.
[URL: http://www.mediana-irm.si/index.php?sv_path=5642,5867,60134], 29. 3. 2004.
17. Predlog nacionalnega kulturnega programa, 2000.
[URL: <http://www.gov.si/mk/slo/kajsedogaja/novice/nacion1.htm>], 3. 10. 2000).
18. Prednostne in razvojne naloge v sistemu državne statistike v letu 2004. Ljubljana : SURS, 2003, str. 10. [URL: http://www.stat.si/drz/stat/prednostne_naloge04.doc], 22. 3. 2004.

19. Predstavitev izvajalca - CATI d. o. o., 2004. [URL: <http://www.nrb.info/izvajalec>], 5. 7. 2004.
20. Priročnik za uporabo Mednarodne standardne klasifikacije (ISCED 1997), 2004. [URL: <http://www.mszs.si/eurydice/organ/isced.htm>], 7. 7. 2004.
21. Renko Erik: Mediana RM: Projekti. Mediana, 2004. [URL: http://www.mediana-irm.si/index.php?sv_path=5642,5731], 29. 3. 2004.
22. Setinšek Irena: Mediana IBO: Projekti. Mediana, 2004. [URL: http://www.mediana-irm.si/index.php?sv_path=5642,5730], 29. 3. 2004.
23. Sistem MFERAC, 2004. [URL: <http://www.sigov.si/mf/slov/sit/projekti/htm#mferac>], 7. 7. 2004.
24. Sistem UDK, 2004. [URL: <http://www.zrc-sazu.si/oko/UDK.htm>], 7. 4. 2004.
25. Sklep o ustanovitvi statističnih sosvetov pri SURS-u, 2002. [URL: <http://www.sigov.si/zrs/sosveti/sklep.doc>], 21. 3. 2002.
26. Splošno – kultura, 2004. [URL: <http://evropa.gov.si/evropomocnik/question/199-38/>], 25. 5. 2004.
27. Srednjeročni program statističnih raziskovanj 2003-2007. Ljubljana : SURS, 92 str. [URL: <http://www.stat.si/doc/drzstat/spr03-07.doc>], 22. 3. 2004.
28. Standardna klasifikacija dejavnosti, 2004. [URL: http://www.stat.sivodic_oglej.asp?ID=43&PodročjeID=14], 7. 7. 2004.
29. Standardna klasifikacija dejavnosti. Ljubljana : SURS, 2002. 294 str.
30. Standardna klasifikacija poklicev. SKP-V2 2. dopolnjena izdaja s povzetkom v angleškem jeziku. Ljubljana : SURS, 2000. 631 str.
31. Statistični letopis RS 2003. Ljubljana : SURS, 2003. 667 str.
32. Unesco, 2004. [URL: <http://www.mszs.si/slo/ministrstvo/organi/unesco.asp#unesco>], 21. 4. 2004.
33. Working Group on Cultural Statistics. Louxembourg : European Commission, 2002. 2 str.
34. Zakon o državni statistiki (Uradni list RS, št. 45/95, 9/01 - spremembe in dopolnitve).
35. Zapisnik 2. seje statističnega sosveta za statistiko kulture, 2003. [URL: http://www.stat.si/doc/sosvet/kultura/sos24_zap_2.doc], 27. 10. 2003.

PRILOGE

Priloga 1: Klasifikacija kulturnih dejavnosti in njihovo povezovanje s klasifikacijo NACE

	Ohranjanje	Ustvarjanje	Proizvodnja	Diseminacija	Trgovina/prodaja	Izobražba
Umetniška in spomeniška dediščina - zgodovinski spomeniki - muzeji - arheološka najdišča - drugo	Aktivnosti za zaščito muzejev Aktivnosti muzejev Arheološke aktivnosti Druge aktivnosti povezane z dediščino			Organizacija dogodkov in osveščanje javnosti		Izobraževalne dejavnosti
Arhivi	Splošni in specializirani arhivi			Organizacija dogodkov in osveščanje javnosti		Izobraževalne dejavnosti
Knjižnice				Organizacija dogodkov in osveščanje javnosti		Izobraževalne dejavnosti
Knjige in serijske publikacije - knjige - serijske publikacije	Ustvarjanje literarnih del Pisanje člankov za časopise in serijske publikacije	Proizvodnja knjig Proizvodnja časopisov in serijskih publikacij Dejavnosti tiskovnih agencij Dejavnosti literarnih agentov	Organizacija festivalov in knjižnih sejmov/branje Organizacija dogodkov in osveščanje javnosti	Trgovina/prodaja knjig Trgovina/prodaja tiskanih publikacij	Izobraževalne dejavnosti	
Vizualna umetnost - vizualna umetnost - fotografija muzeji - multimedijske interdisciplinane uprizoritve	Restavriranje	Ustvarjanje vizualnih del (publikacije tiskanih reprodukcij, proizvodnja odlikov ipd.)	Razstave vizualnih del Organizacija festivalov Organizacija dogodkov in osveščanje javnosti	Trgovina/prodaja vizualnih del (umetniške galerije) Trgovina/prodaja reprodukcij in odlikov	Izobraževalne dejavnosti	
Arhitektura	Arhitekturno ustvarjanje (dejavnosti arhitekturnih podjetij)					Izobraževalne dejavnosti
Uprizoritevna umetnost - glasha - ples - glasbeno gledališče - dramsko gledališče - multimedijske interdisciplinane uprizoritve - drugo (ciklus, pantomima ipd.)	Ustvarjanje: glasbenih del, korografskih del, glasbenih gledaliških del, dramskih gledaliških del	Dogodki v živo Dejavnosti orkestroj, gledališč, opere, plesnih podjetij ipd. Storitve povezane z dogodki žive zabave (umetniški agenti)	Diseminacija dejavnosti koncertnih dvoran, plesnih, glasbenih in dramskih gledališč ipd. Organizacija glasbenih, plesnih in gledaliških festivalov		Izobraževalne dejavnosti	
Audio in audiovizualni mediji/spletni viri in gradiva - film - radio - televizija - video - avdio posnetki - spletni viri in gradiva	Ustvarjanje kinematografskih in avdiovizualnih (ne-kinematografskih) del Oblikovanje spletnih virov in gradiv	Filmska produkcija za kinematografije Filmska produkcije (ne-kinematografska) Produkcija radijskih programov Produkcija televizijskih programov Produkcija zvočnih in avdiovizualnih posnetkov Produkcija spletnih virov in gradiv	Distribucija filmov Uprava kinematografov Organizacija festivalov Radijsko oddajanje Televizijsko oddajanje	Trgovina/prodaja zvočnih in avdiovizualnih posnetkov Trgovina/prodaja multimedijskih del	Izobraževalne dejavnosti	

Vir: Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 26.

Priloga 2: Korespondenčna tabela med kulturnimi dejavnostmi in razredih po klasifikaciji NACE

Kulturne dejavnosti	Korespondenčni NACE razredi
<p>Kulturna dediščina Dejavnosti za zaščito spomenikov</p> <p>Dejavnosti muzejev</p> <p>Arheološke dejavnosti</p> <p>Druge dejavnosti povezane z dediščino</p> <p>Organizacija prireditev in obveščanje širše javnosti</p> <p>Izobraževalne dejavnosti</p>	<p>Del 92.52: Aktivnosti muzejev in ohranjanje zgodovinskih predelov in zgradb</p> <p>Del 92.52: Aktivnosti muzejev in ohranjanje zgodovinskih predelov in zgradb</p> <p>Del 92.52: Aktivnosti muzejev in ohranjanje zgodovinskih predelov in zgradb</p> <p>Del 74.84: Ostale poslovne aktivnosti, ki niso uvrščene drugje (?)</p> <p>Del 91.33: Aktivnosti ostalih organizacij, ki niso uvrščene drugje</p> <p>Del 80.30: Višja izobrazba Del 80.42: Odrasli in ostali glede na izobrazbo, ki niso uvrščene drugje (?)</p>
<p>Arhivi Splošne in specializirane dejavnosti arhivov</p> <p>Organizacija prireditev in obveščanje širše javnosti</p> <p>Izobraževalne dejavnosti</p>	<p>Del 92.51: Knjižnice in aktivnosti arhivov</p> <p>Del 91.33: Aktivnosti ostalih organizacij, ki niso uvrščene drugje</p> <p>Del 80.30: Višja izobrazba Del 80.42: Odrasli in ostali glede na izobrazbo, ki niso uvrščene drugje (?)</p>
<p>Knjižnice Ohranjanje knjižnic</p> <p>Organizacija prireditev in obveščanje širše javnosti</p> <p>Izobraževalne dejavnosti</p>	<p>Del 92.51: Aktivnosti knjižnic in arhivov</p> <p>Del 91.33: Aktivnosti ostalih organizacij, ki niso uvrščene drugje</p> <p>Del 80.30: Višja izobrazba Del 80.42: Odrasli in ostali glede na izobrazbo, ki niso uvrščene drugje (?)</p>
<p>Knjige in serijske publikacije Ustvarjanje literarnih del</p> <p>Pisanje člankov za časopise in serijske publikacije</p> <p>Produkcija knjig</p> <p>Proizvodnja časopisov in serijskih publikacij</p> <p>Dejavnosti tiskovnih agencij</p> <p>Dejavnosti literarnih agentov</p> <p>Organizacija knjižnih/bralnih festivalov in sejmov</p> <p>Organizacija prireditev in obveščanje širše javnosti</p> <p>Trgovina/prodaja knjig</p> <p>Trgovina/prodaja časopisov in serijskih publikacij</p>	<p>Del 92.31: Umetniško in literarno ustvarjanje in interpretacija</p> <p>Del 92.40: Aktivnosti časopisnih agencij</p> <p>Del 22.11: Založništvo knjig</p> <p>Del 22.12: Založništvo časopisov Del 22.13: Založništvo dnevnikov, časopisov, revij in periodičnega tiska</p> <p>Del 92.40: Aktivnosti časopisnih agencij</p> <p>Del 74.84: Ostale poslovne aktivnosti, ki niso uvrščene drugje</p> <p>Del 74.84: Ostale poslovne aktivnosti, ki niso uvrščene drugje (?)</p> <p>Del 91.33: Aktivnosti ostalih organizacij, ki niso uvrščene drugje</p> <p>Del 51.47: Prodaja na debelo z ostalimi gospodinjstvi dobrinami Del 52.47: Prodaja na drobno s knjigami, časopisi in pisalnimi potrebščin</p> <p>Del 51.47: Prodaja na debelo z ostalimi gospodinjstvi dobrinami Del 52.47: Prodaja na drobno s knjigami, časopisi in pisalnimi</p>

Izobraževalne dejavnosti	potrebščin Del 80.30: Višja izobrazba Del 80.42: Odrasli in ostali glede na izobrazbo, ki niso uvrščene drugje (?)
Vizualna umetnost Restavracija Ustvarjanje vizualnih del Proizvodnja vizualnih del (založništvo printanih reprodukcij, proizvodnja odlitkov) Razstava vizualnih del Organizacija festivalov Organizacija prireditev in obveščanje širše javnosti Trgovina/prodaja vizualnih del (umetniške galerije) Trgovina/prodaja reprodukcij in odlitkov Izobraževalne dejavnosti	Del 92.31: Umetniško in literarno ustvarjanje in interpretacija Del 92.31: Umetniško in literarno ustvarjanje in interpretacija Del 74.84: Ostale poslovne aktivnosti, ki niso uvrščene drugje (?) Del 22.15: Ostalo založništvo Del 74.84: Ostale poslovne aktivnosti, ki niso uvrščene drugje (?) Del 74.84: Ostale poslovne aktivnosti, ki niso uvrščene drugje (?) Del 91.33: Aktivnosti ostalih organizacij, ki niso uvrščene drugje (?) Del 52.48: Ostala trgovina na drobno in specializirane trgovine (?) (?) Del 80.30: Višja izobrazba Del 80.42: Odrasli in ostali glede na izobrazbo, ki niso uvrščene drugje (?)
Arhitektura Arhitekturna dela Izobraževalne dejavnosti	Del 74.20: Aktivnosti arhitektov in inženirstva ter podobnih tehničnih svetovalcev Del 80.30: Višja izobrazba Del 80.42: Odrasli in ostali glede na izobrazbo, ki niso uvrščene drugje (?)
Uprizoritvena umetnost Ustvarjanje glasbenih, koreografskih, opernih, gledaliških del Dejavnosti orkestrov, društev (ples, gledališče) Izvajanje zabave v živo Storitve povezane z izvajanjem žive zabave (npr. umetniški agenti) Širjenje aktivnosti koncertnih dvoran, plesnih gledališč, dramskih gledališč ipd. Organizacija festivalov (ples, glasba, gledališče) Organizacija prireditev in obveščanje širše javnosti Izobraževalne dejavnosti	Del 92.31: Umetniško in literarno ustvarjanje in interpretacija Del 92.31: Umetniško in literarno ustvarjanje in interpretacija Del 92.34: Ostale aktivnosti povezane z zabavo, ki niso uvrščene drugje (?) Del 92.31: Umetniško in literarno ustvarjanje in interpretacija Del 92.72: Ostale rekreacijske aktivnosti, ki niso uvrščene drugje (?) Del 92.32: Dejavnosti umetniških ustanov Del 74.84: Ostale poslovne aktivnosti, ki niso uvrščene drugje (?) Del 92.32: Dejavnosti umetniških ustanov Del 74.84: Ostale poslovne aktivnosti, ki niso uvrščene drugje (?) Del 91.33: Aktivnosti ostalih organizacij, ki niso uvrščene drugje Del 80.30: Višja izobrazba Del 80.42: Odrasli in ostali glede na izobrazbo, ki niso uvrščene drugje (?) Del 92.34: Ostale aktivnosti povezane z zabavo, ki niso uvrščene drugje (?)
Avdio in avdiovizualni mediji in spletni viri in gradiva Ustvarjanje kinematografskih del in avdio-vizualnih (ne-kinematografskih) del	Del 92.31: Umetniško in literarno ustvarjanje in interpretacija

Oblikovanje spletnih virov in gradiv	(?)
Proizvodnja filmov za kinematografe	Del 92.11: Filmska in video produkcija
Proizvodnja filmov (ne-kinematografskih)	Del 92.11: Filmska in video produkcija
Proizvodnja radijskih programov	Del 92.20: Radijske in televizijske aktivnosti
Proizvodnja televizijskih programov	Del 92.20: Radijske in televizijske aktivnosti
Proizvodnja zvočnih in avdiovizualnih posnetkov	Del 22.14: Publiciranje zvočnih posnetkov
Proizvodnja spletnih virov in gradiv	(?)
Distribucija filmov	Del 92.12: Filmska in video distribucija
Management kinematografov	Del 92.13: Filmska projekcija
Organizacija festivalov	Del 74.84: Ostale poslovne aktivnosti, ki niso uvrščene drugje (?)
Oddajanje radijskih programov	Del 92.20: Radijske in televizijske aktivnosti
Oddajanje televizijskih programov	Del 92.20: Radijske in televizijske aktivnosti
Trgovina/prodaja zvočnih in avdiovizualnih posnetkov	Del 52.45: Prodaja na drobno z električnimi gospodinjskimi napravami in televizijskimi ter radijskimi proizvodi Del 51.43: Prodaja na debelo z električnimi gospodinjskimi napravami in televizijskimi ter radijskimi proizvodi
Trgovina/prodaja spletnih virov in gradiv	(?)
Izobraževalne dejavnosti	Del 80.30: Višja izobrazba Del 80.42: Odrasli in ostali glede na izobrazbo, ki niso uvrščene drugje (?)

Opomba: Vprašaj označuje, da ni bilo primernega razreda za uvrstitev v NACE klasifikacijo ali pa uvrstitev ostaja negotova.

Vir: Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 29-31.

Priloga 3: Razvoj nacionalnih raziskav z uporabo opredelitev, klasifikacij in kazalnikov – predlogi delovne skupine »Metodologija«

Priloga 3 prikazuje opredelitve, klasifikacije in kazalnike, ki jih je predlagala delovna skupina 1 za področja (1) muzejev; (2) knjižnic; (3) vizualne umetnosti; (4) dramskega gledališča ter (5) izobraževanja in usposabljanja.

1. MUZEJI

▪ Spremenljivke:

- število muzejev;
- vstopnina (potrebna je razčlenitev na plačane in brezplačne vstopnine);
- zaposleni (potrebna je razčlenitev na zaposlene za določen delovni čas in zaposlene za nedoločen delovni čas ter na znanstvenike in druge zaposlene);
- prihodki.

▪ Kazalniki:

- število muzejev na 100 000 prebivalcev;
- število vstopnin na 100 000 prebivalcev;
- delež plačanih vstopnin glede na celotno število vstopnin;
- povprečno število zaposlenih na muzej;
- delež zaposlenih za nedoločen čas glede na vse zaposlene osebe;
- delež zaposlenih znanstvenikov glede na celotno število zaposlenih za nedoločen čas;
- prihodek na 100 000 prebivalcev.

Te spremenljivke in kazalniki se morajo nanašati na muzeje, razčlenjene glede na vrsto, lastništvo in pravni status. Predlagana klasifikacija razčlenjuje muzeje glede na:

- **Značilnosti zbirke:** Predlagano je zmanjšanje števila poglavij klasifikacije Unesca iz devet na tri. Za evropske primerjave ni pomembna razčlenitev po posameznih temah, čeprav je to lahko v interesu nacionalnih statistik. Muzeji moderne umetnosti so uvrščeni v poglavje »Umetnost, arheologija in zgodovinski muzeji«.
- **Administrativni status:** Predlagana je razčlenitev muzejev na javne in zasebne. Javni muzeji se nadalje razčlenjujejo v **nacionalne muzeje**, katerih uprava ali lastnik je država, ter v **druge javne muzeje**, katerih uprava ali lastnik so lokalne avtoritete (provinca, regija, skupnost).

▪ Opredelitve in klasifikacije:

Klasifikacija Unesca	Predlog
<p>1) Muzej je po opredelitvi Mednarodnega združenja muzejev (<i>International Council of Museums</i>) (ICOM) neprofitna, stalna institucija in je zaradi zagotavljanje storitev družbi in njenemu razvoju odprta za javnost, ter pridobiva, ohranja, raziskuje, komunicira in razstavlja za namene raziskav, izobraževanja in ugodja, materialnih dokazov človeka in njegovega okolja. Dodatno so k raziskavam muzejev uvrščeni tudi sledeči, ki imajo po klasifikaciji ISCO značaj muzejev:</p> <p>a) Ustanove in razstavne galerije, ki jih vzdržujejo knjižnice in arhivski centri;</p> <p>b) Naravni, arheološki in etnografski muzeji in območja ter zgodovinski spomeniki in območja, ki imajo značaj muzejev zaradi njihovega ohranjanja ali komunikacijskih dejavnosti;</p> <p>c) Institucije, ki prikazujejo žive primerke, kot so botanični ali živalski vrtovi, akvariji, terariji ipd.;</p> <p>d) Naravni rezervati;</p> <p>e) Znanstveni centri in planetariji.</p>	<p>1) Muzej je po opredelitvi Mednarodnega združenja muzejev (<i>International Council of Museums</i>) (ICOM) neprofitna, stalna institucija in je zaradi zagotavljanja storitev družbi in njenemu razvoju odprta za javnost ter pridobiva, ohranja, raziskuje, komunicira in razstavlja za namene raziskav, izobraževanja in ugodja, materialnih dokazov človeka in njegovega okolja. Dodatno so k raziskavam muzejev uvrščeni tudi sledeči, ki imajo po klasifikaciji ISCO značaj muzejev:</p> <p>a) Ustanove in razstavne galerije, ki jih vzdržujejo knjižnice in arhivski centri;</p> <p>b) Naravni, arheološki in etnografski muzeji in območja ter zgodovinski spomeniki in območja, ki imajo značaj muzejev zaradi njihovega ohranjanja ali komunikacijskih dejavnosti.</p>
<p>c) Institucije, ki prikazujejo žive primerke, kot so botanični ali živalski vrtovi, akvariji, terariji ipd.;</p> <p>d) Naravni rezervati;</p> <p>e) Znanstveni centri in planetariji.</p>	<p>} Ni upoštevan v predlagani klasifikaciji.</p>
<p>2) Klasifikacija glede na prevladujoči razstavljeni predmet in zbirko pokriva naslednje kategorije:</p>	<p>2) Predlog za klasifikacijo glede na prevladujoči razstavljeni predmet in zbirko:</p>
<p>a) Umetniški muzeji: muzeji za prikazovanje del razstavne umetnosti in uporabne umetnosti. V to skupino so uvrščeni muzeji s skulpturami, galerije slik, muzeji fotografije in kinematografov, muzeji arhitekture, umetniške razstavne galerije, ki jih stalno vzdržujejo knjižnice in arhivski centri ipd.;</p> <p>b) Arheološki in zgodovinski muzeji: cilj zgodovinskih muzejev je prikazati zgodovinski razvoj regije, države ali province, skozi določeno obdobje. Arheološki muzeji se v glavnem razlikujejo predvsem po tem, ali je njihova zbirka v celoti ali delno sestavljena iz izkopanin. Ta skupina vključuje muzeje z arheološkimi predmeti ali ostanki, spominske muzeje, arhivske muzeje, vojaške muzeje, muzeje z zgodovinskimi figurami, arheološke muzeje, antične muzeje ipd.;</p>	<p>a) Umetnost, arheologija in zgodovinski muzeji;</p>

Klasifikacija Unesca	Predlog
<p>c) Naravni zgodovinski in znanstveni muzeji: muzeji, ki se nanašajo na subjekte, povezane z eno ali več disciplinami kot so biologija, geologija, botanika, zoologija, paleontologija in ekologija;</p> <p>d) Znanstveni in tehnološki muzeji: muzeji v tej kategoriji se nanašajo na eno ali več znanosti ali tehnologij, kot so astronomija, matematika, fizika, kemija, medicina, konstrukcijska in gradbena industrija, industrijski izdelki ipd.; v to kategorijo so vključeni tudi planetariji in znanstveni centri;</p> <p>e) Etnografski in antropološki muzeji: muzeji, ki prikazujejo gradivo, povezano s kulturo, socialno strukturo, prepričanji, navadami, tradicionalno umetnostjo ipd.;</p>	<p>c) Znanstveni in tehnološki muzeji, etnološki muzeji;</p>
<p>f) Specializirani muzeji: muzeji, povezani z raziskovanjem in prikazovanjem določene teme ali subjekta, ki še niso uvrščeni v prejšnje kategorije;</p> <p>g) Regionalni muzeji: muzeji, ki prikazujejo bolj ali manj razširjeno regijo in določajo zgodovinsko in kulturno entiteto, včasih tudi etnično, ekonomsko ali socialno, npr. zbirka se nanaša na specifičen teritorij bolj kot na specifično temo ali subjekt;</p> <p>h) Splošni muzeji: muzeji, ki imajo raznovrstno zbirko in jih ni mogoče razvrstiti glede na prevladujoče področje;</p> <p>i) Ostali muzeji: muzeji, ki jih ni mogoče uvrstiti v nobeno od zgornjih kategorij;</p> <p>j) Spomeniki in kraji: arhitekturna dela, skulpture in topografska področja, ki so posebnega pomena z arheološkega, zgodovinskega, etnološkega in antropološkega stališča;</p> <p>k) Zoološki in botanični vrtovi, akvariji in naravni rezervati: razlikovalna značilnost teh institucij je prikazovanje živih primerkov.</p>	<p>d) Ostali muzeji.</p> <p>} Ni upoštevan v predlagani klasifikaciji.</p>
<p>3) Klasifikacije muzejev glede na lastništvo ali upravno avtoriteto:</p>	<p>3) Predlog za klasifikacijo muzejev glede na lastništvo ali upravno avtoriteto:</p>
<p>a) Nacionalni muzeji: muzeji, ki so v lasti ali jih upravljajo centralne ali zvezne vladne avtoritete;</p>	<p>a) Nacionalni muzeji: muzeji, ki so v lasti ali jih upravljajo centralne ali zvezne vladne avtoritete;</p>
<p>b) Drugi javni muzeji: muzeji, ki so v lasti ali jih upravljajo druge javne avtoritete (državna uprava, provinca, okrožje, mesto ipd.) ali javne skupnosti, ustanove, izobraževalne institucije, cerkve ipd.;</p>	<p>b) Ostali javni muzeji: muzeji, ki so v lasti ali jih upravljajo druge javne avtoritete (državna uprava, provinca, okrožje, mesto ipd.);</p>
<p>c) Zasebni muzeji: muzeji, ki so v lasti posameznikov ali zasebnih organizacij.</p>	<p>c) Zasebni muzeji: muzeji, ki so v lasti ali jih upravljajo posamezniki ali zasebne organizacije ali skupnosti javnega vrste, ustanove, izobraževalne institucije, cerkve ipd.</p>

2. KNJIŽNICE

Področje knjižnic države v večini spremljajo po opredelitvah in klasifikacijah Unesca. Vendar nacionalne modifikacije otežujejo primerljivost podatkov. Delovna skupina 1 priporoča bolj sistematično in strogo uporabo Unescovih opredelitev in klasifikacij.

▪ Spremenljivke:

- knjižnice: število upravnih enot;
- knjižnična izposoja;
- knjige in serijske publikacije;
- avdiovizualna gradiva;
- spletni viri in gradiva;
- internetne storitve dostopne javnosti;
- pregledane knjige;
- izposojene knjige;
- izposojene in pregledane serijske publikacije;
- izposojeno in pregledano avdiovizualna gradiva;
- izposojeni in uporabljeni spletni viri in gradiva;
- izposojevalci;
- zaposleno osebje: skupaj, od tega znanstveniki in drugi zaposleni, skupaj, od tega zaposleni za nedoločen čas;
- prihodki od članarin in izposojnin.

▪ Kazalniki:

- knjižnična izposoja na 100 000 prebivalcev;
- število knjig na 100 000 prebivalcev;
- število izposojevalcev na 100 000 prebivalcev;
- uporabljeno število knjig na 100 000 prebivalcev;
- število posojenih knjig na 100 000 prebivalcev;
- zaposleni na knjižnico.

Spremenljivke in kazalniki se morajo nanašati na naslednje vrste knjižnic:

- nacionalne knjižnice;
- javne ali ljudske knjižnice;
- knjižnice institucij, ki izvajajo višjo izobrazbo (univerzitetne knjižnice);
- specializirane knjižnice;
- druge večje nespecializirane knjižnice.

▪ Opredelitve in klasifikacije:

Delovna skupina je predlagala, naj se (z manjšimi spremembami) sprejmejo opredelitve in klasifikacije Unesca.

Klasifikacija Unesca	Predlog
<p>1) Ne glede na naziv, gre za organizirano zbirko tiskanih knjig ali serijskih publikacij, ali drugega grafičnega ali avdiovizualnega gradiva ter storitev zaposelnih, ki morajo zagotavljati in zadovoljevati informacijske, raziskovalne, izobraževalne in rekreacijske potrebe uporabnikov.</p> <p>2) Vsaka knjižnica, zajeta v opredelitvi, mora biti uvrščena v naslednje kategorije in podkategorije:</p>	<p>1) Ne glede na naziv, gre za organizirano zbirko tiskanih knjig ali serijskih publikacij, ali drugega grafičnega ali avdiovizualnega gradiva ter storitev zaposelnih, ki morajo zagotavljati in zadovoljevati informacijske, raziskovalne, izobraževalne in rekreacijske potrebe uporabnikov.</p> <p>2) Vsaka knjižnica, zajeta v opredelitvi, mora biti uvrščena v naslednje kategorije in podkategorije:</p>
<p>a) Nacionalne knjižnice: knjižnice, ki so ne glede na naslov odgovorne za pridobivanje in ohranjanje kopij vseh pomembnejših publikacij, tiskanih v državi in po zakonu ali po kateri drugi ureditvi delujejo kot »depozitna« knjižnica. Lahko tudi izvajajo katero od naslednjih funkcij: zadolžene so za nacionalno bibliografijo, ohranjanje in ažuriranje reprezentativne zbirke tuje literature ter knjig o državi, v kateri je knjižnica postavljena; delujejo kot nacionalni bibliografski informacijski center; sestavljajo kataloge; izdajajo retroaktivno nacionalno bibliografijo. Knjižnice, ki so imenovane »nacionalne«, vendar njihove funkcije niso skladne z zgornjimi definicijami, se ne uvrsti v to kategorijo;</p>	<p>a) Nacionalne knjižnice: knjižnice, ki so ne glede na naslov odgovorne za pridobivanje in ohranjanje kopij vseh pomembnejših publikacij, tiskanih v državi in po zakonu ali po kateri drugi ureditvi delujejo kot »depozitna« knjižnica. Lahko tudi izvajajo katero od naslednjih funkcij: zadolžene so za nacionalno bibliografijo, ohranjanje in ažuriranje reprezentativne zbirke tuje literature ter knjig o državi, v kateri je knjižnica postavljena; delujejo kot nacionalni bibliografski informacijski center; sestavljajo kataloge; izdajajo retroaktivno nacionalno bibliografijo. Knjižnice, ki so imenovane »nacionalne«, vendar njihove funkcije niso skladne z zgornjimi definicijami, se ne uvrsti v to kategorijo;</p>
<p>b) Knjižnice institucij za višje izobraževanje/univerzitetne knjižnice: knjižnice, ki prvotno služijo študentom in profesorjem na univerzah in drugih institucijah, ki izvajajo izobraževanje treje stopnje. Lahko so odprte tudi za širšo javnost. Potrebno je razlikovati med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - glavno ali centralno univerzitetno knjižnico in skupino knjižnic, ki so lahko locirane drugje, vendar imajo istega direktorja; - knjižnice, ki se navezujejo na univerzitetne ustanove ali oddelke, vendar niso pod vodstvom ali upravljanjem glavne ali centralne knjižnice; - knjižnice, ki se navezujejo na institucije za višje izobraževanje, ki niso del univerze; 	<p>b) Knjižnice institucij za višje izobraževanje/univerzitetne knjižnice: knjižnice, ki prvotno služijo študentom in profesorjem na univerzah in drugih institucijah, ki izvajajo izobraževanje treje stopnje. Lahko so odprte tudi za širšo javnost. Potrebno je razlikovati med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - glavno ali centralno univerzitetno knjižnico in skupino knjižnic, ki so lahko locirane drugje, vendar imajo istega direktorja; - knjižnice, ki se navezujejo na univerzitetne ustanove ali oddelke, vendar niso pod vodstvom ali upravljanjem glavne ali centralne knjižnice; - knjižnice, ki se navezujejo na institucije za višje izobraževanje, ki niso del univerze;

Klasifikacija Unesca	Predlog
<p>c) Druge večje nespecializirane knjižnice: nespecializirane knjižnice učnega značaja, ki niso knjižnice institucij, ki izvajajo višje izobraževanje, in tudi niso nacionalne knjižnice, čeprav morda dopolnjujejo funkcijo nacionalne knjižnice za določeno geografsko področje;</p>	<p>c) Druge večje nespecializirane knjižnice: nespecializirane knjižnice učnega značaja, ki niso knjižnice institucij, ki izvajajo višje izobraževanje in tudi niso nacionalne knjižnice, čeprav morda dopolnjujejo funkcijo nacionalne knjižnice za določeno geografsko področje. Da bi dosegli realno primerjavo, bo beseda »večje« pomenila knjižnice z zbirko, večjo od 150 000 enot (knjige in serijske publikacije);</p>
<p>d) Šolske knjižnice: knjižnice, povezane z vsemi vrstami šol, ki izvajajo izobraževanje, nižje od tretje ravni in so prvotno namenjene učencem in učiteljem takih šol, čeprav so odprte tudi za širšo javnost. Posamezne zbirke za razrede na isti šoli se obravnava kot posamezno knjižnico, ki mora biti upoštevana kot administrativna enota in kot knjižnična izposoja;</p>	<p>} Ni upoštevano v predlagani klasifikaciji.</p>
<p>e) Specializirane knjižnice: knjižnice, ki jih vzdržujejo združenja, vladne službe, parlament, raziskovalni inštituti (izključeni so univerzitetni inštituti), profesionalna poslovna podjetja, industrijska podjetja, trgovinska zbornica ipd., ali katerih večji del zbirke se nanaša na specifično področje ali subjekt, kot so npr. naravoslovne vede, kmetijstvo, kemija, medicina, inženirske vede, pravo, zgodovina. Potrebno je razčlenjevati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - knjižnice, ki oskrbujejo z materialom in storitvami vse člane javnosti, ki jih potrebujejo; - knjižnice katerih zbirke in storitve so prvotno oblikovane za oskrbovanje informacijskih potreb stalnih strank, čeprav jih v nekaterih primerih uporabijo zunanji strokovnjaki, ki ne pripadajo skupini, ki je zadolžena za njihovo vzdrževanje; 	<p>d) Specializirane knjižnice: knjižnice, ki jih vzdržujejo združenja, vladne službe, parlament, raziskovalni inštituti (izključeni so univerzitetni inštituti), profesionalna poslovna podjetja, industrijska podjetja, trgovinska zbornica ipd., ali katerih večji del zbirke se nanaša na specifično področje ali subjekt, kot so npr. naravoslovne vede, kmetijstvo, kemija, medicina, ekonomija, inženirske vede, pravo, zgodovina. Potrebno je razločevati med:</p>
<p>f) Javne knjižnice: knjižnice, namenjene prebivalcem neke skupnosti ali regije, brezplačno ali za majhno članarino; lahko so namenjene širši javnosti ali posebnim kategorijam uporabnikov, kot so otroci, pripadniki oboroženih sil, pacienti v bolnišnicah, zaporniki, delojemalci in delodajalci.</p>	<p>e) Javne knjižnice: knjižnice, namenjene prebivalcem neke skupnosti ali regije, brezplačno ali za majhno članarino; lahko so namenjene širši javnosti ali posebnim kategorijam uporabnikov, kot so otroci, pripadniki oboroženih sil, pacienti v bolnišnicah, zaporniki, delojemalci in delodajalci.</p>

3. VIZUALNA UMETNOST

Delovna skupina je ugotovila, da je oblikovanje splošno sprejete in veljavne definicije za vizualno umetnost problematična naloga. Na osnovi rezultatov poskusnega zbiranja podatkov, je delovna skupina predlagala osnovanje posebne delovne skupine, ki bo nadaljevala začetno delo. Delovna skupina bo morala natančno opredeliti področja vizualne umetnosti (fotografijo, uporabno umetnost, spletne vire in gradiva) in opisom postopkov za zbiranje podatkov.

▪ Spremenljivke:

- umetniki;
- galerije;
- promet na dražbah;
- uvoz in izvoz umetniških del;
- javna pomoč vizualni umetnosti.

▪ Kazalniki:

- število umetnikov na 100 000 zaposlenih ter delež umetnikov v delovno aktivni populaciji;
- delež vizualnih umetnikov v vseh umetniških in kulturnih dejavnostih;
- povprečni promet galerij;
- povprečni promet na dražbah;
- delež uvoženih umetniških del glede na celoten uvoz;
- delež izvoženih umetniških del glede na celoten izvoz.

4. DRAMSKO GLEDALIŠČE

Kot pri področju vizualne umetnosti, zahteva zbiranje primerljive statistike temeljito znanje, predvsem o razlikah med gledališkimi sistemi v različnih državah. Razlike niso le v klasifikacijah različnih žanrov, ampak tudi v načinu organiziranja gledališkega življenja (*theatrical life*). V nekaterih državah je gledališče v prisotnosti določenih podjetij. V drugih je gledališče v pristojnosti gledaliških organizacij, ki so lahko javne institucije, ali pa so v zasebni lasti.

Delovna skupina je priporočila osnovanje posebne skupine za nadaljevanje dela na tem področju. Ta bo morala najprej opredeliti temeljno razliko med profesionalci in amaterji.

▪ Spremenljivke:

- dramski pisatelji;
- podjetja in gledališke organizacije (katere od teh so subvencionirane s strani vlade, regije, skupnosti ipd.);
- gledališča, tj. stalne ustanove, ki izvajajo predstave ter katere od teh so subvencionirane;
- produkcija;
- predstave;
- število obiskovalcev;
- prihodki;
- specializirane šole;

▪ Kazalniki:

- delež podjetij in gledaliških organizacij, ki so subvencionirane;
- delež gledališč, ki so subvencionirana;

- število gledališč na 100 000 prebivalcev;
- število predstav, obisk in prihodek na 100 000 prebivalcev;
- obisk na predstavo.

5. IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Izobrazba je bila obravnavana posebej za vsako od štirih izbranih področij. Delovna skupina je predlagala združitev podatkov evropske statistike o višju in visoki umetniški in kulturni izobrazbi.

▪ Spremenljivke:

- šole;
- vpisani in diplomanti.

Vir: Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 37-46.

Priloga 4: Predlog delovne skupine 2 za klasifikacijo kulturnih poklicev

<u>ISCO-88 (COM)</u>	<u>Predlogi delovne skupine 2</u>
1210 Direktorji/direktorice in člani/članice uprave družbe	→ Menedžerji/menedžerke kulturnih podjetij in institucij → Direktorji/direktorice muzejev
1229 Menedžerji/menedžerke proizvodnih in operativnih enot družbe, d. n.	→ Upravitelji/upraviteljice prizorišč → Odrski producenti/producentke → Upravitelji/upraviteljice gledališč → Gledališki producenti/producentke → Televizijski in radijski producenti/producentke → Filmski producenti/producentke → Upravitelji/upraviteljice orkestrrov (glasbeni direktorji)
1319 Menedžerji/menedžerke manjših družb, d. n.	→ Managerji/menedžerke majhnih podjetij, ki se ukvarjajo s kulturnimi dejavnostmi (kinematografska gledališča, umetniške ipd.)
2141 Arhitekti/arhitektke	→ Arhitekti oblikovalci/arhitektke oblikovalke → Krajinski arhitekti/krajinske arhitektke → Arhitekti/arhitektke za notranjost
2310 Strokovnjaki/strokovnjakinje za univerzitetno, visokošolsko izobraževanje	→ Učitelji/učiteljice umetnosti
2320 Strokovnjaki/strokovnjakinje za srednješolsko izobraževanje	→ Učitelji/učiteljice umetnosti
2431 Arhivarji/arhivarke in konservatorji/konservatorke ipd.	→ Arhivisti/arhivistke → Upravitelji/upraviteljice galerij → Upravitelji/upraviteljice muzejev
2432 Bibliotekarji/bibliotekarke, dokumentalisti/dokumentalistke ipd.	→ Bibliotekarji/bibliotekarke
2442 Sociologi/sociologinje, antropologi/antropologinje ipd.	→ Arheologi/arheologinje
2444 Filologi/filologinje, prevajalci/prevajalke, tolmači/tolmačke ipd.	→ Prevajalci/prevajalke literature in tolmači/tolmačke
2451 Pisatelji/pisateljice, novinarji/novinarke ipd.	→ Pisatelji/pisateljice → Glavni uredniki/urednice → Novinarji/novinarke → Kritiki/kritičarke → Založniki/založnice → Dramatiki/dramatičarke in dramaturgi/dramaturginje
2452 Kiparji/kiparke, slikarji/slikarke	→ Pisatelj/pisateljica scenarijev za TV, radio in

<p>- Novo, ni omenjeno v ISCO-COM 88</p> <p>- Novo, ni omenjeno v ISCO-COM 88</p> <p>2453 Glasbeniki/glasbenice</p> <p>- tudi v 3437 ?</p> <p>2454 Plesalci/plesalke, koreografi/ koreografke</p> <p>2455 Igralci/igralke, režiserji/režiserke ipd.</p> <p>3131 Fotografi/fotografinke in operaterji/ operaterke za slikovni in zvočni zapis</p> <p>3429 Posredniki/posrednice za poslovne storitve, d. n.</p> <p>3460 Strokovni sodelavci/strokovne sodelavke za socialno delo</p> <p>3471 Dekoraterji/dekoraterke, aranžerji/aranžerke</p> <p>- Novo, ni omenjeno v ISCO-COM 88</p>	<p>film</p> <p>→ Drugi</p> <p>→ Kiparji/kiparke</p> <p>→ Slikarji/slikarke</p> <p>→ Grafiki/grafičarke</p> <p>→ Multimedijski umetniki/umetnice</p> <p>→ Komiki/komičarke (karikaturisti/karikaturistke)</p> <p>→ Oglaševalci/oglaševalke</p> <p>→ Fotografi/fotografke</p> <p>→ Konservatorji/konservatorke (restavradorji slik)</p> <p>→ Restavradorji/restavradorke zgradb</p> <p>→ Skladatelji/skladateljice</p> <p>→ Vodje orkestrrov in komornih skupin</p> <p>→ Glasbeniki/glasbenice v orkestrrih</p> <p>→ Glasbeniki/glasbenice v cerkvah</p> <p>→ Operni pevci/pevke</p> <p>→ Drugi pevci/pevke</p> <p>→ Koreografi/ koreografke</p> <p>→ Plesalci/plesalke</p> <p>→ Igralci/igralke v gledališču, na televiziji, radiu, v filmu, pripovedovalci/ pripovedovalke zgodb</p> <p>→ Televizijski in radijski direktorji/ direktorice</p> <p>→ Filmski direktorji/direktorice</p> <p>→ Gledališki direktorji/direktorice</p> <p>→ Fotografi/fotografinke serijskih publikacij</p> <p>→ Portretni fotografi/fotografinke</p> <p>→ Modni fotografi/fotografinke</p> <p>→ Televizijski snemalci/snemalke</p> <p>→ Filmski snemalci/snemalke</p> <p>→ Filmski redaktorji/redaktorice</p> <p>→ Snemalci zvoka za televizijo in film</p> <p>→ Mešalci zvoka in snemalci v snemalnih studijih</p> <p>→ Drugi</p> <p>→ Agenti/agentke in pospeševalci/pospeševalke kulturnih dejavnosti</p> <p>→ Animatorji/animatorke kulturnih dejavnosti</p> <p>→ Grafični oblikovalci/oblikovalke</p> <p>→ Ilustratorji/ilustratorke</p> <p>→ Oblikovalci in umetniki v industriji (pohišstva, stekla ipd.)</p> <p>→ Modni oblikovalci</p> <p>→ Tekstilni oblikovalci</p> <p>→ Oblikovalci notranjosti</p> <p>→ Kostumografi/kostumografinke za gledališče, film in televizijo</p> <p>→ Scenografi/scenografinke za gledališče, film in televizijo</p>
---	---

<p>3472 Napovedovalci/napovedovalke, povezovalci/povezovalke ipd.</p> <p>3473 Zabaviščni glasbeniki/zabaviščne glasbenice, glasbeniki/glasbenice ipd. tudi v 2453</p> <p>3474 Artisti/artistke, komiki/komičarke ipd.</p> <p>5113 Turistični vodiči</p> <p>Podskupine skupine 73 (Finomehaniki/finomehaničarke, rokodelci/rokodelke, tiskarji/tiskarke ipd.</p>	<p>→Svetlobni in zvočni tehniki/tehtnice za gledališče, film in televizijo</p> <p>→ Grafični oblikovalci multimedijev (CD-ROM, www ipd.)</p> <p>→ Drugi</p> <p>→ Televizijski napovedovalci/napovedovalke in voditelji/voditeljice intervjujev</p> <p>→ Radijski napovedovalci/napovedovalke</p> <p>→ Drugi</p> <p>→ Pevci/pevke v zborih, nočnih klubih, plesalci stapa</p> <p>→ Glasbeniki/glasbenice (zabava, pop, rok ipd.)</p> <p>→ Ostali pevci/pevke</p> <p>→ Pevci/pevke</p> <p>→ Ostale zabave v živo (koncertni glasbeniki/glasbenice, ventrilokvisti/ventrilokvistke, bikoborci/bikoborke)</p> <p>→ Strokovnjaki/strokovnjakinje za muzeje (vodiči v muzejih, galerijah)</p> <p>→ Umetniki/umetnice ročnih del različnih vrst</p>
---	--

Vir: Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 103-105.

Priloga 5: Kazalniki

Tema	Kazalniki
Spol	Prebivalci, zaposleni na področju kulture, glede na spol (glavna zaposlitev) / Celotno število prebivalcev, zaposlenih na področju kulture (glavna zaposlitev)
	Prebivalci, ki so zaposleni, glede na spol / Celotno število prebivalcev, ki so zaposleni
Starost	Prebivalci, zaposleni na področju kulture (glavna zaposlitev), glede na starostno skupino / Celotno število prebivalcev zaposlenih na področju kulture (glavna zaposlitev)
	Prebivalci, ki so zaposleni, glede na starost / Celotno število prebivalcev, ki so zaposleni
Izobraževanje in usposabljanje	Prebivalci, zaposleni na področju kulture (glavna zaposlitev), ki imajo univerzitetno ali višjo stopnjo izobrazbe / Celotno število prebivalcev zaposlenih na kulturnem področju (glavna zaposlitev)
	Prebivalci, ki so zaposleni in imajo univerzitetno ali višjo stopnjo izobrazbe / Celotno število prebivalcev, ki so zaposleni
	Prebivalci zaposleni na področju kulture (glavna zaposlitev), ki imajo poklicno izobrazbo / Celotno število prebivalcev zaposlenih na področju kulture (glavna zaposlitev)
	Prebivalci, ki so zaposleni in imajo poklicno izobrazbo / Celotno število prebivalcev, ki so zaposleni
Poklicni status	Število delodajalcev in samozaposlenih na področju kulture (glavna zaposlitev) / Število prebivalcev, ki so zaposleni na področju kulture (glavna zaposlitev)
	Število delodajalcev in samozaposlenih / Celotno število prebivalcev, ki so zaposleni
	Število zaposlenih na področju kulture, ki za svoje delo prejema plačilo ter število pomagajočih družinskih članov (glavna zaposlitev) / Število zaposlenih v kulturi (glavna zaposlitev)
	Število zaposlenih, ki za svoje delo prejema plačilo ter število pomagajočih družinskih članov / Celotno število prebivalcev, ki so zaposleni
Delovni čas	Zaposleni (delojemalci) na področju kulture s polnim delovnim časom (glavna zaposlitev) / Celotno število zaposlenih (delojemalcev) na področju kulture (glavna zaposlitev)
	Zaposleni (delojemalci) s polnim delovnim časom / Celotno število zaposlenih (delojemalcev)
	Zaposleni (delojemalci) na področju kulture s krajšim delovnim časom (glavna zaposlitev) / Celotno število zaposlenih (delojemalcev) na področju kulture (glavna zaposlitev)
	Zaposleni (delojemalci) s krajšim delovnim časom / Celotno število zaposlenih (delojemalcev)
Stabilnost zaposlitve	Zaposleni (delojemalci) na področju kulture za nedoločen čas (glavna zaposlitev) / Celotno število zaposlenih (delojemalcev) na področju kulture (glavna zaposlitev)
	Zaposleni za nedoločen čas / Celotno število zaposlenih (delojemalcev)
	Zaposleni (delojemalci) na področju kulture za določen čas (glavna zaposlitev) / Celotno število zaposlenih (delojemalcev) na področju kulture (glavna zaposlitev)
	Zaposleni (delojemalci) za določen čas / Celotno število zaposlenih (delojemalcev)
Dodatna zaposlitev	Zaposleni na področju kulture (glavna zaposlitev) z več kot enim delovnim mestom / Celotno število prebivalcev zaposlenih na področju kulture (glavna zaposlitev)
	Zaposleni z več kot enim delovnim mestom / Celotno število zaposlenih
	Zaposleni z več delovnimi mesti na področju kulture (glavna ali dodatna zaposlitev) / Prebivalci, ki so zaposleni na področju kulture (glavna zaposlitev)
	Zaposleni, ki imajo na področju kulture dodatno zaposlitev / Prebivalci, ki so zaposleni na področju kulture (glavna zaposlitev)

Vir: Definition and Production of Harmonized Statistics on Culture in Europe, 2004, str. 19.

Priloga 6: Tabela A - Kombinacija področij in funkcij, glede na vrsto finančne informacije

Področje/funkcija	Vrsta informacije		
	Vladni izdatki	Podatki institucij	Privatna potrošnja
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturna dediščina (skupaj) <li style="padding-left: 20px;">Od tega: - <i>Muzeji (brez izobraževanja in usposabljanja)</i> <li style="padding-left: 20px;">Delitev na: <li style="padding-left: 40px;">javni muzeji <li style="padding-left: 40px;">zasebni muzeji <li style="padding-left: 20px;">Delitev na: <li style="padding-left: 40px;">umetnost in arheologija <li style="padding-left: 40px;">znanost in etnografija <li style="padding-left: 40px;">drugo - <i>Muzeji (izobraževanje in usposabljanje)</i> 	Yes		
	Yes	Yes	Yes
	Yes	Yes	
	Yes	Yes	
		Yes	
		Yes	
	Yes	Yes	Yes
<ul style="list-style-type: none"> • Arhivi (skupaj) 	Yes	Yes	Yes
<ul style="list-style-type: none"> • Knjižnice (skupaj) <li style="padding-left: 20px;">- <i>Knjižnice (brez izobraževanja in usposabljanja)</i> <li style="padding-left: 40px;">nacionalne knjižnice <li style="padding-left: 40px;">javne knjižnice <li style="padding-left: 40px;">znanstvene in univerzitetne knjižnice <li style="padding-left: 40px;">specializirane knjižnice <li style="padding-left: 40px;">druge večje nespecializirane knjižnice <li style="padding-left: 20px;">- <i>Knjižnice (izobraževanje in usposabljanje)</i> 	Yes	Yes	Yes
	Yes	Yes	Yes
	Yes	Yes	
	Yes	Yes	
	Yes	Yes	
	Yes	Yes	
	Yes	Yes	Yes
<ul style="list-style-type: none"> • Knjige in serijske publikacije (skupaj) 	Yes		Yes
<ul style="list-style-type: none"> • Vizualna umetnost (skupaj) <li style="padding-left: 20px;">Od tega: - Galerije 	Yes	Yes	Yes
<ul style="list-style-type: none"> • Arhitektura (skupaj) 	Yes	Yes	
<ul style="list-style-type: none"> • Upodablajoča umetnost <li style="padding-left: 20px;">Od tega: - Gledališče 	Yes	Yes	Yes
<ul style="list-style-type: none"> • Audiovizualna kultura/spletni viri in gradiva (skupaj) 	Yes	Yes	

Vir: Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 122.

Priloga 7: Tabela B: Osnovna podatkovna matrika za podatke o vladnih izdatkih za kulturo

Področje	Tekoči izdatki in prihodki		Kapitalske investicije
	Prihodki	Izdatki	
<ul style="list-style-type: none"> • Kulturna dediščina (skupaj) <li style="padding-left: 20px;">Od tega: - <i>Muzeji (brez izobraževanja in usposabljanja)</i> <p>(Nadaljuje se tako kot Tabela A...)</p>			

Vir: Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 126.

Priloga 8: Tabela C: Podatkovna matrika za prikazovanje podatkov o kulturnih institucijah

	Vrste institucij			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tekoči prihodki - Promet - Operativne subvencije s strani vlade - Operativne subvencije iz drugih virov - Drugi operativni dohodki ▪ Tekoči izdatki - Nakupi dobrin in storitev - Stroški dela - Drugi operativni stroški ▪ Stroški kapitala ▪ Splošni podatki ▪ Zaposlenost 				

Vir: Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 130.

Priloga 9: Vprašalnik o kulturnem sodelovanju

Ali gledate televizijo?

- da
- ne

Če da:

Katerega od navedenih zvrsti TV programov gledate?

- novice/trenutna dogajanja (*current affairs*)
- nadaljevanke
- glasbene programe
- šport
- filme
- dokumentarne oddaje
- programe za otroke
- *talk show*
- programe TV prodaje
- druge zvrsti zabave (igre, kuhanje, *reality TV* itd.)
- drugo
- ne vem.

Katere so tri zvrsti programov, ki jih najraje gledate?

- novice/trenutna dogajanja (*current affairs*)
- nadaljevanke/serije
- šport
- filme
- dokumentarne oddaje
- programe za otroke
- *talk show*
- programe TV prodaje
- druge zvrsti zabave (igre, kuhanje, *reality TV* itd.)
- drugo
- ne vem.

Ali gledate video ali DVD ...?

- vsak dan
- nekajkrat na teden
- enkrat na teden
- enkrat do trikrat na mesec
- manj pogosto
- nikoli
- ne vem.

Ali poslušate radio ...?

- vsak dan
- nekajkrat na teden
- enkrat na teden

- enkrat do trikrat na mesec
- manj pogosto
- nikoli
- ne vem.

Katero zvrst programa radi poslušate na radiu?

- novice/trenutna dogajanja (*current affairs*)
- glasbo
- šport
- dokumentarne oddaje – igre – druge kulturne programe
- verske programe
- *talk show*
- druge zvrsti zabave (igre, komedije itd.)
- drugo
- ne vem.

Ali uporabljate osebni računalnik?

- vsak dan
- nekajkrat na teden
- enkrat na teden
- enkrat do trikrat na mesec
- manj pogosto
- nikoli
- ne vem.

- **Kako pogosto uporabljate računalnik doma za delo ali študij?**
- **Doma za prostočasne dejavnosti?**
- **Zunaj doma za delo ali študiju?**
- **Zunaj doma za prostočasne dejavnosti?**

	Vsak dan	Večkrat tedensko	Enkrat tedensko	1x do 3x na mesec	Manj pogosto	Nikoli	Ne vem
- doma za delo ali študij							
- doma za prostočasne dejavnosti							
- zunaj doma za delo ali študij							
- zunaj doma za prostočasne dejavnosti							

Ali uporabljate internet?

- vsak dan
- nekajkrat na teden
- enkrat na teden
- enkrat do trikrat na mesec
- manj pogosto
- nikoli
- ne vem.

Za kaj uporabljate internet?

- delo
- obiskovanje strani o muzejih
- obiskovanje strani o političnih strankah
- obiskovanje strani o lokalnih oblasteh
- obiskovanje strani vlade
- prenašanje (*download*) brezplačnega *software*
- iskanje izobraževalnega materiala in dokumentov
- iskanje informacij, povezanih z vašim zdravjem
- iskanje informacij o športu in prostočasnih dejavnostih
- iskanje možnosti za zaposlitev
- iskanje informacij o določenih produktih
- pripravljanje ali zamisel o počitnicah preko iskanja turističnih krajev, nastanitve itd.
- kupovanje zgoščenk
- kupovanje knjig
- kupovanje *software*
- izpeljevanje transakcij na bančnem računu
- kupovanje ali prodajanje delnic
- branje člankov na spletnih straneh časopisov
- pripravljanje lastne spletne strani
- poslušanje radia ali glasbe preko programa Real Player, Windows Media Player ali Quicktime
- gledanje TV programov preko programa Real Player, Windows Media Player ali Quicktime
- igranje računalniških iger
- telefoniranje preko interneta
- sodelovanje v *on-line* prodajah
- komuniciranje preko interneta z uporabo webcama
- pošiljanje elektronske pošte družini, prijateljema ali kolegom
- obiskovanje pogovornih kanalov (*chat rooms*)
- sodelovanje v raziskavah javnega mnenja/tržnih raziskavah
- drugo
- ne vem.

Ali ste prebrali kakšno knjigo v zadnjih dvanajstih mesecih?

- da, za delo
- da, za izobraževalne namene (le obvezen tekst)
- da, za izobraževalne namene (celoten tekst)
- da, iz drugih razlogov (ne zaradi šole/dela)
- ne
- ne vem.

Približno koliko knjig ste prebrali v zadnjih dvanajstih mesecih za ...?

	1-3 knjige	4-7 knjig	8-12 knjig	13 ali več	Ne vem
- za delo					
- Za izobraževalne namene (obvezen tekst)					
- Za izobraževalne namene (celoten tekst)					
- iz drugih razlogov					

Ali berete časopis ...?

- pet so sedem dni na teden
- tri do štiri dni na teden
- en do dva dneva na teden
- manj pogosto
- nikoli
- ne vem.

Ali berete revije ...?

- enkrat na teden ali bolj pogosto
- enkrat do trikrat na mesec
- manj pogosto
- nikoli
- ne vem.

Ali poslušate glasbo?

- vsak dan
- nekajkrat na teden
- enkrat na teden
- enkrat do trikrat na mesec
- manj pogosto
- nikoli
- ne vem.

Ali poslušate glasbo preko ...?

- kaset – plošč – zgoščenk – DVD, ki ni priključen na računalnik
- zgoščenk – DVD na računalniku
- internet naslovov – MP3 datotek - WAV datotek – MIDI datotek na računalniku
- radia – televizije
- drugo
- ne vem.

Kakšno zvrst glasbe poslušate?

- klasično glasbo
- opero, opereto
- *rock*, pop
- *hard rock/heavy metal*
- lahkotno glasbo
- plesno/*house*
- *tehno*
- rap
- jazz, blues
- folklorno, tradicionalno
- svetovno glasbo
- drugo
- ne vem.

Tukaj je seznam kulturnih dejavnosti. Kolikokrat v zadnjih dvanajstih mesecih ste ...?

	Nikoli	1-3 krat	4-6 krat	7-12 krat	Več kot 12 krat	Ne vem
- gledali balet ali plesno predstavo						
- šli v kino						
- šli v gledališče						
- šli na športno prireditev						
- šli na koncert						
- šli v knjižnico						
- obiskali zgodovinske zgradbe (mesta, gradove, cerkve, vrtove itd.)						
- obiskali muzeje ali galerije v vaši državi						
- obiskali muzeje ali galerije v tujini						
- obiskali arheološka mesta						

Kakšne koncerte ste obiskali?

- klasično glasbo
- opero, opereto
- *rock*, pop
- *hard rock/heavy metal*
- lahkotno glasbo
- plesno/*house*
- *tehno*
- rap
- jazz, blues
- folklorno, tradicionalno
- svetovno glasbo
- drugo
- ne vem.

Prebrali vam bomo seznam umetniških dejavnosti, prosim, povejte ali ste v zadnjih dvanajstih mesecih sami ali kot del organizirane skupine ali razreda (ne profesionalno – amatersko)...?

	Sam	Skupina ali razred	Se ni udeleževal	Ne vem
- igrali glasbeni instrument				
- peli				
- igrali				
- plesali				
- pisali kaj				
- kaj fotografirali, posneli film				
- naredili kakšno umetniško dejavnost (skulpturo, slikanje, risanje, kreativno računalništvo, npr. oblikovanje spletnih strani itd.)				

Ali imate doma?

- televizijo
- satelitski krožnik
- kabelsko televizijo
- video rekorder (VCR)
- kamero
- camcorder/video rekorder
- kasetofon
- stereo Hi-fi
- *walkman/diskman/MP3 player*
- predvajalec video iger
- osebni računalnik
- osebni organizator, Personal Digital Assistant/PDA, kot npr. Psion, Palm Pilot itd.
- dostop do interneta
- DVD predvajalnik
- knjige
- enciklopedijo v knjižni obliki
- enciklopedijo na CD romu
- kasete, zgoščenke, video kasete, DVD zgoščenke
- glasbeni instrument
- mobilni telefon.

▪ **Koliko televizorjev imate doma?**

▪ **Koliko enciklopedij v knjižni obliki imate doma?**

▪ **Koliko enciklopedij na CD romu imate doma?**

▪ **Koliko knjig imate doma?**

- 1 do 25 knjig
- 26 do 50 knjig
- 51 do 200 knjig
- 201 do 400 knjig
- več kot 400 knjig
- ne vem.

Demografske spremenljivke, katere je potrebno v raziskavi upoštevati po navodilih delovne skupine, pa so:

- starost (15 let in več);
- spol;
- poklic;
- zaposlitveni status (zaposlen/nezaposlen);
- stopnja izobrazbe (i) nizka: predšolska vzgoja, osnovna šola, strokovno izobraževanje nižje srednje šole, kode 0, 1, 3; (ii) srednja: srednja izobrazba, višja, ne-terciarna izobrazba, kode 3 in 4; (iii) visoka: prva in druga stopnja terciarnega izobraževanja, kode 5 in 6.
- Poleg prikazanih so pri izvedbi raziskave dodali še naslednje demografske spremenljivke:
- politično samousmeritev anketiranih na kontinumu levo-desno;
- zakonski status anketiranega;
- vprašanja o ekonomsko-finančnih razmerah anketiranega in članov njegovega gospodinjstva;
- okolju, v katerem prebiva anketirani.

Seznam vprašanj za anketo je hkrati tudi seznam kazalnikov, na podlagi katerih delovna skupina predlaga obliko meddržavnega primerjanja podatkov.

Preglednica: Kazalniki udeležbe v kulturnih dejavnostih v EU

Države Indikatorji	B	D K	D	G R	E	F	I R L	I	L	N L	A	P	F I N	S	U K	EUR 15
% populacije 15 let in več																
% uporablja PC (osebni računalnik)																
% uporablja PC vsaj nekajkrat na teden																
% uporablja internet																
% uporablja internet vsaj nekajkrat na teden																
% uporablja CD-ROM																
% uporablja CD-ROM vsaj nekajkrat na teden																
% gleda TV manj kot 2 uri dnevno																
% gleda TV 4 ure ali več dnevno																
% posluša radio vsak dan																
% posluša radio vsaj nekajkrat na teden																
% brali knjige v zadnjih 12 mesecih																
% obiskovali javne knjižnice v zadnjih 12 mesecih																
% brali časopise																
% brali revije (<i>magazines</i>)																
% poslušali klasično/lirično/operno/operetno glasbo																
% poslušali drugo glasbo																
% obiskali klasični/lirični/operni/operetni koncert v zadnjih 12 mesecih																
% obiskali koncerte v zadnjih 12 mesecih																
% obiskali kino v zadnjih 12 mesecih																
% obiskali kino v zadnjem mesecu																
% obiskali kino najmanj enkrat v zadnjem mesecu																
% obiskali gledališče v zadnjih 12 mesecih																
% obiskali baletne/plesne predstave v zadnjih 12 mesecih																
% obiskali muzeje v zadnjih 12 mesecih																
% obiskali spomenike v zadnjih 12 mesecih																

Opomba: % = odstotek populacije

Legenda:

B – Belgija

DK – Danska

D – Nemčija

GR – Grčija

E – Španija

F – Francija

IRL – Irska

I – Italija

L – Luksemburg

NL – Nizozemska

A – Avstrija

P - Portugalska

FIN- Finska

Š - Švedska

UK – Velika Britanija

EUR 15 – Evropska Unija (15).

Vir: Interna gradiva MK, 2003.

Priloga 10: Specifični tipi obnašanja pri sodelovanju na področju kulture

SPECIFIČNI TIPI OBNAŠANJA PRI SODELOVANJU NA PODROČJU KULTURE			
Področja	Udeleževanje/ sprejemanje	Predstava/produkcija amaterjev	Interakcija
Kulturna dediščina - zgodovinski spomeniki - muzeji - arheološka najdišča - drugo	- obisk muzejev - obisk arheoloških najdišč - obisk spomenikov	- amaterski zbiralci, arheologi, zgodovinarji ipd.	- virtualni obiski muzejev, spomenikov in arheoloških najdišč
Arhivi	- uporaba arhivov	- amaterski genealogi	- uporaba arhivov prek interneta
Knjižnice			- katalogi, internetna uporaba knjižnic
Knjige in serijske publikacije - knjige - časopisi in serijske publikacije	- branje knjig - branje časopisov, revij	- amaterski pisci novel, kratkih zgodb, pesmi, dnevnikov - amaterski pisci časopisnih člankov ipd.	- uporaba e-knjig - uporaba tiska na internetu - uporaba tiska na CD- ROM-u
Vizualna umetnost - vizualna umetnost - fotografija - multimedijske interdisciplinarne uprizoritve	- obisk razstav	- snemanje filmov, fotografiranje - slikanje - izvajanje multimedijskih in interdisciplinarnih uprizoritev	- virtualni obiski razstav
Arhitektura	- obisk arhitekturnih razstav		- virtualni obiski razstav
Uprizoritvena umetnost - glasba - ples - glasbeno gledališče - dramsko gledališče - multimedijske interdisciplinarne uprizoritve - drugo (cirkus, pantomima ipd.)	- obisk koncertov - obisk baleta/plesa - obisk opere - obisk gledališč - obisk multimedijskih interdisciplinarnih uprizoritev - obisk drugih dogodkov	- igranje, komponiranje - petje - ples - igranje	- uporaba interneta za informiranje o uprizoritveni umetnosti, virtualni obiski krajev dogodkov ipd.
Avdio in avdiovizualni mediji /spletni viri in gradiva - film - radio - televizija - video - avdio posnetki - spletni viri in gradiva	- obisk kinematografov - poslušanje radia - gledanje televizije - gledanje videokaset - poslušanje glasbe	- snemanje in presnemavanje avdio in video kaset	- uporaba spletnih virov in gradiva - uporaba spletne televizije

Vir: Cultural Statistics in the EU, 2000, str. 173.

Priloga 11: NSO¹ raziskava statistike delovne sile za zaposlenost na področju kulture

Raziskava je sestavljena iz:

- glavnega dokumenta »Vprašalnika NSO« in dokumentov ter razlag,
- razlage vprašalnika, predstavlja navodilo NSO.

Raziskavo je poslalo francosko Ministrstvo za kulturo (*French Ministry of Culture*)

Pod vodstvom Eurostata E1 (C-LFS)²

Namen raziskave: Uskladiti raven podrobnosti statističnih podatkov o kulturni zaposlenosti.

Struktura vprašalnika :

- 1. Vsebina raziskave**
- 2. Namen raziskave**
- 3. Informacijo mora NSO posredovati francoskemu Ministrstvu za kulturo**
- 4. Dokumenti, ki jih je potrebno posredovati Eurostat-u (E1), če je država v situaciji 2 ali 3**
- 5. Dodatne informacije**
- 6. Slika za prikaz statistike o kulturni zaposlenosti**
- 7. Tabeli za kulturne dejavnosti in poklice, ki ju je potrebno izpolniti**

1. Vsebina raziskave

V skladu s statistično raziskavo z naslovom »Izvedba metodologije EU-Vodilna skupina za statistiko kulture za kulturno zaposlenost in kulturne izdatke« (*Implementation of the EU-LEG Methodology for Statistics on Cultural Employment and Cultural Expenditure*), bo Delovna skupina za kulturno zaposlenost preučila situacijo v kateri se nahajajo države članice ter države članice AELE (angl. *Americans for Effective Law enforcement*). Glavni cilj je ovrednotiti statistični delež kulturne zaposlenosti in oblikovati kakovosten in zanesljiv sistem kazalnikov med državami članicami.

V prejšnjih študijah je bila za opis zaposlenosti v kulturnih dejavnostih (2-mestna številčna šifra NACE) in za pregled zaposlenosti v kulturnih poklicih (3-mestna številčna šifra ISCO) uporabljena C-LFS. Delovna skupina za kulturno zaposlenost je predlagala, naj se za poenotenje statistike na področju kulturne zaposlenosti opredeli in uredi kulturno področje s skupno osnovo, z določitvijo klasifikacije za ekonomske entitete in za poklice. Postavke NACE in ISCO klasifikacije, ki opredeljujejo kulturno zaposlenost, so zajete v Tabeli 1 in v Tabeli 2.

Glavni cilj na prvi stopnji raziskovanja je ovrednotenje kulturne zaposlenosti, z opredelitvijo minimalnih in maksimalnih domnev. S pomočjo te kombinirane dvojne opredelitve se zajame vse zaposlene v proizvodnji kulturnih proizvodov in storitev, tudi če niso zaposleni v institucijah, ki so uvrščene v kulturni sektor. Poleg profesionalcev in strokovnjakov, ki delujejo na področju kulture, so tako upoštevane tudi osebe, zadolžene za oskrbo trga s kulturnimi proizvodi.

¹ NSO so nacionalne statistične organizacije (angl. *National Statistical Organisation*), ki so zadolžene za izvajanje Ankete o delovni sili (*Labour Force Survey (LFS)*).

Na drugi stopnji je cilj pridobiti podrobnejšo raven podatkov, ki bodo z avtomatskim vnosom dokumentov s tabelami vključeni v Eurostatovo C-LFS podatkovno bazo. Izboljšani podatki bodo zbrani s posredovanjem vprašalnika evropskim NSO, ki bodo morali opredeliti razpoložljivo raven podrobnosti uporabljenih klasifikacij, alternativne vire kulturnih podatkov ter specifična področja, ki jih je potrebno raziskati z neposrednimi raziskavami (npr. arhitektura).

2. Namen raziskave

Cilj je izboljšati obstoječe rezultate (iz raziskave C-LFS za leto 1999) z uporabo podatkov na osnovi bolj podrobnih ravni klasifikacij, to je 3-mestne številčne šifre NACE ali 4-mestne številčne šifre ISCO klasifikacije. Podatki bodo pred objavo agregirani.

Potrebno bo upoštevati tudi nacionalne razlike, ki se nanašajo na definicije, metode vzorčenja in klasifikacije. Ugotovljeno je bilo, da se pojavljajo štiri situacije (glede na spodnjo sliko):

- **Situacija 1:** Vaša C-LFS za leto 2002 je razpoložljiva na ravni podrobnosti 3-mestne številčne šifre NACE in/ali 4-mestne številčne šifre ISCO klasifikacije, podatki so bili vključeni v Eurostatovo (E1) podatkovno bazo;
- **Situacija 2:** Vaša C-LFS za leto 2002 je razpoložljiva na ravni podrobnosti 3-mestne številčne šifre NACE in/ali 4-mestne številčne šifre ISCO klasifikacije, vendar podatki še niso bili vključeni v Eurostatovo (E1) podatkovno bazo;
- **Situacija 3:** Vaša LFS za leto 2002 (ali obdobje od 1999 do 2001) ni razpoložljiva na zahtevani ravni podrobnosti, vendar je bila v nacionalni klasifikaciji šifrirana na primerljivi ravni, kot 3-mestna številčna šifra NACE in/ali 4-mestna številčna šifra ISCO klasifikacije;
- **Ostalo:** To so primeri, ko razpoložljivi viri kulturne zaposlenosti zagotavljajo podatke na nižji ravni podrobnosti kot jo zagotavlja C-LFS. Ti bodo obravnavani kasneje med nacionalnimi predstavniki znotraj Eurostatove Delovne skupine za statistiko kulture.

3. Informacijo mora NSO posredovati francoskemu Ministrstvu za kulturo

4. Dokumenti, ki jih je potrebno posredovati Eurostatu (E1), če je država v situaciji 2 ali 3

Države članice so bile udeležene v C-LFS v letu 2002. Večina je pripravila podatke na ravni podrobnosti 2-mestne številčne šifre NACE in 3-mestne številčne šifre ISCO klasifikacije, čeprav razpolagajo s podatki na nižjih ravneh podrobnosti. Obravnavane NSO se je prosilo, da pripravijo spodaj opisane dokumente, ki morajo ustrezati Eurostatovi bazi podatkov za zaposlene osebe z glavno zaposlitvijo v NACE/ISCO razredu (glej ravni podrobnosti v kulturnih Tabelah 1 in 2):

Za zadnje razpoložljivo leto (1999, 2000, 2001, 2002)					
Leto in četrtletje	Identifikacijska šifra izbranega gospodinjstva	Individualna serijska številka znotraj vsakega gospodinjstva	NACE 4-mestna številčna šifra	NACE 3-mestna številčna šifra	ISCO 4-mestna številčna šifra

Dokumenti bodo vnešeni v Eurostatovo C-LFS podatkovno bazo, kjer bo vsak zapis dopolnjen s podrobnejšimi podatki.

5. Dodatne informacije

• Intervali zaupanja

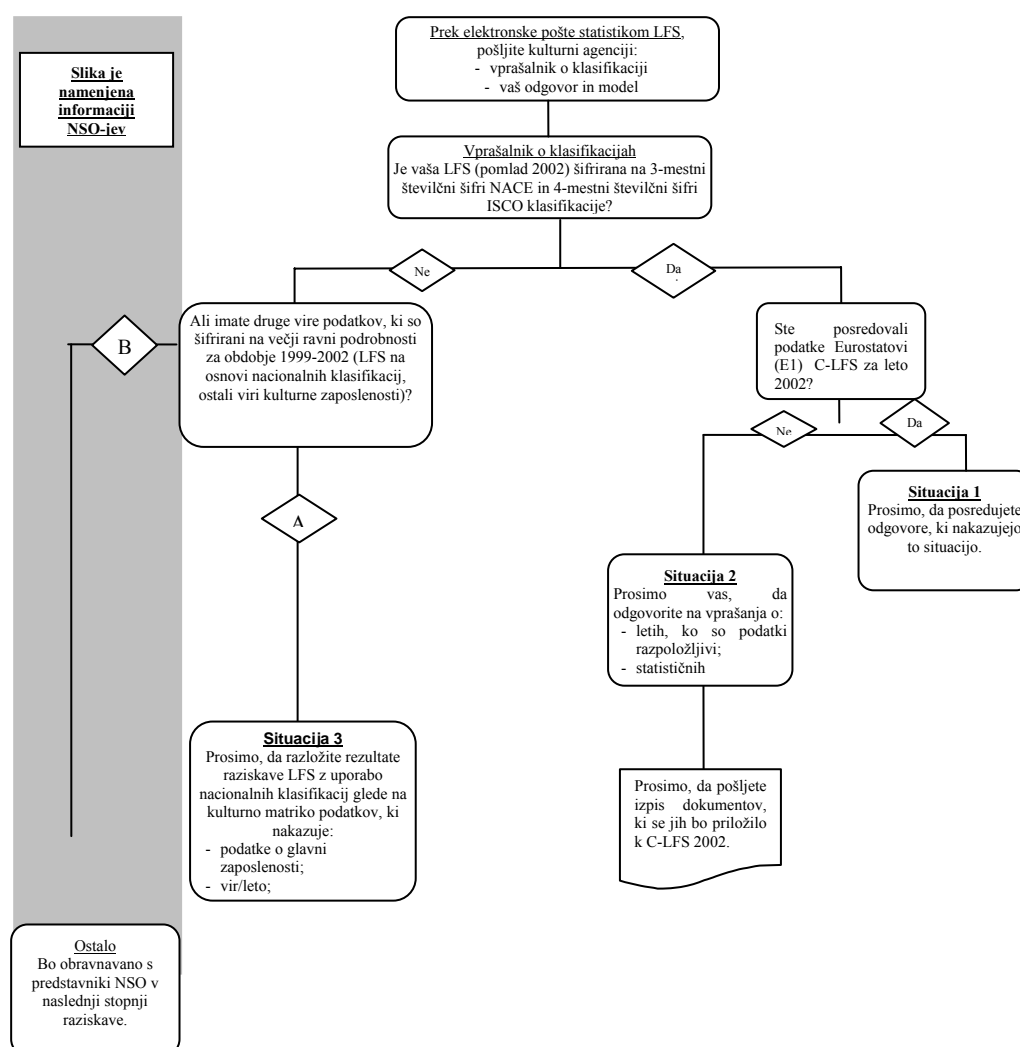
NSO so odgovorne za izbiro vzorca za C-LFS, za obliko vprašalnika ter za organiziranje anketiranja. V skladu s harmonizirano evropsko regulativo posredujejo rezultate raziskave C-LFS. Da bi lahko uporabili nacionalne rezultate na čimboljši način, potrebujemo vse informacije, povezane z vašim statističnim procesom in natančnostjo:

- vzorčna napaka in ocena variabilnosti,
- interval zaupanja ipd.,

ter metode/programa, s katerimi kvantificirate rezultate.

Boste posredovali ustrezne dokumente na to temo?

6. Slika za opredelitev statistike o kulturni zaposlenosti

7. Tabeli za kulturne dejavnosti in poklice, ki ju je potrebno izpolniti

Če je vaša država v situaciji 2 ali 3, potem izpolnite le »Splošno informacijo« v glavi vprašalnika. Tabeli 1 in 2 izpolnete le, če je vaša država v situaciji 3.

Za izračune deležev so potrebni podatki o značilnostih oseb:

- ženska/moški;
- 15-24 let/25-49 let/50 let in več;
- najvišja dosežena raven izobrazbe ali usposabljanja: ISCED 5 in 6/ostale postavke iz po ISCED-u;
- zaposleni/samozaposleni (vključno s pomagajočimi družinskimi člani);
- delovno mesto za nedoločen čas ali delovno razmerje po pogodbi o delu za neomejen čas trajanja/delovno mesto za določen čas ali delovno razmerje po pogodbi o delu za določen rok trajanja;
- polni delovni čas/krajši delovni čas;
- obstoj več kot enega delovnega mesta ali posla: samo eno/več kot eno.

Vprašalnik o delovni sili (*Labour Force Statistics*)

Splošna informacija

	Da	Ne		
Je anketa o delovni sili (C-LFS) najboljši vir podatkov za statistiko kulture v vaši državi?	☐	☐		
Če je tako, ali so ti podatki razpoložljivi na ravni podrobnosti:	☐	☐		
NACE 3-mestna številčna šifra?	☐	☐		
NACE 4-mestna številčna šifra?	☐	☐		
ISCO 4-mestna številčna šifra?	☐	☐		
	1999	2000	2001	2002
Ne glede na vire podatkov, za katera leta so podatki razpoložljivi?	☐	☐	☐	☐

Tabela 1: Kulturne dejavnosti

3-mestna številčna šifra	NACE 4-mestna številčna šifra	Statistična pojasnila ²	Situacija 3	Število zaposlenih oseb (kot glavna zaposlitev)
			Nacionalna klasifikacija šifer	
22.1 Založništvo				
	22.11 Izdajanje knjig			
	22.12 Izdajanje časopisov			
	22.13 Izdajanje revij in periodike			
	22.14 Izdajanje posnetih zapisov zvočnega zapisa			
	22.15 Drugo založništvo			
22.2 Tiskarstvo in z njim povezane storitve				
22.3 Razmnoževanje posnetih nosilcev zvoka				
92.1 Filmska in video dejavnost				
	92.11 Snemanje filmov in videofilmov			
	92.12 Distribucija filmov in videofilmov			
	92.13 Kinematografska dejavnost			
92.2 Radijska in televizijska dejavnost				
	92.20 Radijska in televizijska dejavnost			
92.3 Umetniško ustvarjanje in poustvarjanje ter druge razvedrilne dejavnosti				
	92.31 Umetniško ustvarjanje in poustvarjanje			
	92.32 Obratovanje objektov za kulturne dejavnosti			
	92.33 Dejavnost sejmišč in zabaviščnih parkov			
	92.34 Druge razvedrilne dejavnosti			
92.4 Dejavnost tiskovnih agencij				
	92.40 Dejavnost tiskovnih agencij			
92.5 Dejavnost knjižnic, arhivov, muzejev in drugee kulturne dejavnosti				
	92.51 Dejavnost knjižnic in arhivov			
	92.52 Dejavnost muzejev, varstvo kulturne dediščine			
	92.53 Dejavnost botaničnih in živalskih vrtov ter naravnih rezervatov			
92.6 Športna dejavnost				
92.7 Druge dejavnosti za sprostitve				
52.4 Trgovina na drobno v drugih specializiranih prodajalnah				
	52.45 Trgovina na drobno z električnimi gospodinjstvi, radijskimi in TV napravami			

² Statistična značilnost (tj. najmanjše število, ki ga je potrebno upoštevati).

Tabela 1: Kulturne dejavnosti (nadaljevanje)

	Trgovina na drobno z gramofonskimi ploščami, posnetimi magnetofonskimi in videotrakovi, laserskimi in podobnimi ploščami in kasetami		-	
	52.47 Trgovina na drobno s knjigami, časopisi, revijami, papirjem, pisalnimi potrebščinami			
	(Dejavnost knjigarn in trgovina na drobno s časopisi, revijami)		52.471 in 52.472	
	Trgovina na drobno s časopisi, revijami		52.472	
	Dejavnost knjigarn		52.471	
	52.48 Trgovina na drobno v drugih specializiranih prodajalnah			
	Trgovina na drobno z umetniškimi izdelki		52.486	
51.4	Trgovina na debelo z izdelki široke porabe			
	51.43 Trgovina na debelo z električnimi gospodinjstskimi, radijskimi in TV napravami			
	Trgovina na debelo z gramofonskimi ploščami, posnetimi magnetofonskimi in videotrakovi, laserskimi in podobnimi ploščami in kasetami		-	
	51.47 Trgovina na debelo z drugimi izdelki široke porabe			
	Trgovina na debelo s knjigami in časopisi		-	
	Trgovina na debelo s časopisi		-	
	Trgovina na debelo s knjigami		-	
74.2	Prostorsko načrtovanje, projektiranje in tehnično svetovanje			
	74.20 Prostorsko načrtovanje, projektiranje in tehnično svetovanje			
	Geodetsko, geološko, geofizikalno, geokemično in drugo opazovanje, meritve in kartiranje; Prostorsko, urbanistično in krajinsko načrtovanje		74.201 in 74.202	
74.8	Raznovrstne poslovne dejavnosti			
	74.84 (ali 74.87) Druge raznovrstne poslovne dejavnosti			
	Prirejanje razstav, sejmov in kongresov		74.871	
	Oblikovanje, aranžerstvo, dekoraterstvo		74.872	
	Notranja dekoracija in aranžerstvo (aranžiranje izložb in prostorov)			
	Druge poslovne dejavnosti		74.873	
80.3	Višje strokovno, visoko strokovno in univerzitetno izobraževanje			
	80.30 Višje strokovno, visoko strokovno in univerzitetno izobraževanje		80.301 80.302 80.303	
80.4	Dejavnost voznških šol ter drugo izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje			
	80.42 Drugo izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje			
	(Dejavnost glasbenih in drugih umetniških šol)		80.421	

Tabela 1: Kulturne dejavnosti (nadaljevanje)

91.3 Umetniško ustvarjanje in poustvarjanje ter druge razvedrilne dejavnosti				
	91.33 Dejavnost drugih članskih organizacij			
	(Dejavnost organizacij, ki se ukvarjajo s organiziranjem dogodkov in z osveščanjem javnosti.)			

Legenda:

 : Tako označena podpodročja se izpolnijo, če vaša nacionalna klasifikacija zagotavlja podatke na takšni ravni podrobnosti.

Tabela 2: Kulturni poklici

ISCO-COM 3-mestna številčna šifra	ISCO-COM 4 -mestna številčna šifra	Statistična pojasnila ²	Situacija 3	Število zaposlenih oseb (kot glavna zaposlitev)
			Nacionalna klasifikacija šifer	
243 Arhivarji/arhivarke, knjižničarji/knjižničarke				
	24.31 Arhivarji/arhivarke, konservatorji/ konservatorke ipd.			
	24.32 Bibliotekarji/bibliotekarke, dokumentalisti/dokumentalistke ipd.			
245 Umetniški ustvarjalci, poustvarjalci/umetni ške ustvarjalke, poustvarjalke ipd.				
	24.51 Pisatelji/pisateljice, novinarji/ novinarke ipd.			
	24.52 Kiparji/kiparke, slikarji/slikarke ipd.			
	24.53 Glasbeniki/glasbenice, skladatelji/ skladateljice, pevci/pevke			
	24.54 Plesalci/plesalke, koreografi/koreografinke			
	24.55 Igralci/igralke, režiserji/režiserke ipd. ter direktorji			
313 Tehniki/tehnice za upravljanje optičnih in elektronskih naprav				
	31.31 Fotografi/fotografinke in operaterji/operaterke za slikovni in zvočni zapis			
	31.32 Operaterji/operaterke oddajnih, telekomunikacijskih naprav			
	31.33 Operaterji/operaterke medicinskih naprav			
	31.39 Tehniki/tehnice za upravljanje optičnih in elektronskih naprav, ki niso nikjer drugje uvrščeni			

Tabela 2: Kulturni poklici (nadaljevanje)

347 Poklici za kulturno, razvedrilno in športno dejavnost				
	34.71 Dekoraterji/dekoraterke, aranžerji/aranžerke, oblikovalci/oblikovalke ipd.			
	34.72 Napovedovalci/napredovalke, povezovalci/povezovalke, voditelj/voditeljica intervjujev			
	34.73 Zabavišni glasbeniki/zabavišne glasbenice, zabavišni delavci/zabavišne delavke, zabavišni pevci/zabavišne pevke ipd.			
	34.74 Artisti/artistke, komiki/komičarke ipd.			
	34.75 Športniki/športnice ipd.			
214 Strokovnjaki/strokovnjakinje tehnično-tehnoloških ved				
	21.41 Arhitekti/arhitektke, arhitekti oblikovalci/arhitektke oblikovalke, arhitekt urbanist/arhitektke urbanistke			
731 Finomehaniki/finomehaničarke ipd.				
	73.11 Izdelovalci/izdelovalke in popravljalci/popravljalke preciznih instrumentov			
	73.12 Izdelovalci/izdelovalke, uglaševalci/uglaševalke glasbil			
	73.13 Izdelovalci/izdelovalke nakita in bižuterije			
732 Keramiki/keramičarke, steklarji/steklarke ipd.				
	73.21 Lončarji/lončarke, keramiki/keramičarke			
	73.22 Steklarji/steklarke, steklobrusilci/steklobrusilke, steklarji polirci/steklarji polirke, steklopihalci/steklopihalke, steklorezalci/steklorezalke			
	73.23 Graverji/graverke stekla, jedkarji/jedkarke stekla ipd.			
	73.24 Dekoraterji/dekoraterke stekla, keramike ipd.			
733 Izdelovalci/izdelovalke predmetov domače obrti				
	73.31 Izdelovalci/izdelovalke predmetov domače obrti iz lesa in drugih materialov			
	73.32 Izdelovalci/izdelovalke predmetov domače obrti iz tekstilij, usnja in podobnih izdelkov			

Tabela 2: Kulturni poklici (nadaljevanje)

734 Tiskarski in sorodni poklici za neindustrijski način dela				
	73.41 Stavci/stavke, tiskarji/tiskarke ipd.			
	73.42 Livarji/livarke stereotispkih plošč in galvanotipisti			
	73.43 Izdelovalci/izdelovalke tiskovnih predlog in tiskovnih sestavkov			
	73.44 Razvijalci/razvijalke filmov ipd.			
	73.45 Knjigovezci/knjigopvezke ipd.			
	73.46 Sitotiskarji/sitotiskarke, ročni sitotiskarji/ročne sitotiskarke na tekstilije in druge vrste materiala			

Vir: Definition and Production of Harmonized Statistics on Culture in Europe, 2004, str. 35-42.

Priloga 12: Vprašalnik Statistika javnih kulturnih izdatkov in prejemkov

<p style="text-align: center;">Nacionalno poročilo DRŽAVA Področje/subjekt Statistika javnih kulturnih izdatkov in prejemkov</p> <p>▪ avtor nacionalnega poročila:</p> <ul style="list-style-type: none">- ime- institucija in naslov- narava/status/vrsta institucije <p>▪ splošen opis in kratka zgodovina nacionalnega statističnega sistema o javnih izdatkih za kulturo glede na ravni vlade</p> <p>▪ sedanja situacija (Informacija naj bo prikazana za vsako raven vlade (tudi za centralno vlado: druga ministrstva) ali za različna sredstva.)</p> <ul style="list-style-type: none">- vir podatkov- institucija (in naslov)- vrsta institucije- opis podatkov- ravni vlade- področje/a (makro področja in podpodročja), ki so pokrita- razpoložljiva ekonomska delitev <p>(Spodnje tabele naj bodo oblikovane glede na razširjenost področij in podpodročij, ter za vsako raven vlade posebej.)</p> <ul style="list-style-type: none">- poreklo/vrsta podatkov- metoda zbiranja- časovni razpon- zadnje razpoložljivo leto- viri publikacij- kontaktna oseba (ime in napotitev)- komentar. <p>▪ Nacionalne analize in komentarji (Podrobnosti so pojasnjene spodaj.)</p> <p>▪ Prihodnji razvoj Predstavljen naj bo srednjeročni in dolgoročni razvoj glede na razpoložljivost usklajenih in primerljivih podatkov ter pričakovan razvoj v financiranju kulturnega sektorja.</p>

Nacionalne analize in komentarji

V nacionalnem poročilu je postavka 2 predvsem opisna, ostale postavke pa vsebujejo komentarje in opazke, ki bodo omogočile primerjavo podatkov znotraj predlagane zasnove ter pojasnile posebnosti države pri zbiranju podatkov, delitvi področij in podpodročij ter posebnosti kulturnih izdatkov in financiranja.

V interesu delovne skupine so tudi odgovori na naslednja vprašanja:

- Če je za izračunavanje javnega financiranja v državi uporabljena COFOG klasifikacija (da bi preverili skladnost klasifikacije Eurostata in COFOG nomenklature), opredelite, na kateri ravni podrobnosti je

uporabljena in za katere ravni vlade? Je ta postopek uporabljen samo na nekaterih področjih? Navedite primere, ki prikazujejo razlike.

- Kakšen je pomen posrednih subvencij kulturnemu sektorju (davčne olajšave, davčni krediti, oprostitve davkov ipd. na eni strani ter prejemki od naročnin za radio in televizijo, prejemki od loterij ipd. na drugi strani) v vaši državi?
- Izdatke kulturnih institucij, ki so javne (njihovi izdatki so v celoti vključeni v proračun vlade) se obravnava na drugačen način kot izdatke zunanjih izvajalcev.

Da bi popravili napako v oceni javnih izdatkov, ki nastane v primeru transferjev po namenu, opredelite:

- Kakšen je delež javnih kulturnih institucij in zunanjih institucij, ki delujejo v državi?
- So osebe, zaposlene v zunanjih institucijah, plačane direktno in v celoti ali le delno iz sredstev javnega proračuna?
- S podatki prikažite status zgoraj omenjenih kulturnih institucij in kulturne uprave v državi: so v večjem delu v lasti vlade ali so v najemu?
- Med institucijami, ki so financirane s strani mednarodnih kulturnih institucij (podpodročje 94), naštejte nekaj takšnih, ki so prejele večji del finančnih sredstev.
- **Izobraževalne dejavnosti:** Zaradi heterogenosti podatkov o javnih izdatkih za umetniško in kulturno izobraževanje, je bilo sklenjeno, da se upošteva le specializirano izobraževanje na umetniškem in kulturnem področju, ki se izvaja v specifičnih ustanovah (akademiških, glasbenih konzervatorijih ipd.). Ocenite pomen te predpostavke glede na stanje v vaši državi.

Spodnje tabele (Tabela 1, 2 in 3) so namenjene ekonomski razčlenitvi izdatkov in prejemkov za kulturo. To so tabele za opis podatkov v nacionalnem poročilu.

Tabela 1: Javni kulturni izdatki in prejemki

	Javni kulturni izdatki	Razpoložljivi	Nerazpoložljivi
BRUTO	samo celotni tekoči in kapitalni		
	tekoči		
	kapitalni		
	tekoči direktni		
	tekoči transfer		
	kapitalni direktni		
	kapitalni transfer		
	tekoči direktni za osebe		
	tekoči drugi direktni		
	tekoči transferji ostalim ravnem vlade		
	tekoči ostali transferji		
	kapitalni transferji drugim ravnem vlade		
	kapitalni ostali transferji		
	PREJEMKI	samo celotni tekoči in kapitalni transferji iz ostalih ravni vlade	
samo celotni tekoči in kapitalni direktni prejemki			
tekoči transfer iz ostalih ravni vlade			
tekoči direktni transfer			
tekoči transfer iz ostalih ravni vlade			
kapitalni direktni prejemki			
NETO	samo celotni tekoči in kapitalni neto izdatki		
	tekoči neto izdatki		
	kapitalni neto izdatki		

Tabela 2: Kulturni izdatki

Država: Raven vlade: Leto (zadnje razpoložljivo leto):		KULTURNI IZDATKI												
		SKUPAJ	Tekoči						Kapital					
			Skupaj tekoči	Direktni			Transfer			Skupaj kapital	direktni kapital	Transfer		
				skupaj direktni tekoči	osebje	drugo	skupaj transfer tekoči	drugim ravnem vlade	drugo			skupaj transfer kapitalni	drugim ravnem vlade	drugo
KULTURNA PODROČJA IN PODPODROČJA														
A	KULTURNE DOBRINE IN STORITVE													
1	KULTURNA DEDIŠČINA													
	11 zgodovinski spomeniki													
	12 muzeji													
	13 arheološka najdišča													
	14 ostalo													
	18 ostalo, ni razporejeno po podpodročjih													
	19 izobraževalne dejavnosti													
2	ARHIVI													
	21													
	29 izobraževalne dejavnosti													
3	KNJIŽNICE													
	31													
	39 izobraževalne dejavnosti													
B	UMETNOST													
4	ARHITEKTURA													
	41													
	49 izobraževalne dejavnosti													
5	VIZUALNA UMETNOST													
	51 vizualna umetnost													
	52 fotografija													
	53 multimedijske interdisciplinarne uprizoritve													
	58 ostalo, ni razporejeno po podpodročjih													
	59 izobraževalne dejavnosti													
6	UPRIZORITVENA UMETNOST													
	61 glasba													
	62 ples													
	63 glasbeno gledališče													

Tabela 2: Kulturni izdatki (nadaljevanje)

	64 gledališče													
	65 multimedijske interdisciplinarne uprizoritve													
	66 ostala umetnost													
	68 ostalo, ni razporejeno po podpodročjih													
	69 izobraževalne dejavnosti													
C	MEDIJI													
7	KNJIGE IN SERIJSKE PUBLIKACIJE													
	71 knjige													
	72 serijske publikacije													
	78 ostalo, ni razporejeno po podpodročjih													
	79 izobraževalne dejavnosti													
8	AVDIOVIZUALNI MEDIJI TER SPLETNI VIRI IN GRADIVA													
	81 kinematograf													
	82 radio													
	83 televizija													
	84 video													
	85 zvočni posnetki													
	86 spletni viri in gradiva													
	88 ostalo, ni razporejeno po podpodročjih													
	89 izobraževalne dejavnosti													
D	INTERDISCIPLINARNOST													
9	INTERDISCIPLINARNOST													
	91 socio-kulturni pojavi													
	92 ostale institucije (institucije, ki zagotavljajo finančna sredstva ipd.)													
	93 kulturne povezave s tujino													
	94 mednarodne institucije													
	95 uprava													
	99 izobraževalne dejavnosti													
E	NI RAZPOREJENO PO PODROČJIH													
10	NI RAZPOREJENO													
SKUPAJ														

Tabela 3: Kulturni prejemki

Država:		KAPITALNI PREJEMKI													
Raven vlade:		SKUPAJ	Tekoči						Kapitalni						
Leto (zadnje razpoložljivo leto):			skupaj tekoči	Direktni skupaj direktni tekoči	skupaj transfer tekoči	Transfer			skupaj kapital	Direktni skupaj direktni tekoči	skupaj transfer	Transfer			drugo
						iz drugih ravni vlade						iz drugih ravni vlade			
						raven 1	raven 2	raven 3				raven 1	raven 2	raven 3	
A	KULTURNE DOBRINE IN STORITVE														
1	KULTURNA DEDIŠČINA														
	11 zgodovinski spomeniki														
	12 muzeji														
	13 arheološka najdišča														
	14 ostalo														
	18 ostalo, ni razporejeno po podpodročjih														
	19 izobraževalne dejavnosti														
2	ARHIVI														
	21														
	29 izobraževalne dejavnosti														
3	KNJIŽNICE														
	31														
	39 izobraževalne dejavnosti														
B	UMETNOST														
4	ARHITEKTURA														
	41														
	49 izobraževalne dejavnosti														
5	VIZUALNA UMETNOST														
	51 vizualna umetnost														
	52 fotografija														
	53 multimedijske interdisciplinarne uprizoritve														
	58 ostalo, ni razporejeno po podpodročjih														
	59 izobraževalne dejavnosti														

Tabela 3: Kulturni prejemki (nadaljevanje)

6	<i>UPRIZORITVENA UMETNOST</i>																
	61 glasba																
	62 ples																
	63 glasbeno gledališče																
	64 gledališče																
	65 multimedijske interdisciplinarne uprizoritve																
	66 ostala umetnost																
	68 ostalo, ni razporejeno po podpodročjih																
	69 izobraževalne dejavnosti																
C	MEDIJI																
7	<i>KNJIGE IN SERIJSKE PUBLIKACIJE</i>																
	71 knjige																
	72 serijske publikacije																
	78 ostalo, ni razporejeno po podpodročjih																
	79 izobraževalne dejavnosti																
8	<i>AVDIOVIZUALNI MEDIJI TER SPLETNI VIRI IN GRADIVA</i>																
	81 kinematograf																
	82 radio																
	83 televizija																
	84 video																
	85 zvočni posnetki																
	86 spletni viri in gradiva																
	88 ostalo, ni razporejeno po podpodročjih																
	89 izobraževalne dejavnosti																
D	INTERDISCIPLINARNOST																
9	<i>INTERDISCIPLINARNOST</i>																
	91 socio-kulturni pojavi																
	92 ostale institucije (institucije, ki zagotavljajo finančna sredstva ipd.)																
	93 kulturne povezave s tujino																
	94 mednarodne institucije																

Tabela 3: Kulturni prejemki (nadaljevanje)

	95 uprava															
	99 izobraževalne dejavnosti															
E	NI RAZPOREJENO PO PODROČJIH															
10	NI RAZPOREJENO															
	SKUPAJ															

Vir: Task Force on Cultural Expenditure and Financing, 2004, str. 39-46.

Priloga 13: Program statističnih raziskovanj za področje kulture za leto 2004 - redne naloge

Poobl. izvajalec	Zap. št.	Raziskovanje Ime/Oznaka	Vsebina	Namen	Periodika izvajanja	Obdobje ali dan opazovanja	Kdo mora dati podatke in kdaj	Obveznost poročanja	Delo v tekočem letu	Rok prve prijave	Pravne in druge podlage
	34	Kultura									
	341	Statistika kulture									
SURS	341.01	Letno poročilo za knjige in brošure ZAL-KB	Knjige in brošure po avtorju, jeziku originala, UDK, zvrsti, založniku, nakladi	Spremljanje stanja na področju kulture	L	Preteklo leto	NUK 15. 04. 2004	Obvezno		02. 08. 2004	OS
SURS	341.02	Letno poročilo za serijske publikacije ZAL-SP	Serijske publikacije po pogostosti izhajanja, jeziku teksta, UDK, zvrsti, založniku, nakladi	Spremljanje stanja na področju kulture	L	Preteklo leto	NUK 15. 04. 2004	Obvezno		02. 08. 2004	OS
SURS	341.03	Letno poročilo o gledališki dejavnosti KU-GL	Gledališča in skupine ter drugi producenti, izvedena dela, predstave, obiskovalci, gostovanja, zaposleni	Spremljanje stanja na področju kulture	L	Pretekla gledališka sezona	Gledališča, skupine, producenti 04. 10. 2004	Obvezno		24. 02. 2005	OS
SURS	341.04	Letno poročilo filharmonije in poklicnih orkestrrov KU-FO	Orkestri po vrsti, koncerti, obiskovalci, gostovanja, zaposleni	Spremljanje stanja na področju kulture	L	Pretekla gledališka sezona	Poklicni orkestri. 22. 09. 2004	Obvezno		23. 12. 2004	OS
SURS	341.05	Letno poročilo RTV organizacij KU-RTV	Status RTV organizacij, radijski in TV-program po zvrsti, zaposleni, finančna sredstva; zavezcanci za RTV-prispevek	Spremljanje stanja na področju kulture	L	Preteklo leto	RTV organizacije in RTV Slovenija 22. 04. 2004	Obvezno		04. 08. 2004	OS
SURS	341.06	Letno poročilo o proizvodnji in izvozu filmov FILM-P	Proizvedeni in izvoženi filmi in videofilmi po tehničnih značilnostih in vrsti, finančna sredstva	Spremljanje stanja na področju kulture	L	Preteklo leto	Producenti filmov in videofilmov 14. 04. 2004	Obvezno		01. 08. 2004	OS
SURS	341.07	Letno poročilo o uvozu in distribuciji filmov FILM-D	Uvoženi in distribuirani filmi in videofilmi po državi porekla, vrsti, številu komercialnih kopij, finančna sredstva	Spremljanje stanja na področju kulture	L	Preteklo leto	Distributerji filmov in videofilmov 14. 04. 2004	Obvezno		01. 08. 2004	OS
SURS	341.08	Letno poročilo kinematografov KINO	Oprema kinematografov, predvajani filmi, predstave, obiskovalci, zaposleni, prihodki, odhodki	Spremljanje stanja na področju kulture	L	Preteklo leto	Kinematografi 19. 04. 2004.	Obvezno		01. 07. 2004	OS
SURS	341.09	Letno poročilo kulturnih domov KU-DK	Kulturni domovi po vrstah, kongresna, izobraževalna in kulturna dejavnost, zaposleni	Spremljanje stanja na področju kulture	L	Pretekla gledališka sezona	Kulturni domovi, zavodi za kulturo in drugi organizatorji kulture 18. 10. 2004.	Obvezno		17. 03. 2005	OS
SURS	341.10	Poročilo muzejev in muzejskih zbirk - vsako tretje leto od leta 2001 (zbiranje podatkov) KU-MZ	Muzeji in muzejske zbirke po vrstah, predmeti po vrstah, razstave, gostovanja, obiskovalci, zaposleni, prihodki, odhodki	Spremljanje stanja na področju kulture	3L	Preteklo leto	Muzeji in muzejske zbirke 19. 04. 2004	Obvezno		02. 11. 2004	OS
SURS	341.11	Letno poročilo o razstavnih dejavnosti galerij - razstavišč KU-GR	Razstave po vrstah, gostovanja, obiskovalci, zaposleni	Spremljanje stanja na področju kulture	L	Preteklo leto	Galerije, razstavišča 27. 01. 2004	Obvezno		24. 06. 2004	OS

Vir: Program statističnih raziskovanj za področje kultura za leto 2004 - redne naloge, 2004, str. 41-42.

Priloga 14: Program statističnih raziskovanj za področje kulture za leto 2004 - razvojne naloge

Poobl. izvajalec	Zap. št.	Raziskovanje Ime/Oznaka	Vsebina	Namen	Periodika izvajanja	Obdobje ali dan opazovanja	Kdo mora dati podatke in kdaj	Obveznost poročanja	Delo v tekočem letu	Rok prve prijave	Pravne in druge podlage	
	R34	Kultura										
	R341	Statistika kulture										
SURS	R341.01	Statistika kulture	Spremljanje razvoja (in nato uvajanje) novih metodologij, ki jo za to področje pripravlja Eurostat; poročanje razpoložljivih podatkov glede financiranja v kulturi, zaposlenih v kulturi in udeležbe v kulturnih dejavnostih	Posodobitev, mednarodna primerljivost	MK, NUK, UMAR, DURS ³³ idr.			MK, NUK, UMAR, DURS idr.		Sodelovanje na mednarodnih sestankih; študij gradiv		GD
SURS	R341.02	Statistika kulture	Revizija statistike kulture	Posodobitev, potrebe uporabnikov po podatkih	Ministrstvo za kulturo, NUK, Filmski sklad RS, Društvo slovenskih filmskih ustvarjalcev, Svet za radiofuzijo RS, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Skupnost muzejev, Univerza v Ljubljani (Filozofska fakulteta in FDV), RTV Slovenija idr.					Sodelovanje v delovnih skupinah statističnega sosveta za kulturo		PP

Vir: Program statističnih raziskovanj za področje kultura za leto 2004 - razvojne naloge, 2004, str. 17.

³³ Davčna uprava Republike Slovenije.

Priloga 15: Podatki, ki jih zbira SURS z statističnimi raziskovanji za področje statistike kulture

▪ **Statistično poročilo o uvozu in distribuciji (prometu) filmov in videofilmov (FILM-D)**

Raziskava FILM-D daje podatke o:

- vrsti uvoženega filma ali videofilma,
- značilnostih uvoženega filma ali videofilma,
- številu uvoženih kopij filma ali videofilma,
- številu celovečernih filmov v prometu v kinematografih,
- bruto dohodku od prodanih vstopnic za filme,
- številu filmov in videofilmov v prometu na televiziji,
- številu videofilmov z licenčnimi pravicami v prometu.

▪ **Statistično poročilo o domači proizvodnji filmov in videofilmov ter distribuciji in izvozu domačih filmov in videofilmov (FILM-P)**

Raziskava FILM-P daje podatke o:

- vrsti filma ali videofilma,
- značilnostih filma ali videofilma,
- morebitni koprodukciji,
- sredstvih, porabljenih za proizvodnjo celovečerca,
- poimenskemu seznamu distribuiranih filmov ali videofilmov,
- poimenskemu seznamu izvoženih filmov ali videofilmov.

▪ **Letno statistično poročilo kinematografov (KINO)**

Raziskava KINO daje podatke o:

- vrsti kinematografa,
- kinoprojektorjih v kinematografu,
- tehniki predvajanja filmov,
- številu dni v tednu, ko ima kinematograf predstave,
- predvajanih celovečercih,
- predvajanih kratkih filmih,
- predstavah kinematografov,
- zaposlenih osebah v kinematografih,
- finančnih podatkih v kinematografih.

▪ **Statistični poročilo splošnih arhivov (KU-ARH)**

Raziskava KU-ARH daje podatke o:

- vrsti arhiva,
- vrstah arhivskega gradiva,
- prevzemu arhivskega gradiva,
- restavriranju gradiva,
- številu publikacij arhiva,
- izposoji arhivskega gradiva,
- zgradbi in opremi arhiva,
- razstavah in obiskovalcih v arhivu,
- izobraževanjih arhiva,
- osnovnih podatkih arhivske knjižnice,

- in zaposlenih osebah v arhivu.

▪ **Statistično poročilo splošnih knjižnic (KU-BIB)**

Raziskava KU-BIB daje podatke o:

- vrsti šolske knjižnice,
- številu učencev, ki jim je knjižnica namenjena,
- oddelkih in dislociranih enotah,
- letu ustanovitve knjižnice,
- uporabnikih šolske knjižnice,
- prostem pristopu do gradiva,
- uporabni površini,
- čitalnici in čitalniških sedežih,
- računalniški in avdiovizualni ter drugi opremi v knjižnici,
- programski opremi,
- klasičnih in drugih knjižničnih katalogih,
- zbirki knjižničnega in neknjižničnega gradiva,
- dolžini polic,
- prirastu knjig, brošur, serijskih publikacij,
- prirastu neknjižnega gradiva,
- odpisanem knjižničnem gradivu,
- izposoji, tudi medknjižnični,
- morebitnem letnem delovnem načrtu,
- morebitnem knjižničnem odboru,
- skupinskih oblikah knjižne in knjižnične vzgoje,
- prireditvah in obiskovalcih v šolskih knjižnicah,
- virih financiranja,
- izdatkih knjižnice,
- zaposlenih osebah,
- elektronskih publikacijah in
- dosegljivih določenih elektronskih virih.

▪ **Letno statistično poročilo kulturnih domov in zavodov za kulturo ter drugih organizatorjev kulture (KU-DK)**

Raziskava KU-DK daje podatke o sledeči dejavnosti kulturnih domov:

- lastni dejavnosti (kulturno-umetniški, vzgojno-izobraževalni, kongresni, gospodarski, ali kateri drugi),
- gostovanjih iz Slovenije in drugih držav,
- obliki organizacije,
- kulturni dejavnosti, ki so jo posredovali drugim,
- zaposlenih osebah.

▪ **Statistično poročilo o gledališki dejavnosti (KU-GL)**

Raziskava KU-GL daje podatke o sledeči gledališki dejavnosti:

- vrsti gledališča,
- organizacijski obliki gledališča,
- vrsti gledališke dejavnosti,
- morebitnem svojem posloplju gledališča,
- izvedenih delih,
- predstavah,

- obiskovalcih,
- gostovanjih,
- zaposlenih osebah ter amaterjih v gledališčih.

▪ **Statistično poročilo filharmonije, poklicnih orkestrrov in poklicnih zborov (KU-FO)**

Raziskava KU-FO daje podatke o:

- organizacijski obliki,
- vrsti orkestra,
- letu ustanovitve,
- koncertih in obiskovalcih,
- številu koncertov za mladino ter obiskovalcih,
- gostovanjih v tujini,
- izvedenih delih,
- prenosih javnih koncertov,
- številu posnetih del,
- zaposlenih osebah,
- gostovanjih dirigentov in solistov v orkestru, zboru.

▪ **Statistično poročilo o razstavnih dejavnostih galerij – razstavišč (KU-GR)**

Raziskava KU-GR daje podatke o sledeči razstavnih dejavnosti:

- kdo pripravlja razstave,
- po lastnih prostorih in obiskovalcih občasnih likovnih del,
- po zvrsteh in vrstah občasnih likovnih del,
- po še živečih avtorjih,
- občasne likovne razstave v lastnih prostorih,
- pripravljene in posredovane občasnih likovnih razstav,
- po odkupljenih delih,
- po sodelovanju pri likovni vzgoji,
- po posojanju in prodaji likovnih del,
- po dokumentiranosti likovnih del,
- po karakteristikah samih razstav,
- po založniški dejavnosti galerij in razstavišč,
- po strokovnih sodelavcih.

▪ **Statistično poročilo kulturnih društev (KU-KUD)**

Raziskava KU-KUD daje podatke o:

- jeziku, v katerem deluje,
- osnovnih karakteristikah tega društva,
- članih društva, ljubiteljih,
- skupinah oz. sekcijah v sestavi društva,
- aktivnih članih, ljubiteljih po sekcijah,
- kulturnih prireditvah po vrstah,
- razstavah kulturnih društev,
- morebitnih neposrednih prenosih prireditev,
- morebitnem številu posnetih del,
- celotnih prihodkih
- in odhodkih.

▪ **Letno poročilo za serijske publikacije (ZAL-SP)**

Raziskava ZAL-SP daje podatke o sledečih karakteristikah:

- periodičnosti izhajanja različnih vrst serijskih publikacij (časopisov, knjižnih zbirk, časnikov, magazinov).

▪ **Statistično poročilo muzejev in muzejskih zbirk (KU-MZ)**

Raziskava KU-MZ daje podatke o sledeči dejavnosti:

- vrsti muzeja, galerije ali muzejske zbirke,
- lastništvu,
- letu ustanovitve,
- zadnjemu ustanovitelju,
- odprtosti za javnost,
- inventariziranih predmetih po vrstah,
- neinventariziranih predmetih,
- številu predmetov, ki so jih prvič inventarizirali,
- zavarovanju predmetov,
- imetju restavratorskega ateljeja, delavnice, fototeke, dokumentacije,
- prostorov,
- razstav in obiskovalcev,
- vzgojno-izobraževalni dejavnosti,
- založniški, avdio-video in reprodukcijski dejavnosti,
- zaposlenih osebah,
- virih financiranja,
- poslovnih stroških ter materialnih naložb muzejev, galerij in muzejskih zbirk.

▪ **Letno statistično poročilo RTV organizacij (KU-RTV)**

Raziskava KU-RTV daje podatke o:

- statusu RTV organizacije,
- namenu predvajanega programa,
- načinu distribucije programa,
- vrsti RTV organizacije,
- zaposlenih osebah v RTV organizaciji,
- virih financiranja RTV organizacije,
- odhodkih RTV organizacije,
- izvoru in obsegu predvajanja radijskih programov,
- jezikovni strukturi vsega radijskega govornega programa,
- programskih zvrsteh (oddajah) radijskega programa, predvajanega iz matičnega studia,
- programskih zvrsteh (oddajah) predvajanega televizijskega programa,
- in poreklu proizvodnje predvajanega televizijskega programa.

▪ **Letno poročilo za knjige in brošure (ZAL-KB)**

Raziskava ZAL-KB daje podatke o sledečih karakteristikah:

- naslovih knjig po jeziku dela, izdaji ter številu strani,
- učbenikih po UDK,
- knjigah po UDK in zvrsti,
- otroški in mladinski književnosti po UDK in zvrsti,
- naslovih knjig po jeziku besedila,
- naslovih knjig po jeziku posrednega besedila, ko delo ni prevedeno iz izvirmika,

- naslovih knjig po jeziku izvirnega dela,
- prvih izdajah knjig in brošur,
- nekaterih podatkih za Unesco (osnovnih),
- nakladi knjig po UDK.

▪ **Letno poročilo živalskih vrtov in akvarijev (KU-ZV)**

Raziskava KU-ZV daje podatke o:

- zaščiteni, ograjeni površini in objektih,
- živalih oziroma vrstah živali,
- obiskovalcih,
- zaposlenih osebah,
- poslovnih prihodkih,
- in poslovnih stroških oz. naložbah živalskih vrtov in akvarijev.

Vir: Interna gradiva SURS.

Priloga 16: Uporabljene kratice

ADS	Anketa o delovni sili (angl. LFS - <i>Labour Force Survey</i>)
AELE	angl. <i>Americans for Effective Law Enforcement</i>
AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
APG	Anketa o porabi v gospodinjstvih (angl. HBS - <i>Household Budget Survey</i>)
AUVIS	Avdiovizualne storitve (angl. <i>AUDIOVISUAL INFORMATION SYSTEM</i>)
BDP	Bruto domači proizvod (angl. GDP - <i>Gross Domestic Product</i>)
CIRCA	Javna spletna stran Eurostata (angl. <i>Communication and Information Resource Centre Administrator</i>)
COFOG	Funkcionalna klasifikacija javnofinančnih izdatkov (angl. <i>Classification of Functions by Government</i>)
COICOP	Klasifikacije individualne potrošnje po namenu (angl. <i>Classification of Individual Consumption by Purpose</i>)
COICOP-HBS	COICOP-APG harmonizirana klasifikacija (angl. <i>COICOP-HBS harmonized classification</i>)
COICOP/HICP	Posebej prilagojena klasifikacija individualne potrošnje po namenu za izračun HICP (angl. <i>Classification of Individual Consumption by Purpose/Harmonized Index of Consumer Prices</i>)
COPNI	Klasifikacija neprofitnih izvajalcev storitev za gospodinjstva po namenu (angl. <i>Classifications of Purposes of Non-Profit institutions Serving Households</i>)
CPA	Klasifikacija proizvodov po dejavnosti (angl. <i>Classification of Products by Activities</i>)
CPC	Osrednja klasifikacija poklicev (angl. <i>Central Product Classification</i>)
DURS	Davčna uprava Republike Slovenije
EEC	Evropska gospodarska skupnost (angl. <i>European Economic Community</i>)
EFTA	Evropsko področje proste trgovine (angl. <i>European Free Trade Association</i>)
ESA	Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov (angl. <i>European System of National and Regional Accounts</i>)
EU	Evropska unija
EUROSTAT	Evropski statistični urad
FDV	Fakulteta za družbene vede
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
ILO	Mednarodna organizacija za delo

	(angl. <i>International Labour Organization</i>)
ISCED	Mednarodna klasifikacija izobraževanja (angl. <i>International Standard Classification of Education</i>)
ISCO-88	Mednarodna klasifikacija poklicev (angl. <i>International Standard Classification of Occupations</i>)
ISIC	Mednarodna standardna klasifikacija dejavnosti Organizacije Združenih Narodov (angl. <i>International Standard Industrial Classification of all Economic Activities</i>)
LEG - Culture	Vodilna skupina na področju statistike kulture v EU (angl. <i>Leadership Group on Cultural Statistics in the EU</i>)
LPRS	Letni program statističnih raziskovanj
MK	Ministrstvo za kulturo
NACE	Klasifikacija dejavnosti v Evropski uniji (angl. <i>Classification of Economic Activities in the European Community</i>)
NPK	Nacionalni program za kulturo
NRB	Nacionalna raziskava branosti
OECD	Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (angl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
PRS	Poslovni register Slovenije
RS	Republika Slovenija
RTV	Javna, neprofitna radiodifuzna organizacija, ki opravlja radijsko in televizijsko dejavnost
SBS	Strukturne poslovne statistike (angl. <i>Structural Business Statistics</i>)
SILC	Statistika dohodkov in življenjske ravni
SKD	Standardna klasifikacija dejavnosti
SNA	Sistem nacionalnih računov (angl. <i>System of National Accounts</i>)
SPC	Statistična programska komisija (angl. <i>Statistical Programme Committee</i>)
SRDAP	Slovenski register delovno aktivnega prebivalstva
SPRS	Srednjeročni program statističnih raziskovanj
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
UDK	Univerzalna decimalna klasifikacija
UMAR	Urad za makroekonomske analize in razvoj
Unesco	Organizacija Združenih Narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (angl. <i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organizations</i>)